

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/4 évre 14 k. (7), 1/4 évre
7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Katasztrófa felé.

Budapest, november 21.

(v.) Elsőrangú kritikus napra virrad holnap megint — rövid idő óta isten tudja hányadszor már — ez az omló-bomló, oszló-foszló monárkia. Koerber vagy Tisza: — egyikük bukni fog. Vajjon melyikük? Nyilván Koerber. Mert ő az elnyűttebb. És mert az adott helyzetben gróf Tisza István a nehezebben pótolható. Azért mégsem csodálnók, ha az öreg fejedelemnek nehezebb esnék a döntés. Ennél cifrább eset ugyanis bajosan került a felséges ur mérlegelése alá. Olyan két perlekedő fél áll itt egymással szemközt, akik közül mindenik egy-egy igazságot képvisel. Koerber képviseli az osztrák igazságot, Tisza István a magyar igazságot. Az osztrák igazság az, hogy a kiegyezést csupán új kategóriákat állított fel s csupán új látszatokat teremtett, de nem érintette s nem módosította, még kevésbé törölte el lényegében a régi állapotot. A magyar igazság pedig az, hogy az 1867-ben alkotott közjogi alap egyszersmindenkorra végét vetette ama hirhét *ancien régime*nek, amely évszázados konoksággal erőszakolta Magyarországnak a birodalmi egységbe való beolvastását, mely politika végleges bukásától a magyar nemzet méltán remélhette, hogy állami önállósága s törvényhozásának függetlensége a császári hatalom részéről soha többé nem fog háboríttatni. A magyar igazság lényege abban áll, hogy hazánkat a trón s Ausztria részéről az alkotmány teljes integritása, az állami szu-

verénitás egész mértékének elismerése és a közös viszonylatokban az Ausztriával való tökéletes paritás illeti meg.

Mi így kötöttük a kiegyezést s így iktatuk törvénybe. Ausztria ellenben amugy értette, törvénybe pedig oly módon iktatta, hogy az új alapon is bőven találhasson hamis jogcímeket a régi centralisztikus politika folytatására s a paritás tekintetében vállalt kötelezettségeinek s az ezekkel korrelatív magyar nemzeti jogoknak kijátszására. A magyar igazság mellett szól a józan ész és a világos jog. Az osztrák igazság a negyedfélvétizedes jogtalan gyakorlatra s a lelketlen fondorkodás hagyományaira támaszkodik. Mi a paritást a törvény alapján követeljük. Ők a paritást a gyakorlat alapján tagadják meg. Így áll egymással szemközt a két igazság. Látnivaló, hogy nem egyforma erkölcsi értékűek. Az etikai tulsúly a mi oldalunkon van. A politikai tulsúly eddig legalább az ő álláspontjukhoz tapadt.

Negyedfél évtizeden át aktiv megnyilatkozásra alig jutott e lappangó ellentét. Az elektromos feszültség folyton emelkedett, de szorgos és ügyes kezek távol tartották tőle a szikrázó kipattanásnak minden alkalmát. Amennél tovább halasztódott az összeütközés, mulhatlanul annál rombolóbb erővel kellett a végén bekövetkeznie. Ausztriában már évek óta vergél a helyzet a Magyarországgal való összecsapás felé. Nálunk a katonai kérdés megdöbbentő gyorsasággal állította élükre a dolgokat. S most úgy van, hogy a két állás-

pont nem is néz többé egymással farkasszemet, hanem immár nyílt csatába indult egymás ellen. Ezt a harcot sem elkerülni, sem megállítani többé nem lehet. A külföld bizonyára ámulva szemléli azt a rendkívüli látványosságot, hogy egyazon fejedelem két szövetséges államának kormányai nap-nap után olyan erélyes, szinte udvariatlan kijelentéseket váltanak egymással ország-világ színe előtt, amelyek két egymástól egész különváltan élő állam között legalább is a diplomáciai viszony megszakításához, de talán hadizencthez is vezetnének.

Kinos dilemma előtt áll bizony ő felsége. Nem arról van szó, a két kormány közül melyik jusson vadságba, hanem arról, a két államvadász közül melyik fokozódjék valószínű katasztrófává. Békésen kiegyenlíteni az ellentétet szinte lehetetlen dolog. A kormányok hiába engednének, mögöttük a népek darabokra tépnének minden egyezkedést. Idejekorán és bölcsen előre kellett volna látni, hogy idáig fognak fejlődni a dolgok. Őszintén kellett volna felülről a paritás fokozatos megvalósítására törekedni. Volt erre idő negyedfél évtized. Ha czalatt az udvar évente több és több időt tölt Magyarországon, ha ide telepítik az uralkodócsalád felét, ha a magyar nyelvnek s a magyar elemnek megadják a paritásos érvényesülést a külügyi szolgálatban, ha a magyar csapatokra áthelyezik a magyar tisztet, a tisztképzést lépésről lépésre a magyar nemzeti kultúra alapjára építik fel, a hadsereg centrális intézményeinek felét Magyarországra

TÁRCA

Az én bűnügyem.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —
Írta: Kabos Ede.*

Író-ember nem lehet válogatós. Átengedi helyét a hőseinek, ha királyok, ha gyilkosok. Beszélt már az én nevemben öreg és fiatal, jóra való ember és ágravaló, asszony és leány, tulvilági ember és most született gyermek. Ez már úgy hozzátartozik az író műhelyének titkaihoz.

De aki most első személyben szól önkéző: az igazán én magam vagyok. A hős, aki jögerősen halálra van ítélve s aki remegve várja kegyelmi kérvényének eldöntését: az igazán én magam vagyok. Hiszen szégyellem a dolgot s százszor is meggondoltam, beszéljek-e az én bűnügyemről ilyen nagy nyilvánosság előtt: de a végén egy csuf halálra ítéltem emberrel jót cselekszik, aki valami fegyvert csempész a kezébe. Hadd végezzék ki magát a szerencsétlen, mielőtt mások cselekedhetnék meg vele ugyanazt. S ha már halálra vagyok ítélve, hát inkább előlöm magamat. Elmondom ugyanis bűnömöt, szégyenemét, az én huszesztendőm nagy pörömét, halálos ítéletemet.

Az egyszeri római császár kora reggel hívatta a főpapot.

— Azt álmodtam, hogy gazságot követtem el.

S a főpap szigorúan felelt:

— Fordulj azonnal a másik oldaladra s áldom meg, hogy jóvátetted azt a gazságot.

Ugy kell lenni, hogy ez a magasabb igaz-

* Az író székkfogalója a Petőfi-társaságban.

ságszolgáltatás. És ha álmomban gyilkoltam, álmomban a büntetést is el kell szenvednem. Es ha én szenvedek, szenvedjenek önök is. Meg kell hallgatniuk az én különös bűnügyem történetét.

*

Álmodni más ember is szokott, az nem bűn. Az élet, mint a legtöbb mérge, önmagának legjobb ellenmérge s akit a valóság megmérge, azt az álom kigyógyítja. Robinson az otthonáról álmodhatott s a partra dobott halnak is szabad vízfől, nagy vízfől álmodnia. De olyan furcsa álmovilága talán nincs is teremtett ember fiának, mint nekem. Az én álmaim folytatások, mint egy újságregény, már ez se valami kellemes. De husz esztendő óta mindig egy és ugyanaz az álom folytatódik második életemben, mindig ugyanaz a történet szövédik tovább álmaimban s ez már egyszerűen betegség.

Még akkor fiatal legényke voltam, mikor álmom kezdődött. Sokat aludtam nappal, mert valamikor esak kell aludni is. Éjszaka ugyanis keveset aludtam.

Valamelyik éjszakán csuf jelenet háborított fel a kávéházban. Ugy emlékszem, meg is irtam már valahol. Két rongyos kis komédiás-gyerek vetődött az éjjeli tanýára: trikós fiu, trikósleány. A fiu nem volt több nyolcesztendősnél, a leány talán hat lehetett. Abba a foszlós kendőbe burkolóztak, amelyiket aztán a padlóra teretgettek, hogy ne kelljen a pusztá földön komédiázniuk. Különben gyerekes komédia volt az. A fiu azt a bizonyos csontnélküli embert játszotta, a kigyó-embert. (De galambzeme volt a kigyóemberkének.) Álló helyéből hátrahajolt s fogaival emelte fel a földről a kis leányka zsebkendőjét. Aztán ugyan-csak állva keresztülszedte vézna tagjait egy farkikán. Ügyeskedett, szóval, a szegény legényke, száználmasan, ahogy tudott. A leányka meg segített neki. Ügyetlenek voltak mindketten s nagyon édesek. Sohase láttam soványabb alakokat.

Nem szaporítom a szót, mert nincs tovább szerepük történetemben. A komédia végén a kis lány tányérozni indult a kávéházban s egy-egy krajcár még a kártyások asztalánál is került a gyerekek számára. De az utolsó asztalnál a leányka ijedten ejtette le a tányért s mind szétgurult a sok krajcár. Egy csupa-szakáll ember pedig rávált a rémült komédiás-leánykára:

— Mit csinálsz te itt?

Az a gyerek reszketett, hátrált, sirt s csak úgy a fehér ajkát rávta motyogta:

— Jaj papa... , a mama... ő küldött... mindig pénzt viszünk haza...

A csupa-szakáll ember lecsapta a kártyát s nem tudom, mit csinál a kis komédiásokkal, de azok már elpárologtak. A fiu az első hangos szóra összeszedte a cókmodjait, nyilván intett a testvérkéjének s már el is tűntek. A kártyás hiába dühöngött, szórta a mérges hangokat: komédiások voltak, nincsenek.

Ennyi volt az egész. Az éjjeli kávéház vendégei pedig azt mondták rá:

— Komisz kártyás, az asszonyán elősködik s még elkergeti a gyerekeit, akik azért komédiáznak, hogy hazavigyék az anyjuknak a pénzt, amit az apjuk kártyáz el.

A kávéház ennyivel beérte. Én nem. Ugy mondtam, hogy mindenki hallhatta:

— Le kellene bunkózni az ilyen kártékony állatot!

Mikor hajnalomban hazamentem, álmodtam. Akkor kezdődött az én álombéli bűnügyem. De nagyon kedvesen kezdődött. Kocogtam egy muskátlis ablakon s kihajlott rajta Katica: az a tavaszi költemény, akit én szerelmes rajongással szavaltam, mint ahogy husz esztendő alul minden szerelmes fiu csak szavalja a maga szerelmét. Mondom: a muskátlis ablakon kihajlott Katica s mondtunk mi egymásnak annyi édes boldonságot, hogy virágokra ha szétszórják, a világ összes méhéi odaszállnak édességért. Nagyon

hozzák át: e reformok következetes, alig észre-
vehető tempóban való végrehajtása egyre
csökkentette s talán meg is szüntette volna
idővel a végzetes feszültséget. Az osztrákok
megértették volna, hogy a régi állapotoknak
nem csupán a neve változott, hogy a dualiz-
mus csakugyan a két állam egyenlő el-
bánásán épül fel s hogy a hagyományos
centralizáció valósággal a lomtárba került,
ahonnan soha többé vissza nem lesz hoz-
ható. Viszont a magyar nemzet megelége-
déssel tapasztalta volna, hogy a paritás igéje
testet ölt, hogy nemzeti függetlenségünk s
állami önállásunk a közjogi alapon kifogás-
talanul érvényesül, hogy a közös intézmények
nemzeti önértetünknek deferálnak s állami
szuverenitásunknak megadják a köteles hódol-
latot. Ez a tapasztalás utólag fényesen igazolta
volna a kiegyezési politika vezéreinek szándé-
kait és működését, kézzelfoghatóan rácafol-
t volna az elszakadási politika Kasszandra-jóslá-
taira, a függetlenségi eszmét megfosztotta volna
népszerűségének varázsától és a nemzet lel-
kes elismerésének oltalma alá helyezte volna
a kiegyezési művet. Így kellett volna áthidalni
az ellentéteket. Így lehetett volna csökken-
teni s talán elenyészeltetni is a feszültsége-
ket. De az udvar a régi centralizátikus
portékát árulhatta egyre a dualizmus új
gyékényén. Magyar politikájában mindig
osztrák volt. Osztrák politikájában a magyar
nemzet jogairól s a magyar állam érdekeiről
álhatatosan megfeledkezett. Ez aztán logikai
kényszerűséggel odavezetett, hogy Ausztriában
valósággal egyetemes rögeszmvé alakult s
egyre merészebben lépett fel a magyar nem-
zet legyalázásának s minden téren való üldö-
zésének divatja, nálunk pedig egyre szélesebb
körökben rendült meg a kiegyezési politikába
vetett hit s egyre általánosabban hódította a
perfid szövetségszóló való elszakadás türelme-
len vágya. Közvetíteni e két álláspont közt
ma már képtelen vállalkozás. A régi alap,
amely, ha becsületesen bánnak vele, szá-
zadokig eltarthatott volna, iszonyuan hamar

elkopott. A lelkekben itt is, tulnan is
megérlelődött a kiegyezés csődjének gondo-
lata. Ahogy mi értettük ezt a kiegyezést, úgy
Ausztria nem kért belőle. S ahogy Ausztria
félreértette, úgy minékünk nem kell, sem tes-
tünknek, sem lelkünknek. Ime a kiegyezésből
Koerber erőnek-erejével azt akarja kiolvasni,
hogy az osztrák kormány jogosan értelmez-
heti a magyar törvényeket; — s egész Ausz-
tria tapsol neki. Nálunk viszont a kisebbség
egy töredéke a kiküzdött nemzeti vívmányok
után is folytatja az obstrukciót a magyar ve-
zenyleti nyelv érdekében; — s a nemzet,
bár áhítja a kibontakozást, mégsem zudul fel
viharosan a parlamenti forradalom folytatása
ellen. Nálunk is, Ausztriában is mintha meg-
unták volna a régi állapotot. S itt is, tulnan
is mintha egyismeretlen, új alakulás ábránd-
képe élne a lelkekben.

Vál-ág válságot ér immár hosszú hóna-
pok óta. Láttunk már kormányválságokat,
pártválságokat; jelzik már a parlamenti vál-
ságot; s volt idő nemrég, amikor trónválságot
rebesgettek. Ahol ennyi krízis torlódik egymás
fölé, ott félni lehet, hogy a sok válság csu-
pán előjele a közelgő katasztrófának.

Párbaj — folytatásokban.

Budapest, november 21.

Megtörtént a második golyóváltás is *Tisza*
és *Koerber* között. Napirend előtt ma *Tisza* István
szót kért s nem várva külön felszólítást, újból
megfelelt az osztrák miniszterelnöknek. Ha az első
golyóváltás után az ügyes *Koerber* kihámozta
magát miniszterelnöki ruhájából s azt állította,
hogy *Tisza* golyója csak a ruhát lyukasztotta ke-
resztül, *Koerber* urat nem: a mai golyó föltétle-
nül talált. A magyar miniszterelnök ma röviden
kijelentette, hogy nem polemizál *Koerber* ural, de
egyszerűen csak addig marad a helyén, míg állás-
pontjának gyakorlati érvényesülését megvalósíthatja.
Punktum.

S ez a punctum: — a *Koerber* ur agyarko-
dásának, de talán mindenféle okvetetlenkedésének
is végét jelenti.

A magyar miniszterelnök e kategorikus nyi-

latkozat kapcsán két helyreigazítással is élt.
Visszaautasította először is azt a megjegyzést,
mintha ő is az osztrák-magyar kiegyezés alapján
beszélt volna. Nem tette és nem tehetné, egyze-
rűn azért, mert osztrák-magyar kiegyezés nincs.
Van magyar és van osztrák kiegyezési törvény s
a két törvény nem egyidős, nem azonos tartalom.
Ami pedig az egyoldaluan hozott törvény eset-
leges praktikus értékét illeti, arra nézve *Tisza*
István észszerűt felolvasta a szabadelvűpárt em-
lékezetes értekezletén mondott nyilatkozatát.

Tapsolt az egész Ház s az újabb nyilatko-
zatnak első felét *Kossuth* Ferenc és *Falónyi* Géza
is a legnagyobb elismeréssel honorálták. Volta-
képpen a nyilatkozat második felét sem diffikul-
tálták, de a maguk részéről még határozottabban
kiéleltették.

És ezekre a kiéleltetett magyarázatokra az
egész szabadelvűpárt rámondta:

— Nagyon helyes! *Tisza* is így érti!

A bécs-budapesti párbaj mai folytatása tehát
megint kedvezően, a magyar közvélemény kedve
szerint játszódott le s *Tisza* István a Házban is,
a folyosón is meleg ovációkban részesítették.

Azontul a miniszterelnök sokáig nem mutat-
kozott a tanácssteremben. *Vertán* Endre egy ko-
moly és normális időben igazi figyelmet is ér-
demlő beszédben utalt Erdély sajátos bajaira s
amit a nemzetiségi bankok céltudatos munkássá-
gáról aktaszterben bizonyított, az aggodalmas le-
leplezéseként hatott. Utána *Rakovszky* István jelent-
kezett szólásra s eleinte, míg a néppárt hivatalos
álláspontját a maga külön álláspontjával kellett
összeegyeztetnie, fárastó és őszintén szólva, unal-
mas volt. A végén persze elunta *Rakovszky* a
neki is szokatlan unalmas prelekiót s előszedte
tarsolyából a pikantériákat. S itt borsot tört a
szabadelvűpárt orra alá, egymás ellen mozgósította
a kabinet tagjait, megcsipkedte *Polónyit*, sőt
ultra-aulikus létére kiszalajtott a száján és pedig
vádkeppen, hogy:

— Óh a szabadelvűek és demokraták! Az
udvartól kaptak politikát!

Tisza István, akit közben már figyelmeztettek
hívei a *Rakovszky* csipkedéseire: bejött a terembe
s előbb roppant ügyesen borította *Rakovszky* nya-
kába a szabadelvűpártnak szánt burkot. Hang-
súlyozta ugyanis, hogy ő *udvart* nem ismer. A párt
a koronával, az alkotmányos királyal kereszte a
megegyezést s ezt bölcseken is, hazafiasan is tette.
(*Rakovszky* aztán személyes kérdésben sietett is
kijavítani a lapsus linguae-t, melyet ezáltal ő köve-

szertették mi egymást, ma már el se tudom mon-
dani, mennyire, mert most már a feleségemet
szerelem. Azt talán fölösleges elárulnom, hogy
nem *Katica* a feleségem.

Még ott locogtunk az ablaknál, mikor gyer-
rekek ordítazzák az utcán: „megölték az öreg
Szárícsot! Az öreg Szárícsot? No ez furcsa
história. Szárícsnak hívták a csupa-szakáll embert,
akinek a gyerekei tányérozták magát a kártyára
való pénzt. Eppen az éjjel mondtam róla, hogy
le kellene bunkóznai az ilyen kártekony állatot. S
tessek, most lebunkózták! Ennek ugyan jókor
kivántam valamit. A halál valamelyik kőborló
pribékje elkapta a szavamat s mindjárt le is
bunkózta vele az öreg Szárícsot. Hiszen megér-
demelte a kutya, de mégis csak különös, nagyon
különös.

A bolondos, szerelmes beszélgetést elvágta a
gyerekek ordítása és hazamentem. Még ottthon is
az öreg Szárícsra kellett gondolnom. És rá gondoltam
akkor is, mikor két rendőr megfogott és elhurcolt.
Zugó fülekkel hallottam, hogy azt morogták:

— Ez ölte meg! Maga mondta a kávé-
házban, hogy le kellene bunkóznai!

No hiszen szépen vagyunk! Még csak az
kellene, hogy engem nézzenek az öreg gyilkosá-
nak. Nevetől próbáltam, de emlékszem, hogy
egy kicsit reszkető nevetés lett belőle. A rend-
őrök teljességgel semmit sem törődtek velem, akár
nyugodtan beszéltem a lelkükre, akár dühösen
lakadtam ki ekkora ostobaság miatt. Víttek a ka-
pitányúságra s a kapitány sajnálkozva nézte
ugyan fiatalúságomat, de mikor arról kezdtem be-
szélni, hogy engem józanészű ember nem nézhet
gyilkosnak s hogy ennél piramidálisabb balfogást
rendőrség még sohasem csinált: nagyon hidegen

torkolt le. Azt már csak bizzam a rendőrségre,
mondta.

Dehogy bízom. Éppen csak én nem bizza-
tom. Hiszen csak tudom, hogy nem öltem meg
az öreg Szárícsot! Utálatos, leütínvaló kutya
volt ugyan mindig, de az ujjammal se nyultam
hozzá. S engem idehurcolnak, mint gyilkost!
Nem töröm, tiz percig se töröm az ilyen lehetel-
len tévedést. És kezdem szónokolni, mint *Cicero*,
gunyolódni, mint *Marialis*, bölcsekedni, mint
Szokrátész, és a végén dühöngeni, mint egy frült.
Azt értem el vele, hogy lekaptak a tiz körmöm-
ről és bedugtak valami sötét lyukba. Ott aztán
érezhettem a poklot, mint *Dante*, és sirathattam
sorsomat, mint *Genovéva*. Egyébként pedig nyel-
hettem a rettenetes levegőt, mint a többi rabló-
gyilkos.

S a sötét lyuk mintha egész kórust rejtett
volna. Mindenféle hangok riasztottak:

— Gyilkos! Gyilkos!

— Nem igaz! — ordítottam és akkor föl-
ébredtem.

Mondanom sem kell, hogy nem voltam sötét
lyukban, hanem az én kedves kis otthonomban
és nem a kórus kiáltotta fülembre, hogy: gyilkos!
— hanem édesanyám emlegette, hogy más ember
már az ebéden is tulvan. Bámom is én az ebédet!
Akár sohse ebédelek! (Engedelmet kérek, de
nem szeretném, ha ezt el is hinnék nekem!)

En csak azt kérdeztem az anyámtól:

— Mit csinál az öreg Szárícs?

— Adósságot, ha lehet, és kártyázik, ha
nem is lehet! — nevetett anyám.

— El-e vagy megölték?

— Ugyan kinek kellene az ő rongyos lélete?
— Hát él?

— Persze hogy él.

— S én azt álmodtam, hogy a kapitány-
ságra hurcoltak, mert megöltem.

Egy hétig nevettem az én bolond álmodom.
Elmondtam *Katicának* s az angyal felhasználta a
kedvező alkalmat, hogy tisztességesebb életre
intsen. Mert hej, rosszat kell annak álmodnia, aki
akkor fekszik le, mikor a tyuk ébred s a beesül-
letes ember dolgozni kezd! A *Katica* prédikáció-
ját komolyan szívtam vettem s ha miudazonáltal
máig is megmaradtam éjfél embernek, az ne tes-
sék a *Katica* gyöngeségének botudni. Ó ártatlan.
De a prédikáció után való éjjel szerencsém volt a
kávéházban viszontlátni az öreg Szárícsot, aki
ugyanazon a helyen kártyázott, ivott és károm-
kodott — bocsanatot kérek, a magam lelki meg-
nyugtására minden éjjel el kellett mennem a ká-
véházba, hogy lássam Szárícsot és meggyőződjem
a magam ártatlanságáról. Mert ha it van előttem
Szárícs, ha kártyázik, iszik és káromkodik — no
akkor talán csak mégse öltem meg.

Ebben a strófában még csak azt mondom
el, hogy napközben kinévettem álombéli viselke-
désemet. Miesoda ügyefogyottan viselkedtem az
ostoba gyanúsítással szemben! Még csak az ali-
bimet se próbáltam igazolni, ami pedig első kö-
telességem lett volna. S tiszta sor, én könnyen
igazolhattam volna az alibimet. De az ember ál-
mában a legközönségesebb és legtermészetesebb
dolgokról is megfeledkezik. Emlékszem, egyszer
álomban becsöppentem egy dainokversenybe s
dalommal elnyertem a királykisasszony kezét.
Pedig akkor már feleségem is volt, gyerekeim
is volt s aztán verset sohase is tudtam írni. De
mondom, álomban az ember nagyon feledékeny...

Törvényesen védett

Bob-csemege

név alatt egy olyan finom gyümölcs-hashajtó jött forgalomba, mely úgy felnőtteknél, mint gyermekeknél egy „Állandóan rendszere-
sített” kellemes széklettel idéz elő. A gyomrot tisztítja és erősíti. Fővárosi orvosok nagy előszeretettel rendelik székrekedésnél
chronikus esetekben is, miután hatása biztos, fájdalommentes nem okoz és teljesen ártalmatlan. Elvezetése ize által kiszorította az összes
külföldi hashajtókat. Nagyon ajánlják olyan egyéneknek, kik meg akarnak szabadulni a sokféle hashajtó állandó bevételétől. — Egy teljes
doboz ára 80 fillér. Postán csak öt doboz meg 4 kor-ért bérmentve. Egyedül készíti **ERENYI BELA** gyógyszerész
Budapest, VII., Károly-kört 5. szám. — Kapható a gyógyszerárakban.
Főraktárak: Lux Hírhíj, Muzum-kört 7., Dr. Egger Leo, Váci-kört 17., Török József, Király-utca és Andrássy-utca, Karschmaroff A., Kerepesi-utca 39. szám,
Fodor J., Marokkói-utca és Király-utca, Gara és Roth, József-kört 74., Molnár és Moser, Koronahírhíj-utca, Neruda Nándor, Kossuth Lajos-utca, Szécsi Lajos,
Andrássy-utca 78. Nyugati főraktár: Fodor Márton, Király-utca 41. és Váci-kört 10., Fodor J., „Sas drogeria” Kerepesi-utca.

tett el.) De általános figyelemre tarthat számot a miniszterelnök fejtegetéseinek az a része, melyben szembeszáll *Rakovszky* felfogásával, mintha a parlamentet ez-lez-ben nem lehetne feloszlatni. *Tisza* István kezébe vette a törvényt és (ez már az idők jele) az ellenzék minden különösebb viharása nélkül próbálta kimutatni, hogy a feloszlásnak nincsen jótalma a törvényben, csak az új Ház összeállításának vannak föltételei szabva. *Ugron* és *Rakovszky* tiltakozva vágtak ugyan a miniszterelnök szavaiba, de megmaradtak az elvi tiltakozásnál s valami lármás kórusuk nem volt.

Künn a folyosón azonban ezek után mindenki azt mondta:

— No hát tavaszszal választások lesznek!

Volt egyébként a *Tisza*—*Rakovszky* polemikának egy pikáns részlete is. *Rakovszky* azt vette szemére a szabadelvűpártnak, hogy mindig kisajátítja az ellenzék programjának egy részét, megvalósítja és így marad tovább is hatalmon. *Tisza* István azt felelte, hogy ez a dolog természetében rejlik. Radikális pártok fölvetik az eszméket s ami belőlük megérett, azt a kormány megvalósítja. De ez még nem volt pikáns és nem is volt sikerült visszavágás. Mint ahogy azonban *Tisza* István ebből az ötletből fölelevenítette az egyházbiztosítási harcok idejét s dicseretét zengte a szélsőbalnak, mely nem azt nézte, hogy ki valószínűleg az ő eszméjét, csak támogatta becsületesen, hogy megvalósulhasson: *Rakovszky* csipősen kérdezte *Tiszától*, hogy hát akkor mért nem fizet hasonlóval *Apponyinak* is, akinek katonai programját kisajátította?

— Ezt bizza a képviselő ur! *Apponyira* és reám! — szölt *Tisza*.

Rakovszky visszavágot:

— Ez országos ügy. De a miniszterelnök ur ma azt a politikai elvet követi, hogy *itt vagyok, itt maradok!*

— *Lehet!* — szölt röviden *Tisza* István s nagyon jóízűen nevetett.

A szabadelvűpárt látható gyönyörűséggel kísérte a pikáns polemikát s nagyon meg volt elégedve a mai nap sikerével. Az ülés iránt pedig tovább nem is érdeklődött, mert a miniszterelnök eltávolított a Házból s a szabadelvűpárt fiatalága is a vonathoz hajtattott, hogy még idejében érkezék *Ugrára*, ahol szükség van a *Gajdiakra*.

Az ülés hátralevő idejét aztán a *Kossuth-párti Károly József* beszölte ki. Temperamentumos és ügyes beszédét élénk tetszéssel fogadták pártfelei.

Gyilkosságom és fogságom történetét még elmondtam olykor a társaságban, de lassankint aztán megfeledkeztem róla. Az esztendőik lassan leperegtek, a kis városból fölkerültem a fővárosba, amit a nyár, az a jótékony egyesületi néni ke felruházott, azt az ősz és a tél, ez a két bakonyi zsvány évről-évre kifosztogatta, szóval telt az idő, mint ahogy már megszökt. Én pedig maradtam tovább is az az éjféli ember, aki voltam, s ha hat órákor keltem fel, az nem hajnali hat óra volt.

Valamelyik éjszakán vidám társaságban ültem a kávéházi asztalnál. Vidéki cimborákkal mulattunk és a véletlen úgy akarta, hogy nem a rendes pincérem szolgált ki. Később tudtam meg, hogy aznap esküdtöt a fiu s esküvője napjára kimenőt kapott. De helyettesítőt állított maga helyett: egy kopott, penészes hajú, reszketős pincér. Nem tudom, mi ütött belém, de egész éjszaka zsörtölődtem az öreggel. Semmit se tehetett kedvemre, mindenért legunyoltam. Ettől az öreg még reszketősebb lett s a végén csakugyan ledöntött egy pohár vízzel. Durván kifakadtam s emlegettem valami vén salabakert, aki jobban tenné, ha a föld alá bujnék.

Nagy, ijedt szemei voltak szegénynek. Az eleven rémület reszketett belőlük. Nekem úgy rémlett abban a pillanatban, mintha egy öreg feleség, hat megbotránkozó gyerek s néhány tehetetlen kis unoka néztek rám a riadt szemekből s mind azt mondaná: „mit bántod a mi drágánkat?”

Dehogy bántottam én már. Megbántam a durvaságomat s meg is öleltem az öreg helyettes pincért.

— Ne haragudjék, bácsi! Csak ugy kiszaladt a számon.

Még 6 kért bocsánatot s azontul százszor

A képviselőház ülése november 21-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órákor. —

Elnök: *Ferczel* Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: gróf *Tisza* István miniszterelnök, *Plossz* Sándor és *Nyrvy* Sándor.

Elnök: Az ülést megnyitja.

Horteleny László jegyző: Fölvolvassa a mult ülés jegyzőkönyvét.

Ugron Gábor: Kéri a jegyzőkönyv egy passzusának újból való fölvolasását, amelyet nem értett jól.

Horteleny László jegyző: Fölvolvassa a kifogásolt részt.

Elnök: Ha már most kifogás nincs, a jegyzőkönyv hitelesíthető. Az interpellációkra félhárom órákor térünk át. Előterjeszti az irományokat majd föhívja *Szivák* Imrét, hogy mint új bizottsági tag az esküt tegye le.

Szivák Imre leteszi az esküt.

Elnök: A miniszterelnök kíván nyilatkozatot tenni.

(A miniszterelnök és Körber.)

Gróf Tisza István: Ugy gondolom, a t. Ház minden oldalairól helyesléssel fog találkozni, ha arra az álláspontra helyezkedem, hogy én az osztrák miniszterelnök ural polémiába nem bocsátkozom. (Helyeslés jöbblel.) Azt hiszem, az egyedüli helyes álláspont az, hogy mi az osztrák közölg feltegetésében nem bocsátkozunk (Helyeslés jöbblel), viszont a magyar közölgöt illetőleg magunknak vindikáljuk a kizárólagos jogot, (Helyeslés), hogy a magyar közölgöt a magyar törvények értelmében alkalmazzuk. (Általános, élénk helyeslés) Én biztosítom a t. Hazat, hogy addig maradok ezen a helyen, amíg ennek az álláspontnak gyakorlati érvényesítése akadályokba nem ütközik. (Élénk helyeslés és taps jöbblel.) Ennélögva én mindössze is két oly megjegyzésre szorítkozom, a melyet a saját nyilatkozataim valódi értelmének helyreállítás szempontjából kell megtennem. (Halljuk! Halljuk!) Az osztrák miniszterelnök ur tegnap a Reichsrathban azt a kijelentést tette miszerint én is az osztrák-magyar kiegyezési törvényre hivatkoztam. (Mozgás balfelel.) Hát, t. Ház, ezt nem tettem, nem is tehettem, mert osztrák-magyar kiegyezési törvény nincsen. (Általános élénk helyeslés.) Van két egymástól teljesen független törvény, a magyar törvény és az osztrák törvény, amely különböző időpontban jött létre, amely tartamára nézve is több lényeges pontban különbözik, amely azonban oly diszpozíciókat tartalmaz, a melyeknél fogva a közölgögyeknek a paritás alapján való kezelése lehetővé tétetik. (Helyeslés. Ugy van! jöbblel.) A másik rektifikáció az, miszerint az osztrák miniszterelnök ur nézete oda irányul, hogy a kiegyezési törvények tartalma mindkét részre nézve addig kötelező marad, amíg azt mindkét rész törvényes uton meg nem változtatja. Hát ezen nyilatkozattal nyomban legyen szabad azt felolvasnom egy előbbi nyilatkozatomnak egy idevágó passzusát, a melyet a szabadelvű pártkörben tettem. (Halljuk! Halljuk! jöbblel.) (Olvasza.) „Ugy a mai jogállapot megváltoztatását célzó magyar törvény a szentesítés ténye által teljes formai jogérvényre emelkednek, annak a közönsen elintézendő ügyekre vonatkozó határozmányai azonban hatályba csak akkor léphetnek, — kérem itt a t. Ház teljes figyelmét, — a célba velt új rend csak akkor valósulhatna meg, ha a másik állam-

ban is megfelelő törvény jönne létre. Ellenkező esetben nem új rendet, de a meglévő rend alapját bontaná meg.“ Tehát érvényes törvény lenne. és az a hatálya is meglenne, hogy megbontaná a meglévő rendet, csakis az a hatálya nem volna meg, hogy létre is hozza az új rendet, amit létre akar hozni, mert természetesen az új rend csak akkor valósulhatna meg, ha arra vonatkozólag Ausztriában megfelelő törvény alkotnánk. (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások jöbblel:) A közölgögyekre nézve.) Igen a közölgögyekre nézve. (Helyeslés jöbblel.)

Célom jelenleg az volt konstátálni azt, hogy igenis egy ilyen magyar törvény megbontaná a létező rendet, tehát a létező rend sem maradtana érvényben, ha ilyen egyoldali törvénnyel megváltoztatnánk. Természetes hogy ugyanazon jogot, melyet vindikálunk magunknak, koncedáljuk teljes kézséggel az osztrák törvényhozásnak is. (Helyeslés jöbblel.) Mozgás balfelel.) A közölgögyekre vonatkozólag Magyarország, mint a multban, ugy jelenleg is változatlanul a paritás álláspontján áll, és teljes elferdítés volna az igazságnak ugy tüntetni fel a magyar törvényhozás alásfoglalását, mintha az bármint tekintetben a paritáson akarna csorbát ütni.

Csak ezeket tartottam szükségesnek megjegyezni. (Élénk helyeslés a jöbbleloldalon.)

Kossuth Ferenc: Örömmel veszek tudomást arról a kiejtéséről, amelyet a miniszterelnök tett, hogy 6 csak addig marad helyén, ameddig a magyar törvényeknek és a magyar alkotmányoknak ténlegesen érvényt tud szerezni. (Zaj! Ugy van! a jöbbleloldalon.) Ehhez a kijelentéshez bátor, vagyok én is egy kijelentést fűzni ama párt nevében, amelyhez tartozom, és e kijelentés az hogy oly magyar miniszterelnök ellen, aki másként árna el, a végtelékig menő harc vinvatnék a képviselőházban minden körülmények közt és az összes függetlenségi párt részéről. (Helyeslés a szélsőbaloldalon. Felkiáltások a jöbbleloldalon: Most is folyik!) Abban azonban nem értenek egyet a miniszterelnökkel, amit felszólalása végén mondott. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: Bizony nem!

Kossuth Ferenc: Ha a magyar országgyűlés a magyar királyal egyetértőleg egy törvényt alkot meg, ez a törvény Magyarország érvényes. (Zaj! Ugy van! a jöbbleloldalon) és végleges! (Általános helyeslés.)

Gajfár Géza: Hogyne!

Belló Lajos: Azt mondta formai érvényűek! (Zajos ellenmondás a jöbbleloldalon.)

Baró Feilitzsch Artur: Rosszakaratú fordítás!

Kossuth Ferenc: Ausztria reánk nézve ilyen állam. (Zaj! Ugy van! a jöbbleloldalon.) és természetes hogy idegen államban egy magyar törvény csak ennek az államnak hozzájárulásával bírhat bármi jogi vagy tényleges következzéssel, tehát törvényváltoztatás esetén Ausztriára nézve oly helyzet állna elő, mint például: ha a vámszerződést köt egy küla állammal. (Zaj! Ugy van! a jöbbleloldalon.) De Magyarország (Halljuk! Halljuk! a jöbbleloldalon.) azt a tételt teállítani nem szabad hogy a magyar törvénynek érvényessége bármily esetben formai (Felkiáltások a jöbbleloldalon: Nem mondta!) és hogy idegen állam hozzájárulásától tétlenkét annak tényleges érvényesülése üggyővé. (Általános helyeslés) Ezzel én nem akarom a miniszterelnökkel ennek az ellenkezőt mondatni, sőt világosan kiemelni akarom, hogy az ellenkezőt nem érte. (Felkiáltások a jöbbleloldalon: Nem is érte!) Ez annál is szükségesebb, mert meg-

figyelmesebb volt. De az én jökedvemnek már harangoztak és szokatlanul korán, talán hajnali három órákor mentem haza. Egy kicsit csipősvolt az idő, fehér dara vadgosta az arcomat s akkora fáradságot éreztem, hogy nem sajnáltam volna az aszfalton végigdölni és aludni. Mégis lassan botorkáltam az utcán s kábult fölvel veszem el valamelyik sötét sikátorban.

Ott aztán különös dolgot esett velem.

Ugy rémlett, hogy az utca lépcsőzetesen emelkedik előttem s csak lassan, kimerülten tudok föllébbvergődni a lépcsőkon. Amellett tódult is volt, nem is láttam jól a lépcsőket s önkéntelenül a karfát kerestem, amiben megfogózkodtam. S mikor tapogatózva nyujtottam ki karomat, csakugyan meg is fogtam — valakit. Az meg is szólalt:

— No atyafi, ma tulesel a dolgodon!

— Micsoda dolgomon?

— Hésze csak nincs két dolgod! Elég sok lesz neked az az egy is, hogy lebunkóztad az öreg Száriesot.

Valahogy világosodott. Mintha a mély pincéből kiértünk volna a napvilágra, most már megláthattam kísérőmet, aki lástern tudja hogyan és miért, annyi idő után megint szóba hozza Száriesot. Fegyveres börtönőr volt. Csöndesen lépkedett mellettem, mintha nehéz árnyékomban volna, aki nem tágit az oldalamról. Közönyösen, minden különösebb érdeklődés nélkül kísért. De igazán mellettem volt, most is emlékszem a vonásaira.

Egy nagy terembe kísért, melyet nyomban megismertem. Az én szülővárosom törvényszéki palotájának tanácssterme volt. A bíróság már ott ült a helyén, *Tatárszky* bírót meg is ismertem. Aki az elnöki székből ült, az ismerősnek tetszett ugyan, de nem a mi elnökünk. És olyan furesz, hegyes süveg volt a fejébe nyomva. A megfor-

ditott cukorsüvegforma kuesmájával, élettelen arcával, zöldszínű, hosszú, a hegyén kunkorodó szakállával, hosszú bő köntösével kire is emlékeztetett? — No igen, láttam már az öreg urat az egyiptomi álmoskönyv borítékán. Persze, hogy ott láttam. Nem is tudtam, hogy törvényszéki elnök lett belőle. Milyen érdekes! Es mekkora publikuma van az álmoskönyvi elnöknek! A karzatok rogyásig tömve, nini ott van *Morvaj* Ferkó is, a helyi újság szerkesztője és mennyi asszony! Az öt Dandár-kisasszony is eljött, (micsoda kiabáló piros kalapjuk van már meglőt!) persze, akkor a *Czinezer*-fiúk se maradhattak meg a hivatalukban. És öreg asszonyok is török magukat a karzaton.

Egyszerre valami a szivembe nyilallott:

— *Jézus* Mária, édesanyám is ott van köztük! De hogy tehetett ilyet?

Hozzá akartam sietni, de a fegyveres börtönőr megmarkolta a karomat és leszorított egy padra.

— Nyughassék no!.

Le kellett ülnöm, aztán meg föl kellett állnom, mert az álmoskönyvi elnök megszólított s csudalatosképpen érdeklődni kezdett, hogy mi a nevem, vallásom, hány esztendő vagyok satöbbi. Egyszerre pedig odavágta az arcomba, hogy bünsőnek érzem-e magam *Száries* Péter meggyilkolásában.

— Hohó! — ütöttem a homlokomra és eszmélni kezdtem. Hisz ez az én álombéli bűnügyem, tessék — most folytatódni akar az a régi álom. De réson leszek. Még álomban se hagyom magam rémitetni. De nem ám!

Mosolyogva szóltam:

— Ne bolondozzon, tisztelt Álmoskönyv ur, mert meg találók haragudni. Azt hiszi, nem ismerem? Nagyon jól tudom, hogy ön napközben az

MOLL SEIDLITZ POR
 felülmulhatatlan hálszer mindama gyomorbagajknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ ES SO
 Legjobb fájdalomesillapító bedörzsölés, esz, köszvény és egyéb megbűlési bajoknál. A raktárakban álommal zárt (plombir) üvegekben 1 korona 90 fillérrel kapható. MOLL készítmény kérendő.

döbben látom azt a kísérletet, amelylyel Koberer miniszterelnök felszólalásában a magyar államigazgatás fogalmát folyton elkozozni igyekszik. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Nem akarok hosszasan szólni azazt, csak egy pár kifejezést említek meg. Így pl. a magyar kormány fejeiről úgy beszél: hogy egy önálló államterület miniszterelnöke. Hát mi csak egy államterület vagyunk, vagy pedig állam? (Mozgás.)

Máshelyen is többször azt a kifejezést használja, hogy magyar királyság. Tudnivaló, hogy Ausztriában ez mit jelent? Ott csak királyság is van. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Nem szokás egy önálló államról így beszélni. Sohasem említik például Olaszországot mint királyságot, mert feltesszük mindenkiről azt, hogy tudja, ha Olaszországról beszél, hogy ez az állam királyság és nem köztársaság, az államról, az országról beszélnek és mi is ország vagyunk. Ezt nem akarja elismerni az osztrák miniszterelnök, ezen elismerésnek megtagadása sugárik ki minden felszólalásából. Hogy ezen megtagadásra őt micsoda okok vezetik, azt nem tudom; talán nem fér-e bele az ő osztrák hivatalnokai fejébe a magyar közjognak az az igazsága, hogy itt Magyarország minden jog a nemzetől ered, holott Ausztriában minden jog a császártól ered. Ismétlem, hogy talán az az igazság a császári hivatalnok fejébe nem fér bele, de a magyar szivekből, a magyar fejekből ez az igazságot kiirtani semmiéle Koberer a világon nem fogja. (Általános élénk helyeslés és éljenzés. Taps a szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: Most, midőn magam is szívesen hozzájárulok ahhoz, hogy a t. miniszterelnök ur beszédének első része teljesen korrekt nyilatkozatokat tartalmaz, a magam részéről azért szólok föl, hogy hangosan tiltakozom azon fel fogás ellen, amely Ausztriában nyilatkozott meg a miniszterelnök ajkáról s amely azt a tendenciát árulja el, mintha Magyarország Ausztriának nem tudom milyen kegyelméből bírnék bármiféle alkotmányos jogainak, midőn a tisztelt miniszterelnök ur odaát megdledkezve magáról azzal fenyeget, hogy ők nem tudom mitéle igazalm közepett elmentek a végső határig az engedékenység terén. Ez egyenesen történelmhamisítás. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Mert a história tanítása szerint éppen megfordítva, vagyis úgy áll a dolog, hogy az a magyar nemzet, amely az ezredéves alkotmány alapján áll fenn, a királlyal való megegyezés alkalmával feltlenül egyenesen azt kötötte ki, hogy odaát az osztrák császár alkotmányt adjon az ő népeinek is. Itt tehát nem lehet szó arról, hogy Koberer urnak vagy az osztrákoknak bármiféle engedékenységből vagy gráciájából bármihez jutotunk volna, ami azért is ki van zárva, mert a mi törvényeink, az 1867: XII. t. c., 1867. július havában már törvény volt az osztrákok számára oktrojált alkotmány pedig 1867. december 21-iki keletű. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Ez tehát egy történelmi falsum. De a miniszterelnök ur beszédére vonatkozólag is méltóztatnék megengedni, hogy a tényállásnak két szempontból helyreállításával hangosan tiltakozzam. Az egyik az, hogy formai érvényű törvényeket Magyarország nem ismer. A másik, hogy törvényhozási, vagy törvényalkotási paritás egyáltalában nem létezik. Ez a szó paritás sohasem vonatkozik törvényalkotásra, csakis a törvény végrehajtásának módjaira. (Helyeslés.) és mindenekelőtt a közös ügyek kezelésének módjaira. Rátértek magára a konkrét kérdésre is, mert ez a lényeges és ezért szóltam föl, hogy a felsőjog kérdéséért tisztába hozzuk. Arra, hogy a törvény,

amely mindkét állam területén egyformán rendelkezéseket kellett volna, hogy tartalmazzon, miképp kellett volna, milyen annak a hatálya, milve nek annak a rendelkezéseit, erre néve Koberer urnak és mindenkié, aki jogás, nem szükséges mást olvasnia, mint az 1867: XII. törv. cikk 69. §-ában a zárskaszt, amely a következőket mondja: E törvényeknek azon rendelkezései azonban, melyek a közösügyek kezelésének módjára vonatkoznak, tetleg csak akkor fognak hatályban lenni, midőn azok tartalmához ő felsőjog a magyar koronához nem tartozó országról részéről is alkotmányos uton hozzájárultak. (Igaz! Ugy van!) Ez világosan megállapítja ezen törvénynek keletkezését, érvényének hatályának minden jelentékeny alkatelemét. Ebből nyilvánvaló, hogy a 67: XII. törvények, amit az ma nem is vita tárgya, nem szerződés Ausztria és Magyarország közt, (Igaz! Ugy van! a jobboldalon) hanem egy megegyezés a nemzet és a fejedelmek közt, amely nem is statutál új közösügyeket, hanem csak deklarativ módon sorolja fel azokat a közösügyeket, amelyek a pragmatica sanctio alapján állanak fenn. Ami az 1867: XII. teikben núvom, az a közösügyek kezelésének módja. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon és a jobboldalon.)

Első sorban kapcsolatosan azokkal, amit Kossuth Ferenc képviselőtársam és pártelnököm elmondott, csak azt akarom megjegyezni, hogy lehetetlen észre nem venni azt elzártságot, amely az Ausztriában használt kifejezések tekintetében különösen a Reichshülfe szóban foglaltatik. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Méltóztatassék, t. Ház, akár a lapokat megnezní, akár képviselői nyilatkozatot akár autoritativ helyről teit kormánynyilatkozatokat figyelembe venni, a Reichshülfe szó sohasem hagyatik el és sohasem használtatik azon értelemben, mint hogyha egymással paritásban álló felekről volna szó, hanem mindig mint egy ősszbirodalom egyik fele értelemben, ezzel a tendenciával használják a szót és csapogtatják be az elzenszvet és gyűlölködést a szivekbe, mintán odaát mindig azt hiszik, hogy mi is egy ősszbirodalmi eszmét szolgálunk, amely ősszbirodalomnak egyik fele Magyarország, a másik fele pedig Ausztria. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Zaj balfelől.) Hogy ez a dolog is történelmi hamisítás, azt nem szükséges magyarázni. Van azután még egy furcsa institució az 1867: XII. törvény-cikknek, amely sem nem közös ügy, sem nem közös egyetértéssel elintézendő ügy, az úgynevezett felsőjog. Mert ha igaz is volna az, ami nem igaz, hogy a magyar törvényhozás valaha a nyelvhez való jogát a felsőjog átruházta volna, ugy ezen felsőjog tekintetében tisztán és világosan áll a dolog, hogy ehhez a kérdéshez soha, semmiéle osztrák kormányhoz hozzájárás nem lehetne, mert az sem nem közös ügy, sem nem közös egyetértéssel elintézendő ügy. (Helyeslés.) Itt van a kérdés lényege. Mert Koberer ur itt hamisítja meg a történelmet, a közjogot! Nem tartom én itt lényegesen, hogy odaát a Reichsrathban mit beszél Koberer, hanem azt, hogy ezeknek a beszédeknek révén idegen állam kormányfőjára betolakodik a nemzet és a király közé és lehetlenné teszi a nemzet számára a boldogulást, a jejedelm és a nép között a békés egyetértést. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) En tehát azért álтам föl, hogy ezt megmondjam, hogy a miniszterelnök, mikor a beszéd első részéhez szivemből hozzájárulok; egyuttal e helyen tiltakozom azt fejezem ki az ellen, hogy valaha osztrák államférfi a magyar közjog

meghamisítására vállalkozzék. Ezt tartotiam kötelességemnek elmondani. (Általános helyeslés.)

(A napirend.)

Vértán Endre: Mindenekelőtt tiltakozik Koberer Ernő osztrák miniszterelnöknek a magyar ügyekbe való beavatkozás ellen. Kijelenti, hogy a magyar nyelvnek elkozozását a felsőjogok részére sohasem fogja tűrni s a negyvennyolcas és függetlenségi párt továbbra is küzd a magyar kommandóért. Nem is lesz itt addig béke, kibontakozás, amíg a király meg nem adja a magyar nemzeti követeléseket. Az unjocjvasolatokat nem fogadja el, mert a kormány és programma iránt bizalommal nem viseltetik. (Tetszés és helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Rakovszky István: A miniszterelnök a helyett, hogy az indennym-javaslatnál állna elő, a katonai javaslatokkal áll elő. Ez csak fokozza a bizalmatlanságot. Szóól és elvtársai, az eddigi szokástól eltérően, a katonai javaslatokat nem szavazzák meg. A mostani unjocjvasolat burkolt létszámelmélet is tartalmaz. 187 unjocjal kérnek többet, mint azelőtt. Ezért határozati javaslatában kérni fogja az eddigi létszám megállapítási kulcs megváltoztatását. (Helyeslés a néppárt.) De azért sem szavazza meg az unjocjvasolatokat, mert a szabadvilápi katonai programma ki nem elégíti. Bizalmi szempontból sem fogadja el a szönyegen lévő javaslatokat. Ha a miniszterelnök komolyan ki akarja vezetni az országot a mostani helyzetből, akkor mindenekelőtt az indennym-javaslatot tüzesse napirendre. A kilences-bizottság programma se tartalmilag, se formailag nem bír semmi értékkel. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbalon.) Nem is párt-határozat, hanem pártüredék-határozat, hisz Apponyi és társai nem fogadták el a 8-ik pontot.

Báró Feilitzsch Artur: Melyik párt hozta a parlament elé szankcionálás végett pártprogramját?

Rakovszky István: Minden párt idehozta programját és megvitatta. A szabadvilápiárt Polónyi Géza hozta elő. (Derűltetés a néppárt.) Nem akarja őket személynyszótoknak mondani, hanem csak olyan előkelőknek, akik a közjogi téren dilettáns módon járnak el. (Tetszés a néppárt.) Semmi értéke nincs a kilences-bizottság programjának, az egész csak arra volt alapitva, hogy ezzel az ellenzékert megtervezészek s akcióiban megbénítsák. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) A szabadvilápiárt az elvekért nem tesz semmit csakis a hatalomért tesz mindent. Nagy bizalmatlanságot teremt a kormány ellen az is, hogy a miniszterelnök ex-lexben akarja feloslatni a képviselőházat. Ha ez megtörténik, akkor majd lesz alkalmunk a törvénykönyvvel a kezünkben, a királyi esküre támaszkodva, ezzel szemben álláspontunkat kifejteni. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Tiszta István 98-ban a Tisza-lex alkalmából azt mondta, hogy lényegében mindegy az, hogy a többség aláír-e egy nyilatkozatot, vagy pedig azt névszerinti szavazás után elodagadja. Hieronymi akkor nem osztotta ezt a fel fogást s kilépett a szabadvilápiártból. Bánffy akkor kijelentette, hogy a Háznak ex-lex alatt állandó együtt kell maradnia, ezt Tisza és a szabadvilápiárt is elodagadták. Tisza tehát egy kérdésben kétféle álláspontot foglalt el, tehát konzekvens is inkonzekvens is. (Tetszés a néppárt.)

Egyéni nézetét is előadja a kibontakozást illetően. Nem egy évre nyul vissza a most folyó harc, hanem kezdődött az 1896-ban, a Bánffy-éle erőszakos választások után. Mikor egy ellenzéki párt észreveszi, hogy egy programponjt elcsenik, akkor nem

egyiptomi álmoskönyv borítékán szokott pihenni, s azt is kimondom, hogy el tetszett lopni valakinek a lábait, mert a borítékban önnök nincsenek lábai. Engem pedig sohse tessék ijeszteni, mert én nagyon jól tudom, hogy ez az egész bolondság csak álom, a gyilkosság is csak álom és ami Száricsot illeti, hát az az öreg csirkefogó alighanem horkol valahol, mert az éjjel bizonyosan kártyázott megint. Ilyen ostoba álom kedvéért igazán nem volt érdemes idefarszani az őt Dandár-kisasszonyt (— jó napot kívánok, kisasszonykám! —) és maga, börtönőr barátom, már régen megtehette volna nekem azt a szivességet, hogy jól hátbaüt és felébreszt.

A közönség, jól hallottam, határozottan morgott. A bíróság összenézett, egy jól öltözött fiatal ember pedig, akit eddig észre se vettem, de aki a hátam mögött ült valami emelvényen, most lehajolt hozzám és a fülemben morgott:

— Ne nehezítse meg a védelem feladatát!

Ugy? Hát ez a jól felöltözött fiatal ur az én védőm? Hiszen ez igazán tökéletes berendezésű álom! Még védőt is álmodok magamnak! De kell az őrdögnek védő! A hetvenhetedik nagyapám se gyilkolt s nekem annyi közöm van az öreg Száricshoz, mint az álmoskönyvből kiszökött elnök urnak. Hagyanak nekem békét.

Tréfásan is, dühöngve is tiltakoztam, de nem sokat értem el vele. A bíróság környezetéből kihallottam egy megjegyzést:

— Még mindig szimulál!

Valami kiszáradt öreg ember fölkel a írásból olvasta fel, hogy két teljes hónapon keresztül megfigyelés alatt volt a vádlott s makacsul ragaszkodott hozzá, hogy az egész gyilkosság csak álom s hogy a meggyilkolt Szárics Péter voltaképpen egészséges, mint a makk, azonfelül

hivatkozott a vádlott valami Katia nevű állítólagos leányzóra is, mint aki igazolhatja alibijét, nemkülönben megpróbálkozott azzal a nem egészen szokatlan fogással is, hogy álmát ébrenlétnek, ébrenlétét pedig álomnak hitesse el: — mindez azonban kétségtelenül szimulálás. A vádlott nagyon intelligens ember és elmebeli állapota, némi idegességét eltekintve, egészen normális.

— Köszönöm a bököt, bár viszonzozhatnám! — kiáltottam a kiszáradt öreg emberre. — Hogy lehet fehér fejjel ennyi ostobaságot beszélni!

Senki sem törődött szavaimmal, kifakadásommal. Mintha ott se volnék, úgy folytatták a végtárgyalást és sorra jött a kávé, a kasztrón, a vendégcsereg s mind azt vallotta, hogy azon az emlékeztetés éjszakán magamból kikelve kiáltottam: „le kellene bunkozni az ilyen kárteknő állatot!” Csupa terhelt tanu, egy hang se kelt védelmemre. A hátam mögött pedig elfojtott zokogás hangzott: édesanyám sirt.

Fölkel a vádló és fülem hallatára merto szóni a legbuzagabb hístörít. Hogy én miért, mikor és hogyan öltem meg Szárics Pétert. S volt bátorsága annak az urnak azt mondani, hogy halálért halál, életért élet — ítélenek engem halálra. En elkacagtam volna magamat, de abban a pillanatban édesanyám nagyot sikoltott s hátrafordulván, láttam, hogy kiviszik a karzatról. A hideg verejték vert ki egész testemen. Már ez félig se tréfa, ha édesanyám is ennyire megrémült! Éreztem, hogy a vér elhagyja arcomat, s ha tudtam is, hogy csak álmodom, hihetetlen reszketéssel lestem védőmet, aki éppen most kezdett beszélni. Szerettem volna sugni neki, ősz-tökélni, sarkantyuzni, mert végtelenül lassan, megfontoltan, tisztára szóközi allűrökkel beszélt. Egyszer beszéd közben rálelt a körmeire s akkor a védő-

met meg szerettem volna ölni, mint ahogy az öreg Száricsot nem öltem meg. A gazember! Az én életemről, édesanyám egyetlen gyermekéről van szó s ő a körmeit ápolja! De ha fészkelődtem is, védőm nyugodtan beszélt tovább s azt fejtette, hogy igazán jogos felháborodásuan gyilkoltam meg azt az öreg vadállatot, aki feleségét, gyermekeit használta ki, csakhogy dorbézhasson és kártyázhassék.

— Védencem nem tekinthető közönséges gyilkosnak. Testvére ő a villámnak, a tűznek, a víznek s mindazoknak az elemeknek, melyekkel a gondviselés büntetni tud és büntetni szokott. Csak eszköze volt ő egy magasabb hatalomnak, mely azon az éjszakán méltán ítélte halálra azt a gonosztevő Szárics Pétert.

Mig védőm így beszélt, őszintén kívántam, hogy testvére legyen a villámnak, a tűznek, a víznek s mindazoknak az elemeknek, melyekkel a gondviselés büntetni tud. Oh, hogy lecsaptam volna az elegáns fiatal ural! Hogy égettem volna el, hogy borítottam volna el, hogy pusztítottam volna ki a világból! Most már nem voltam többé ura magamnak. A védőbeszéd közben toporzékolni kezdtem s nem tudom, mit csinálok, ha a fegyveres börtönőr le nem fog. Akkor kivettek, láncokat raktak a kezembe s tudom, hogy beszéltem is hozzá, de én abból semmit sem értem. Vértán borította el az agyvelőmet és valami örjött zugás, harangozás, jajveszékés és dobogás egyszerűen eltemetett.

Csak arra emlékszem, hogy nagysokára bevezettek megint a terembe s akkor az álmoskönyvi elnök fölemelkedett a helyéről s azt mondta, hogy a bíróság halálra ítélte.

Felugrottam.

MOST JELENT MEG!

ALMANACH 1904. évre.

Szerkeszti: **MIKSZÁTH KÁLMÁN.**

Ara díszkötésben 2 korona.

Singer és Wolfner kiadása, Budapest, VI., Andrásy-ut 10. szám.

érzi magát biztonságban. Belátja, hogy hiába folytatja a harcot az ideáljokért, mert ezeket elviszi akkor az elleneség, mikor szüksége van rá. Az elveket sajáta ki a többség s csakis a hatalomért, amelyért képes még alkotmányon, törvényen is keresztülgáznai. (Ugy van! Ugy van! az elleneségen.) A szabadelvűpárt amely demokratikusnak valja magát, az udvarlót fogad el katonai programmot, csak hogy a hatalmat megtarthassa magának. (Ugy van! Ugy van!) A bal- és szélsőbaloldalon.) Végül a miniszterelnök intési szavait. Kérve-ri, hogy azt a szerenéslen ötletét, hogy a Házát ex-lexben feloszlatja, eitse el. A király személyesen szent és sérthetetlen, de a törvény ereje is; ha a Házát ex-lexben feloszlatná, szentségtörést követne el. (Eljenzés a baloldalon.) Határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a képviselőház utasítsa a minisztériumot, hogy az 1903. évi újoncotulak mennyiségének megállapításáról és az újonck megajánlásáról szóló törvényjavaslatok tárgyalásának félbeszakításával azonnal fűzze ki napirendre az 1903. évi december hó végéig viselődni közzérhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló törvényjavaslatot. (Eljenzés a baloldalon és a néppártan.)

(A miniszterelnök beszéde.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Legnagyobb sajnálatomra nem lehettem je en az előttem szót képviselő ur beszédének egész tolyama alatt; ennek a közölménynek méltóztatásnak tehát betudni azt, ha nem a válasz nélkül hagyom beszédének oly részeit, amelyek reflektálnak kellett volna. Figyelmeztetek azonban reá, hogy a t képviselőtársam megjegyzés tárgyává tette azt a körülményt, hogy a szabadelvűpárt a maga programját itt a Házban semmi akció kiinduláspontjait vagy tárgyává nem tette. Erre vonatkozólag a dolog úgy áll, hogy a szabadelvűpárt programja beleolvadt a kormány programjába és miután mint kormányprogram terjesztett elő, semmi külön szüksége annak fenn nem fogott, hogy mint a szabadelvűpárt programja is terjesztessék. (Ugy van! Ugy van! jobbjelől.) Volt a szabadelvűpárt nyilatkozatának egy pontja, amely nem képezett programmot, hanem ellenkezőleg megmagyarázása annak, hogy a vezényleti nyelv kérdése miért nem véték fel a programmba. Hiszen kérem, ez benne van mint 3-ik pont ebben a nyilatkozatban, de tartalmát tekintve nem a kateleme a megvalósítandó programmba. Hanem ellenkezőleg megmagyarázása annak, hogy a vezényleti nyelv kérdése miért nem véték fel a programmba. (Helyeslés jobbjelől.) Ha egy párt valamely konkrét kérdésre nézve azt határozza el, hogy nem veszi fel programmba, nagyon természetes, hogy ennek az álláspontnak magyarázatát országos közvélemény előtt megadja, de semmi szükségét nem látom annak és egészen felesleges tüntetés jellegével bírna, ha ilyen negatív természetű állásfoglalás is a képviselőház döntése elé hoznák. (Ugy van! Ugy van! jobbjelől.) Ez volt a szabadelvűpártnak álláspontja kezdetől fogva. Nagy tévedésben van tehát a tisztelt képviselőtársam, ha azt gondolja, hogy Polányi Géza képviselő ur tiltotta ezt meg. Egyszerűen konstatáltam Polányi Géza képviselő ur előtt is, hogy soha senkinek nem volt szándékában a pártnak ezt a nyilatkozatát a képviselőház elé vinni és erre nézve határozatot provokálni. (Ugy van! Ugy van! jobbjelől.)

Ami pedig azt illeti, hogy a szabadelvűpárt az udvarlót kért programmot, arra nézve mindenekelőtt megjegyzem, hogy nem az udvarlall, amely nem is

avatkozhatik az ilyenekbe, állott szóba, hanem igen, kereste az alkalmat a nézelek kicserélésére és meg-értesítésére. Magyarország alkotmányos királyával. (Helyeslés jobbjelől.) Kereste és törekedett a koronával való teljes egyetértésre jutni, törekedett hazafiás indokból, és azt hiszem nagyon helyesen tette, hogy erre törekedett. (Ugy van! Ugy van! jobbjelől.) A helyzet sok tekintetben hasonlítot ahhoz, amely a 67-iki kiegyezés megelőzte. (Ugy van! jobbjelől.) Sokkal kisebb méretekben ugyan, hogy úgy le-zezem ki magam, a surkádási felület sokkal kisebb volt; de ügö kérdések merültek fel, amelyekre nézve a nemzet érdeke követelte meg, hogy a törvényhozás és korona álláspontja közt teljes összhang biztosítsassék. (Helyeslés jobbjelől.) Amikor ebben az irányban a szabadelvűpárt egyes tagjai faredoztak s midőn a szabadelvűpárt a maga programmaköltési akcióját úgy intézte, hogy biztosítsa a meggyezést a korona és a nemzet között, hogy megóvja a nemzetet a konfliktus veszélyétől; ezzel helyes cselekedetet hajtott végre. (Helyeslés jobbjelől.) Zaj a szélsőbaloldalon.)

(A házfoszlátás.)

A t képviselő ur szóba hozta az országgyűlés elnapolásának, vagy netalán feloszlatásának kérdését is, azaz a tendenciával, hogy kimutassa, hogy a szabadelvűpárt ebben a kérdésben ellenkező álláspontja helyezkedett. Képviselőtársamnak ezt bizonyítani nem egészen sikerült. Mert az a nyilatkozat, amelyet báró Bánffy Deszö vot miniszterelnök beszédéből fölolvastot, az a képviselőház elnapolására vonatkozik és Széll Kálmán vot miniszterelnök nyilatkozatának sulypontja és lényege, szerintem, abban fektűt, hogy ő a Házban és a Házal egyet-értőleg kívánta e kérdést kezelni. Ezzel az állásponttal a kormány nézete és az én nézetem ellenté-tes nincs. Azt terom én is, hogy amidőn ily rendki-ülvi körülmények következnek be, midőn a kisebbes magyarázatánál fogva a Ház többségének akarata kellő időben nem érvesyülhet. (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Honnan tudja, hogy többség? és mikor ennek tolyán ex-lex-jön létre, ily körülmények között a többség akarataik érvényesülése... (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nincs többség! Nagy zaj.) Kérem, zárjuk be a vitát mindjárt kisl, hogy van. (Helyes-lés jobbjelől.)

Lengyel Zoltán: Azt nem lehet előre tudni. (Nagy zaj.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Hát tudjuk meg. (Nagy zaj. Elnök csenget.)

Varady Károly: Ez is törvénytelen felfogás.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ily körülmények közt annak a parlamentáris és alkotmányos akciónak, amely odaranyt, hogy ez a rendkívüli helyzet befolyezessék, hogy az alkotmány rendes működése helyreálljon, ennek az akciónak szünetelnie nem szabad. A Háznak az elnapolást tehát, amely egy szünetet eredményezne a téren, amely megakasztja a törekvést az alkotmányos faktorok akaratainak kifejezésre jutására, én sem tartom az alkotmány szemelével megegyezhetőnek. A dolog sulypontja abban lekszik, hogy ez az alkotmányos küzdelem a normális állapotok helyreállítására, hogy ez ne szüneteljen. Ennek azután igenis képezheti egyik módját, a döntő ütköző-pontját az, hogy a nemzet akarataira appelláljon a kormány, hogy a választókat kérdezze meg. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Ex-lexben!) Szeretném látni, hogy törvényeink-

ból ki tudja bebizonyítani, hogy ex-lex esetére tilva van az országgyűlés feloszlatása!

Ugron Gábor: Nincs kötségvétel!

Gróf Tisza István: Ezt könnyű állítani könnyű odavetni. (Nagy zaj.) Akkor, amikor az 1848-iki törvényben (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon. Elnök csenget.) egy tilalom van a feloszlatásra és midőn az 1867-iki törvényben módosítottott ez a tilalom... (Zajos ellentmondás a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: Csak korlátoztató!

Gróf Tisza István miniszterelnök: A tilalom ki-küszöböltetett, a felosztás joga expressis verbis megadott, csak a Ház összehívása van bizonyos feltételekhez időponthoz kötve.

Ugron Gábor: A választás elrendelése a Ház összehívásához van kötve. Ellenkezőleg! Hogy össze legyen hívható a Ház, ahhoz van a feltétel kötve.

Holló Lajos: Alkotmányos miniszterelnök!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Kérem, itt van a törvényben: (Olvasza.) „Oly esetben, midőn ő felsége az országgyűlést bármiké előbb feloszlatja... Tehát joga van felosztani.”

Ugron Gábor: De feltétele van! Tessék tovább olvasni!

Gróf Tisza István: (Olvasza.) „Oly esetben, midőn ő felsége az országgyűlést bármiké előbb feloszlatja, mint a befejezett számadások beadása és a jövő évi kötségvételnek előterjesztése a minisztérium által teljesített és az országgyűlésen e tárgyak iránt határozat hozhatott volna. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nincs határozat!) az országgyűlés... (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Kérem, ezzel egyenesen bebizonyított, hogy lélek az argumentációtl. (Zajos ellentmondás a bal- és szélsőbaloldalon.) Ha nem lélek az argumentációtl, akkor hallgasanak meg.

Thaly Kálmán: A felosztástól sem, mebhogy az argumentációtl.

Gróf Tisza István: Ha tehát az országgyűlés felosztattatott, mielőtt ezek bekövetkeztek, az országgyűlés még azon év tolyán és pedig oly időben összehívandó, hogy mind a befejezett számadások, mind a jövő évi kötségvétel az évnek végéig országgyűlésileg tárgyalhatassanak.

A felosztás joga tehát megvan. (Zajos ellentmondás a bal- és szélsőbaloldalon.) De az országgyűlés összehívandó, hogy a számadások iránt és a jövő évi kötségvétel iránt határozasson. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Varady Károly: Esküszegés és az alkotmányon ejtett árus!

Gróf Tisza István: Én nagyon kérem a képviselő urakat...

Rigó Ferenc: Kér és egyáltal fenyeget? Így nem lehet kérni! (Nagy derűtség. Zaj.)

Gróf Tisza István: Én nagyon kérem a képviselő urakat, hogy a házszabályoknak és a szózási szabadságnak azon elemi követelményét, hogy egymásnak teljesen objektív argumentumait meghallgassuk, legyenek szívesek respektálni.

Pap Zoltán: Meg is tesszük! (Felkiáltások a jobboldalon: Látjuk!)

Gróf Tisza István: Veszem észre! Engedjék meg nekem, ha egy ilyen teljesen objektív argumentáció tolytonos kézbesítésekkel minden mondat közepén megakasztanak...

Varady Károly: Hát halljuk már az értelmét!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Itt van ennek

— Hahaha! Most megfogtam önt, tisztelt Álmokönyv ur!

Erős zugás, püsszegés támadt körülöttem. A börtönőr erősebben megmarkolt. De tovább beszéltem:

— Igenis megfogtam. Ha ez nem volna álmom, ön engem nem is ítélnetne halálra, hiszen még kiskorú vagyok...

Diadalmasan néztem körül. A zóldszakállu elnök kenetteljesen szólt hozzám:

— Szálljon magába és ne komédiázzék tovább. A bíróság lelkiismeretesen végezte munkáját, s itt van a keresztlevél, hogy huszonhét-estendő.

— Igen, ma. Ha ébren vagyok, akkor huszonhét-estendő vagyok. De mikor Száricsot megöltém, azaz hogy amikor nem öltem meg, akkor még csak tizenkilenc-estendő voltam.

A zóldszakállu a vállát vonogatta. A bíróság a fejét rázta. A közönség fészkelődött. Az én védőm félhangosan jegyezte meg:

— Nagyon megátalkodott ember! Már csak-ugyan megérdemli a köteleit.

Es mindenki elfordult tőlem, csak a börtönőr nem. Ezt az embert kezdtem érdekelni s szinte szeretettel fogott karon, hogy visszavezessen a börtönbe. S már az ajtóban voltam, hallottam hátam mögől a morajt, éreztem az utánam tekintő szemek delejes tüzet, az én jó édesanyámrá gondoltam s visszakiáltottam:

— Én ártatlan vagyok! — Ártatlan!...

Összeestem. Azaz hogy úgy kell lenni, csak az ágyról gurultam le, mert ott ébredtem föl a földön, az ágyam előtt...

A következő napokon nem tudtam szabadelvűpárt az én folytatásos álmom emlékétl. Ugy látszik, komolyan be kell rendezkednem arra az

esetőségre, ha bűnügyem nem hajlandó békében hagyni. Hiszen kétségtelenül ostobaság, hogy én ébren, józan fölvel, egészséges elmével alibit keressek egy álom-gyilkosság vádjával szemben s lázasan hajszoljam a bizonyítékokat, hogy nem öltem meg az öreg Száricsot. De ha az ember olyan csökönnyösen álmodik s esztendő időközökben mindig újabb és újabb fázisát éli tovább egy álombéli bűnügynek (elég bosszantó különben, hogy a magyar igazságszolgáltatás még az álom-életben is olyan lassu!) hát mondom, ha az ember így elgyöttri egy folytatásos álmom: akkor elvélre megetheti, hogy az újabb folytatáshoz előre gyűjtse össze a bizonyító adatokat.

S én gyűjtöttem. Mindenekelőtt irtam haza édesanyámnak, hogy a föld alól is hajszoljátok fel nekem Szárics Pétert. Irja meg: é-le, mit csinál, hol található? Aztán irtam a gimnáziumnak, ahol maturáltam, küldjék meg másolatban az érettségi bizonyítványomat. Ebből majd kitűnik, mikor hagytam el szülővárosomat s hány esztendő voltam, mikor Szárics Pétert megöltem, ha megöltem. Azonfelül napokon keresztül kutatam az emlékemben, hogy hol voltam, mit csináltam, mit nem csináltam azon a bizonyos éjszakán. A végén nagyon csinos kis aktacsomót volt együtt s arra egészen ügyvéd gyakorlat szerinti felzetet is tettem, fölbe írva: *Az én bűn-ügyem.*

A baj csak az volt, hogy Szárics Pétert nem lehetett felhajszolni. Nyomatlanul eltűnt a mi kis városunkból s az Isten tudja, merre kártyázik most. Fia, aki az én időmben a kávéházakban kigyó-ember volt, azóta nagy darab legény lett, ugyanabban a kávéházban pincér, de az apjáról semmit se tud. Azt mondta róla:

— Én ugyan nem kutakot utánam, mert hátha ráakadok! S bizony nem győzném pénzzel.

Sokáig nyugtalanított, hogy Szárics nem akart előkerülni, de mikor hónapok és esztendők multak s bűnügyem, hála az égnek, állhatatosan aludt: nagysokára megfellekedtem az egészről. Az idő behavazta az élet mezőt s eltakarja azt is, ami virág volt, azt is, ami tövis volt. Nem emlékeztem többé gyötrelmeimre.

S aztán már családom is volt. Kis kertemben virág nőtt: az én egyetlen kis leányom. Ha nevetett: muzsika szólt a szobában; ha sirt: nekem az is muzsikának tetszett. Kék szeme lett az én külön égboltom s külömb volt a másik égboltnál, mert ennek mögéje láttam s amikor úgy tetszett, belenéztem a kisebbik égboltsba s mindig éreztem, mindig láttam azt az istenséget, mely minden gyermeklelekből otthom van. Azok-til kérdezem, akiknek minosen gyermekük: hát ugy is lehet élni?

No hiszen azért kerül ugy is, hogy az embernek mérgelednie kell a gyerek miatt! De mi az? Az én kis leányom egyszer nagyon bujkált előlem s addig bujkált, mig kivánsóvá tett. Szégyenemre megvallom, hogy leskelődtem. S rájöttem, hogy a gyerek csal. Az írásbeli felad-vaúyát nem csinálta maga, hanem ugy másolta le valami idegen irkából.

— Mit csinált? — förmedtem rá.

Egy láng lett az arca. Mosolygott is, reszketett is, mikor azt dadogta:

— Loimom a leckémet!

— De a másébl irod le!

— I-igen, — dadogta.

— Nohát nesze —

Ez az indulatos bevezetés pedig az ítéletet jelentette. Széttéptem a gyermek irkáját. Azt a másik irkát pedig, amit nyilván valamelyik lány-pajtásatól kölcsönözött, egyelőre elzártam:

— Most már kezd előlről!

Fölöslegessé tesszik az inylemez használatát. — A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Egy óra idő alatt tökéletesen lehet vele beszélni és rágni. **BARNA J.** Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 26. sz. egyedüli specialista a szájpada nélküli műfogak készítésében.

Szájpada nélküli amerikai műfogak!!

egy újabb jele! (Derültsgé jobjfelől. Felkiáltások: Várady urat sokáig kallatuk! Zaj.)

Elnök: A képviselő urak a szólásszabadságot szóval berútkít, de tényleg elene ocslekszenek. (Igaz! Ugy van! jobjfelől.) Tessék a szónokot csendben meghallgatni.

Gróf Tisza István: Azoknak a képviselő uraknak, akik egy teljesen objektív argumentációval szemben ilyen túrlételemeséget tanúsítanak, teljes joggal fogjuk kétségbevonni azon jogát, hogy mint a szólásszabadság, mint a házszabályok és mint az 1848. törvények hivatott védői, álljanak oda a közvélemény elé. (Igaz! Ugy van! a jobjoldalon.) Felveszem beszédem fonálát. Kétségtelen, hogy a felosztási jog megvan, de azon feltételhez van kötve, hogy a ház újra összehívandó oly időpontban, hogy a számadások és a jövő évi költségvetés iránt idejekorán határozat hozhatassék. A jövő évi költségvetésről van szó világosan a törvényben. (Zaj a bal- és szélsőoldalon.) Felkiáltások: Hát a tolvóló évi költségvetéssel mi lesz? En szeretném azt az interpretációt is tisztázni, amely lehetővé tenné azt, hogy midőn egy törvényes dispozió világosan, minden kétszél kizárólag az időpont precíz megjelölésével valamely évre vonatkozik, hogy akkor per analogian, vagy nem tudom micsoda okoskodások révén hogyan lehet azt egy másik évre kiterjeszteni. Hogy itt a törvény a jelen évi költségvetésére nem gondol, az nagyon természetes, mert azok, akik 1848-ban és 1867-ben az ország törvényeit megalkották, soha leheségesnek nem tartották volna, hogy akadjon a magyar parlamentben kisebbség mely a költségvetés idejekorán való megalkotását lehetetlenné tenné. (Énnek helyeslés jobjfelől.) Zaj a baloldalon.) Annak, hogy ebből a feltételből egy felosztási tilalom konstruálhassék, utjában kell állnunk nemcsak a korona jogai, de a nemzet jogai szempontjából is, mert engedelmeket kérek, egyenesen az alkotmány jog szellemének kardinalis követelménye, hogy minden helyes szituációban, minden konfliktus esetében mint ultima ratio a nemzetre való hivatkozás meglegyen. (Helyeslés jobjfelől.) A képviselő urak, ha állást foglalnak az ex-lexben való felosztás ellen, nemcsak a törvény betűjével, de az alkotmányosság szellemével jutnak ellentétbe. (Ugy van! Ugy van! a jobjoldalon.)

A t. képviselő ur azután vállalkozott megfélézésére annak, hogy tulajdonképpen a mai szituáció forrása, oka miben rejlik és ennek magyarázatoként szemrehányást tett a szabadelvűpártnak azért, hogy számos esetben magáévá tesz és megvalósít olyan elveket, olyan reformokat, amelyeket hosszú időn át egy-egy ellenzéki párt hozgatozt. Engedjen meg a t. képviselő ur, ez sok tekintetben a dolog természetében rejlik. Egy ellenzéknek, kivált amely a szabadelvűségnek, mondjuk némileg radikálisabb irányzatát is kívánja képviselni, rendeltelése, hivatása az, hogy hirdessen jelezzsen, a megfélézés fele előbbre vigyen bizonyos eszméket, az a párt, amely az ország ügyeit felelősség mellett intézi, csak a megférétt kérdések megoldásával foglalkozik. (Zaj a szélsőoldalon.)

Holló Lajos: Az ellenzék érleli és ők leszakítják.

Gróf Tisza István: Ez kérem minden radikális pártnak mindenütt a világon — szíriem nagyon szép és nagyon nemes — hivatása. És ha a t. képviselő ur itt bizonyos hangulatokért céljából visszaemlékezik az egyházpolitikai viták alkalmából történtekre, azokra visszaemlékezsem én is nagyon szívesen, de azt hiszem, visszaemlékeznek nagyon szívesen

Az én kis leányom szomorúan nézett reám. Hét pici tör villogott akkor a szemében, szinte bántotta a lelkiismeretemet. S a gyerek csöndesen szólt:

— Jól van, papa. Te vagy az erősbem. De azt mégis szeretném tudni, te sohasé puskázást?

Már hogy én ne puskáztam volna soha? De csak nem valom meg a gyerekek! Hová lesz akkor a tekintély? Válasz helyett bevezettem leányomat az 6 kis szobájába, rázartam az ajtót s az asszony előtt már mosolygni próbáltam, mikor elmeséltem a gyerek bűnét, konfidenciáját és büntetését. De azért, önnöknek csak megvallom, nem voltam én egészen nyugodt a lelkemben. Mert talán igazza is van annak a kis szeleverdinek, az embernek nem illenék a gyerekekben büntetni, ami neki is jól esett valamikor. Mondhatom, nagyon nyugtalan estém volt.

Lefekvéskor kis leányom már el is felelté a nagy esetet. Hogy tulvölt a lelkem, már megfélék. Most is csak olyan édesen szólt ki ágyacs-kájából, mint mások:

— Adjon az Istenke nyugodalmas szép álmokat, papuskám, mamuskám!

En pedig nem találtam a helyemet, nem tudtam elaludni. Az asszony már régtőlotta a gyermekt, a gyerek édes álmát is hallottam, a sötétségben pedig izzó vörös csillagok gyultak ki, ke-ringtek nyitott szemeim előtt. Valami lassu hőmpolygós moraja kelt a csöndben, mintha láthatatlan forrásból láthatatlan vizek árja bugyogana elő. Aztán az izzó csillagok elharmadtak, kékes vilá-gossá szürdött a homályba, sőt már látni véltem a hőmpolygó árt is. Nini, amarra messze, nagyon messze csolnak is látszanék! Csakugyan csolnak! S milyen gyorsan siklik közelebb! Hat

azon t. képviselőúrsaim is, akik ezen nagy reformnak megvalósítását ellenzékli padokról segítették elő. Szerintem ez egy felemelő, egy szép példája volt a magyar parlamentáris élet magas színvonalának.

Thaly Kálmán: Tizenháromszor leszavarták önök Irányítói tizenegyzeszer elogadták elveit.

Gróf Tisza István: Ezt magyarázom éppen meg, hogy miért történt. Önmélem gondolok vissza arra, mert igenis a függetlenség párt akkor, midőn — mondjuk tizenegyzeszer — megvalósíthatja ezen eszméit úgy jart el, ahogy beszéletes politikusnak eljárnia kell, t. i. nem azt nézte, hogy ki az, aki megvalósítja az ideát, de teljes lelkéből támogatta az ideát, amelyet helyeselt. En azt tartom, hogy a politikai beszétessegeknek, önzetlenségnek követelménye az, hogy az eszméket nézzük, amelyeket hirdettünk és szolgáljuk azokat tekintet nélkül a szemlére, akire a körülmények a keresztülteit bízzák. (Zaj a szélsőoldalon.)

Azután elődjára a t. képviselőúrsam, hogy hiszen az a nagy baj, hogy ez a szabadelvűpárt van állandóan az uralmón és más pártoknak érvényesülését megakadályozza. Tudom, hogy hosszú időn át hozzájárított ehhez az ellenzékli padokon ülő t. képviselőúrsaim az a nyilatkozatot is, hogy ez a választások meghamisítása után válik lehetővé. En most nem akarom vizsgálni, hogy mennyi joggal és hogy mennyi túlzás van ebben az állításban, csak azt az egyet konstataiom, hogy az utolsó választások után nem is próbálták, nem is próbálták t. képviselőúrsaim azt állítani. Már most, ha az utolsó választásoknál a nemzet akarata szabadon nyilvánult meg és a nemzet akarata megnyilvánult akként, hogy egy óriási többséget küldött vissza a szabadelvűpárti padokra, hát ne a szabadelvűpártnak tegyenek szemrehányást. (Ugy van! Ugy van! a jobjoldalon.) De panaszkodjanak azért, hogy a nemzetnek nem tudják megnyerni a bizalmát, és akadályozzák meg, hogy a nemzet a szabadelvűpártot ajándékozza meg bizalmával. (Énnek helyeslés a jobjoldalon.)

Ivánka Oszkár: A nemzet bizalmát a miniszterelnök ur se bírja! Szavaztassuk meg a választókat községként! Nem is kell titkos szavazás! (Igaz! Ugy van! a szélsőoldalon.) Mozgás jobjfelől.)

Gróf Tisza István: A nemzet nevében nekem sincsen jogom nyilatkozni, de a képviselő urnak sincs. En most nem erről beszélek...

Ivánka Oszkár: Jóhiszeműleg, amit tudunk, megmondhatjuk!

Gróf Tisza István: Ezt tudni sem lehet, ez legfeljebb sejténi lehet. (Derültsgé a jobjoldalon.) Tehát én nem is erről beszélek, hogy én bírom-e a nemzet többségének bizalmát, de konstataiom az a tény, hogy 1891-ben a szabadelvűpárt a nemzet nagy többségének bizalmával megajándékozva tért ide vissza, és ebből vonom le azt a következtetést, hogy a t. képviselő ur ne nekünk tegyen szemrehányást. hanem saját közzék az ország, hogy nem képes a nemzet többségét a saját politikájára helyes voltáról meggyőzni. (Felkiáltások a szélsőoldalon: Tessék az általános választási jogot behozni.) Mi reánk, t. képviselőúrsak, akik a többséghez tartozunk, egyenesen az a kötelesség hármaszik, hogy azt a helyet, ahová a nemzet bizalma állított, itt ne hagyjuk. (Igaz! Ugy van! a jobjoldalon.) Azt a politikát, amelyet helyesnek tartunk és amelynek érvényesítésére a nemzet adott megbízást nekünk, azt a politikát erősen ne hagyjuk. (Igaz! Ugy van! a jobjoldalon.) A váltógazdaság behozatalának egyetlen

módja az. (Halljunk! Halljunk!) Nyerjék meg a nemzet többségének bizalmát és bizonyára senki sem fog akadályt szolgálni érvényesülésüknek. (Énnek helyeslés a jobjoldalon.)

És engedjen meg nekem a tisztelt képviselő ur, de beszédében egy nagyon súlyos önbemismerés is rejlik. (Halljunk!) Azt mondta a t. képviselő ur, hogy ime a szabadelvűpárt állandóan uralmón van az ellenzék nem érvényesülhet; hát természetesen, hogy beáll a kétségbeesés és beáll az, hogy az ellenzék a végső eszéközbeh nyul azért, hogy a hatalmat az uralmón levő párt kezébe kiragadjja. Ez az: „Ote toi, que je ray mette“ elvének a nyitit beismerése és nyitit beismerése annak, hogy mindezt a borzasztó megrázkódtatást, mindezt az óriási csapást, amivel a mai állapot fenntartása a nemzetre jár, ezen anarchisztikus helyzet összes hátrányainak és veszélyeinek felidézése azért történt, mert: kétségbe vannak esve az iránt, hogy ezekre a padokra nem juthatnak. (Énnek helyeslés a jobjoldalon.) Mozgás és zaj a népparton és a szélsőoldalon.)

Rakovszky István: Személyes kérdésben és félremagyarázott szavaim értelmének helyreigazítása címen kérek szót. En azt mondom t. miniszterelnök ur, hogy ez a t. miniszterelnök ur pedig ott ül azon székekben, azon elvnek megvalósítása érdekében ly suis, jy reste. (Igaz! Ugy van! a népparton és a szélsőoldalon.) Hogy vajjon megféré ez a politikai lidomosággal, ezt már nem merem én állítani. (Halljunk! Halljunk! Mozgás jobjfelől.)

A politikai lidomoságnak és az igazságnak felel-e meg az, hogy mikor az ugyanazon padokon ülő gróf Apponyi Albert politikáját a t. szabadelvűpárt magáévá tette, kajsajátúta, nem gróf Apponyi Albert itt abban a székekben, hanem a t. miniszterelnök ur? (Igaz! Ugy van! baifelői.) Zaj jobjbról.)

A t. miniszterelnök ur teóriájával, amely az elnapolást illeti, nem akarok joglalkozni. Visszautasítom és nem ismerem el azt. Az a magyar alkotmány-nak egyenes magtámását képezi. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőoldalon.) Egyben köszönettel veszem a t. miniszterelnök urtól, hogy alkalmat adott nekem egy hibámnak, ame yet beszédem folyamán szándékosan követtem el, kijavítására. En t. i. beszédemben az udvart neveztem meg. Azon tiszteletből, amelylyel Magyarország koronázott királya iránt viseltem használatom ezt a szót, amely nem volt megfelelő, mert nem akarom a koronát a vitába belevonni. Ebben egyízben igazza volt a t. miniszterelnök urnak, a többit illetőleg szavaiban nemcsak, hogy nem osztozom, hanem különösen amennyiben az országgyűlés felosztására vonatkoznak a legnagyobb megféléküzesséssel visszautasítom. (Helyeslés a baloldalon és szélsőoldalon.)

Gróf Tisza István: Egyetlen egy rövid megjegyzésre szorítkozom. A t. képviselő ur bevonta nyilatkozatának keretében azon körülményt is, hogy a szabadelvűpárt politikáját ezeken a padokon nem gróf Apponyi Albert, hanem az én csekély személyem képviseli. Arra kérem a t. képviselő urat, hogy bizza ennek a kérdésnek elintézését gróf Apponyi Albertre és én reám. (Helyeslés jobjfelől.) Zaj baifelői.)

Rakovszky István: Az országos ügy!

Gróf Tisza István: Biztosítatom a t. képviselő urat, hogy amit én gróf Apponyi Albertet ismerem, ő is de én is bizonyosan nem azt nézzük, hogy melyikünk csinálja meg, hanem azt, hogy mit csinálnak és hogy az ország érdekében van-e ez. (Helyeslés jobjbról.) Azt hiszem, hogy sem hozzá, sem gróf

az én halálos ítéletemet. Visznek — visznek a síralomházba, szegény édesanyám gyötrelmére, hitvesem szive szakadására, én édes kis gyermekem szegényére. Mo: dani szerettem volna valamit, az ajkaim mozogtak is, de belém fulladt a szó. Ah — végem van.

A síralomházban őrgönggö harag tört ki belőlem. Egy jószág, papkulejtű ember szeliden megfogott, a szívemhez szorította kezét — — — jaj édes Istenem, milyen hosszán, milyen boldogan csókoltam én azt a kis kezét, hiszen a leánykám keze volt, aki csakugyan felébredt nyögéseimre, leszállt ágyacs-kájából s kis kacsoját csakugyan odaszorította a szívemre.

Síró, tört hangon, fuldokolva szóltam:

— Drágám... egyetlenem... mindenem...

*

Ha azt fogják hallani rólam, hogy nagyon csöndes, jámbor, szelid ember lettem, aki egy szalmaszálat sem tenne másnak utáiba: ne esudálkozzanak. Nem bántok én már kártyást, nem gunyolok pincért, nem büntetek gyermeket: — nem ítélek, hogy ne ítéltesssem. Nem akarom bűnügyem végét megállmodni. Már csak beérem én anynyival, hogy a síralomházig eljutottam, nem kívánkozom tovább. De ha valamikor azt látnák, (ember az ember minden jó szándékával egyetemben) hogy igazságtalan vagyok valakivel szemben, akkor kérem, figyelmessétek néhány sor irással a feleségemet, hogy okvetlenül költözzön fel éjjeli álmomból. Már azt mégse szeretném, hogy — kivégessenek. Hiszen én nem öltem meg az öreg Száricsot, beszéletemre mondom...

Figyelmeztetés. Gyászruhákat 4 óra alatt készít **SZÓKE és KOVÁCS**
ELSŐ MAGYAR NŐI GYÁSZRUHA KÉSZÍTŐ VÁLLALATA
Most: IV., Váci-utca 25., a régi Városház-tér sarkán.

Apponyi Alberthez nem volna méltó, bármily ilyen kicsinyes politikai szempontot vegyíteni bele ebbe az ország érdekel szempontjából komoly és vesélyes szituációba. (Helyeslés jobbról.)

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggesztetem.

Szünet után

Károly József: A miniszterelnök programbeszédre ki nem elégtette, de leginkább kifogásolta azt, amit a miniszterelnök ma Rakovszky beszédére mondott. Az ex-lex feloszlásról a függetlenségi párt osztja azokat, amiket Rakovszky mondott, de nem azokat, amiket a miniszterelnök. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) A nemzet közvéleménye nem oly esztelen és okatlan, hogy az egész közös hadsereget akarja magyarrá tenni, hanem csak odáig terjed az a vágya, hogy az egész hadsereg kiegészítő részeképed magyar hadsereg vezényleti nyelve és szolgálati nyelve a magyar legyen. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) Nem obstrukcionális cél vezet a harc folytatásában, sem az, hogy kezdő politikus, hanem tisztán a magyar nyelv, ez a szent ügy, melyért mindenkinek kötelessége feláldoznia magát, ha kell. (Igaz! Ugy van! Elnök helyeslés a bal- és szélsőbalon.)

A miniszterelnök azt mondta, hogy érvekkel álljunk elő, áll ó ezek elé. Hát ma felszólal a miniszterelnök, de csupán személyi okból, egyedül Rakovszky Istvánnak felelt, de az általunk a vita folyamán felhozott súlyos érvekre, a tárgy érdemére egy szava sem volt. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Pedig az eddigi ellenzéki felszólalások nagyon is objektívek voltak, semmiféle személyes kérdés nem foglaltott bennük.

A magar a felségjog lényegét és terjedelmét kifejtve, kérdi, hogy ki mutathatja ki azt törvényeinkből, hogy az uralkodó felségjoga a nyelv meghatározására is vonatkozik. Ilyen törvény nincs sakk ilyen nézetet vallanak, az a legmélyebben belelökik a magyar alkotmányba. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) A többség enerváltságát bizonyítja, hogy önröndelkezési igunkat meg a nyelvet illetőleg fel akarják adni. Méltán el lehet rájuk mondani: Ti vagytok a szabadság gyilkosai! (Taps a bal- és szélsőbaloldalon.) Sokat beszélnek most arról, hogy jön az erőszak. Micsoda erőszakos eszközök akarunk használni? Válogassanak csak a mit lomrából, célt érni egy sem fognak, a nemzeti küzdelmet elnyomhatják, eltiporhatják ugyan egy időre, de az újból feltámadt diadalt arat. (Ugy van! Ugy van! Elnök helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) A világtörténelemből számos példát hoz fel a görögök történetétől kezdve, hogy hiába nyomtak el valamizagságot erőszakkal, az előbb-utóbb ugyis diadalt aratott, csak hadd jöjjen a miniszterelnök erőszakkal. (Mozgás jobbról.) Fenyegetni már fenyegetett a miniszterelnök akasztófalval és golyóval is. A javaslatot el nem togadja. (Elnök eljénzés és taps a bal- és szélsőbalon.) A szónokot többen üdvözlök.

Elnök: Megállapítja a hétfői ülés napirendjét.

Lendl Adolf: Mivel az idő előrehaladt, kéri interpellációját szerdára halasztani.

A Ház ezt megengedi.

Elnök: Háromnegyed három órakor berekeszti az ülést.

BELFÖLD

A helyzet.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, november 21.

A harcoló ellenzékét némileg felvillanyozta a tegnapi obstrukciós vacsora, amely várakozáson felül népes volt. A vacsorán jelenvoltak névsora és azoké, akik elmaradásukat kimentették, nem egy meglepetést hozott és ámbár a névsor, úgy látszik, nem egészen pontos — mert például *Thaly* Kálmán ma kijelentette, hogy sem el nem ment a vacsorára, sem ki nem mentette magát — annyit mégis bizonyít, hogy az obstrukció számára erősebb, mint általában hitték. Meglátszott ma ennek a hatása jobb- és balról egyaránt.

Másrészt a szabadelvűpárt hangulata erőteljesen megmozdult a gróf *Tisza* István mai beszédétől, amely a jobboldalt ismét teljesen kielégítette. Ebben a beszédben burkoltan benne volt annak a bejelentése, hogy a miniszterelnök a *kabinetkérdést* már fölvetette Bécsben. Eppen ezért nagy dolgokat várnak gróf *Tisza* holnapi bécsi audienciájától, bár félhivatalosan váltig erősítik, hogy a miniszterelnök csakis hadügyi és külügyi kérdések megbeszélése végett utazik Bécsbe. Ez a félhivatalos magyarázat csak a szokásos ellepkezőse a valóságnak, mert abban senkinek kételkedni komolyan, hogy holnap mindenekelőtt a *Koerber*-ügyről lesz szó a felsége és magyar miniszterelnöke között. Hogy már holnap dűlőre jut-e a dolog, az nem bizonyos, de azt általában majdnem bizonyosnak tartják, hogy a mindkét oldalról fölvetett kabinetkérdés *Koerber* bukásával fog elintéződni. *Koerber*, aki különben már ma volt kihallgatás az uralkodónál — úgy mondják — már előbb is elkopott embernek érezte magát és mostani kirohanásával

csak népszerű visszavonulást akart magának biztosítani. Aki közlebről ismerik az osztrák miniszterelnököt, azok fötleszik ezt az ó nagy hiúságról.

Holnap tehát döntő fordulathoz ér a két miniszterelnök viszálja. A holnapi nap tehát — mint egy idő óta a vasárnapok rendszeren — ismét előrendű kritikák nap lesz.

A parlamenti helyzet azonban csak nagyon lassan, sőt ténny sehogyssem közeledik a tisztulás felé. A miniszterelnök ma ismét nem tette meg a párhuzamos ülésekre vonatkozó indítványt, de ezt általában csak halasztásnak veszik. Az obstrukciók különben egykedűven várják ezt az indítványt, mert abban az esetben, ha a Ház elhatározza a párhuzamos üléseket, nyomban rátérnek a technikai obstrukcióra és az aztán egészen mindegy, hogy egy ülést töltenek-e el napjában folytonos szavazással, vagy kettőt. Gróf *Tisza* intumiaszai különben azt hiszik, hogy a miniszterelnöknek van még valami egyéb terve is az obstrukció letörésére. Ellenzéki részen ez sem okoz különösebb izgalmat, mert úgy vélekednek, hogy az a másik terv, bármily legyen is, csak a szólásszabadság flagrans megsértése lehet, ami, hitük szerint, rögtön haragra bírná a függetlenségi békepártiakat is és nyilván arra indítaná a néppártot, amely a mostani küzdelemben hivatalosan nem vesz részt, hogy az obstrukciót hivatalosan is támogassa.

A miniszterelnök különben ma teljes nyíltsággal fejezte ki azt a véleményét, hogy exlexben is fel lehet oszlatni a Házat, csak az elnapolást nem tartja lehetőnek exlex-állapotban. Ebből az következik, hogy az obstrukció dacára együtt fog maradni a Ház mindenesetre még hónapokig, addig, amíg *Tisza* elkészül a választásra. Addig persze nem lehet tudni, hogy mi minden történhetik.

A választásokról szólván, megemlítjük, hogy az *ugrai* kerületből, ahol igen erős a harc, mert a miniszterelnök ellenjelöltje, egy *Stocker* József nevű megyebeli ügyvéd, meglehetősen népszerű a kerületben — ma kedvezőbb hírek érkeztek *Tisza* győzelmi kilátásairól, mint eddig; továbbá hogy *Szalmarról* olyan jelentés érkezett, amely *Hieronymi* győzelmét biztosnak mondja. Ezek a hírek is jó hatással voltak a kormánypárt hangulatára.

Az esti órákban híre kelt, hogy gróf *Zichy* János faképnlé hagyta a néppártot, mert a párt egy része az obstrukciókkal tart. A néppárt elnökének e férfias lépését a többség táborán hangos elismeréssel fogadták s az obstrukció jelentékeny vereségeül kommentálták.

Tisza Bécsben.

Gróf *Tisza* István miniszterelnök a király meghívására ma este Bécsbe utazott. Erről a félhivatalos *Budapesti Tudósító* a következőket jelenti: Gróf *Tisza* István miniszterelnök ma este Bécsbe utazik, hogy a felségének a helyzetről jelentést tegyen és a külügyminiszterrel és a hadügyminiszterrel több fontos ügyben értekezzen. A miniszterelnök hétfőn reggel visszaérkezik Budapestre.

Mint Bécsből jelentik, a király ma délelőtt hosszabb kihallgatáson fogadta *Koerber* miniszterelnököt. Egy *prágai* távirat szerint a *Politik* mai száma a következőket írja: Ha a németek csakugyan meg akarják kezdeni a harcot a magyarok prepotenciája ellen, úgy be kell látniok, hogy erre egymaguknak nincs elég erejük. Legelső dolguk az legyen tehát, hogy a többi népeket is kielégítsék, mert különben a Magyarország ellen való parlamenti fölönulás csak tüntetés marad, amely sem Magyarország prepotenciáját, sem pedig Ausztria gyengeségét nem fogja megváltoztatni.

Erdekesen jellemzi a bécsi körök egy részének felfogását a *Neue Freie Presse* mai közleménye, amely szerint gróf *Tisza* mai kijelentései kizárólag közjogi téren mozognak és annyira nincs semmiféle személyes élük, hogy azt a benyomást keltik, hogy a két miniszterelnök személyes incidense végett ért és annak további következményei már nem lesznek.

Lukács László a királynál.

Bécsből táviratozzák, hogy *Lukács* László pénzügyminiszter déli 1 órakor hosszabb kihallgatáson volt a királynál és délután visszautazott Budapestre.

Gróf Zichy János lemondása.

Gróf *Zichy* János, a néppárt elnöke következő levelet intézte *Rakovszky* Istvánhoz, mint a párt elnökéhez:

Tisztelt alelnök ur! Minthogy a néppárt több tekintélyes tagja az ugynevezett szabad életörök kebelén belül állandóan az obstrukció mellett demonstrál, holott egyéni felfogásom és meggyőződéseim merőben ellentétben állanak az obstrukcióval, mely a mai viszonyok közt nem egyéb, mint az állam életörökök következetes felemészése és az alkotmányos érületnek e haza polgárainak szívből való lassu, de biztos kiáltása: én ezennel a néppártban viselt elnöki tisztrol lemondok azért, mert csakis oly körülmények között vállallhatom és tölthetem be helyesen e megüsztelő állást, ha ez állásomban — különösen fontos kérdéseken — az egész párt nézetét, véleményét és meggyőződését képviselhetem. Budapest, 1903. november 21. Tisztelő hived

ifj. *Zichy* János.

A szabadelvű klubból.

Mintha hajnalodnék. *Tisza* István felkelő napja előreszörja már sugarait. Az obstrukció holdfénye pedig szemlátomást fakul. Nincs ereje. Csak egy-két lírikus képviselő gitároz még neki szerelmes melankóliával a szélső padokról. *Rakovszky* István mai haragos trombitája inkább már a virradat derengését hirdeti, mert a néppárt sivitó hangja nem félelmetes, hanem a baglyok huhogására emlékeztet, mely annál sivitóbb, minél jobban oszlik a stötéség.

— Ha az aulikus udvari néppárt haragszik, — mondja egy vén liberális — az nem árt *Tiszának*, hanem csak arra szolgál, hogy annál jobban megkülönböztesse magát tőlük, mint ma is tette.

Helyesltek *Tiszának* éles ripoztját *Rakovszky* beszédére, hogy ó nem az „udvar”-tól kapott programot, hanem a királyt akarta kibékíteni a nemzettel. Más a magyar király és más a bécsi udvar, melynek lakáj-politikusai, mint *Koerber* esete mutatja, ha értik is, csak félreértik a magyar alkotmányt.

Gróf *Tisza* István, ki ó felsége meghívására ma éjjel Bécsbe utazik, alighanem pápaszemet visz fel magával *Koerber*nek, hogy jobban tudja elolvasni törvényeinket, ha már mindenáron kedve tartotta beleavatkozni a mi dolgainkba. Azt beszélük, hogy a király apprehendál a két miniszterelnök éles vitája miatt, de miután a jelenlegi helyzetben *Tiszát* lehetetlen nélkülözni, nincs kizárva, hogy *Koerber* áldozatul esik az alkotmányos békének. Mert *Tisza* nemcsak lefelé, de most felfelé is „erős kéz”.

Csak az a kérdés, hogy elég „szerencsés kéz” lesz-e az obstrukció leszerelésére és találgatják, hogy nem lesz-e szükséges mégis, hogy a király megadja neki a „szabad kéz” jogát a képviselőház feloszlására. Az ex-lex-választás mégse oly veszedelmes kísérlet, mint az ex-lex-ujoneozás.

— Erre nem vállalkoznám — mondta alkotmányos érületének meleg hangján *Nyiri* Sándor, az ujhonvédelmi miniszter. — Hétfőn beszélni fogok a Házban és felvilágosítom az ellenzékét tévedéseiről és az obstrukció veszedelméről.

Ezek az előkészületek mutatják, hogy a kormány valamit rejteget tarsolyában. A delegáció első feekéi is megjelentek már a klubban. Gróf *Szapáry* Gyula, kire az idén az elnökség szerepe jutna és báró *Wodianer* Albert, a delegáció régi szives házigazdája.

— Messze vagyunk még attól, hogy a közsőszygek terített asztalához ülhetnének — sőt hajtozik egy türelmetlen mameluk.

— Ha az obstrukciós vacsorák elfogynak, akkor következünk mi, — felelte erre egy régi delegátus. — Végre csak miránk is kerül egyszer a sor. Legrosszabb esetben utánozni fogjuk a parlamentet és ha lehet ex-lexes országgyűlés, hát lehet egyszer ex-lexes delegáció is.

— Frivol játék az alkotmányfal, hogy az obstrukciósok törvénytelen intézkedéseket provokálnak az egész vonalon. Ezen segíteni kell minden áron, és ha másképpen nem lehet: erőszak ellen erőszakot kell alkalmazni, — fakadt ki egy szabadelvű őszinte naivsággal, mire egy

regi hűséges nemzetipárti békés törvényiszteletre inti a békétlenkedőket:

— Nem jó annyira sütögetni azokat a felhőgyukat, mert ha erőszakosan kergetitek a felhőket, még a saját nyakatokba zudítjátok a zivatart. Gróf Tisza István pedig gondolja magában: — Ezek csak hadd beszéljenek, cselekedni majd én fogok, — ha visszajövök Bécsből.

A kereskedelmi államtitkár.

A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király gróf Wickenburg Márkot, a kereskedelmi minisztérium államtitkárát saját kérelmére fölmentette állásától s utódjául gróf Serényi Béla országgyűlési képviselőt nevezte ki. A visszavonuló államtitkárt a másodosztályú vaskoronarenddel tüntette ki az uralkodó.

Gróf Wickenburg Márk volt kereskedelemügyi államtitkár ma délelőtt bucsuzott el a minisztérium tisztikarától, a melynek élén másfél évnél tovább működött. Abonyi Emil tolmácsolásán az egybegyűlt tisztviselők sajnálkozását gróf Wickenburg távozása fölött, aki reményét fejezte ki, hogy a köztük keletkezett kedves és barátságos viszony továbbra is érvényesüljön a közgazdasági munkásság terén és a magánéletben.

Gróf Serényi Béla, az új kereskedelemügyi államtitkár hét óra, e hó 23-án délelőtt 10 órakor fogadja a kereskedelemügyi minisztérium tisztviselői karának üdvözlését.

A kormány távozása.

A magyar borkereskedők és bortermelők országos szövetsége ma délelőtt küldöttségileg üdvözölte a földművelésügyi és kereskedelmi minisztereket és egyúttal felkérte őket, hogy legyenek jelen a november 23-ikán rendezendő bortörzsdé és borvásár megnyitására.

Molnár Ákos országgyűlési képviselő beszédére Tallán Béla földművelésügyi miniszter megígérte, hogy a szövetséget minden célszerű dolgában támogatni fogja s azt a sok igazán nagybecsű intézkedést, amit elődje tett, fejleszteni akarja. A borkereskedők és bortermelők érdekeit ő maga is állandó összehangban óhajtja tartani. A bortermelő és borkereskedő egymásra vannak utalva, s ha a kereskedő becsületos, korrekt módon dolgozik, a termelő érdekeit is kielégíti. Készséget, hogy az utóbbi időkben kint és bent egyaránt történnek kifogásolni való dolgok a magyar bor renevméjének megromlására s mint ahogy eddig, úgy ezután is teljes mértékben elintézi az e téren való visszaéléseket; akik a magyar bor hírért rontották vagy rontják, azok benne komoly ellenlére találnak, aki kéréseket szigorral fog eljárni a magyar bor renevméjére ellen intézett minden merénnyel, vagy annak megromlására szolgáló ténykedés ellen. Ismételtlen köszöni a bizalmat.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter Molnár Ákos beszédére válaszolva, kifejtette, hogy nagyon fontosnak tartja a bortermelőket és borkereskedőket érdekeinek összehangolását s a borvásár megnyitására készséggel meg fog jelenni.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszterrel ma délután 5 órakor tisztelgett a budapesti áru- és értéktörzsdé tanácsa teljes számban, Kornfeld Zeigmond elnök, főrendibázi tag vezetése alatt.

Hódmezővásárhelyről írták: Hódmezővásárhelyi törvényhatósági joggal felrubázott város községe e hó 19 én Lukács György főispán elnöklésével közgyűlést tartott, amelyen elhatározta, hogy gróf Tisza István miniszterelnököt és kabinetjét a legmelegebben üdvözli. Kovács József bizottsági tag indítványra, mely a miniszterelnöknek a kormány átvételére vonatkozó leirát egyszerűsen tudomásul venni kívánta, kisebbségben maradt.

Bácsmegegye törvényhatósági bizottsága ma Latinovits Pál főispán elnökelte alatt ma rendkívüli közgyűlést tartott. A nagy számban egybegyűlt bizottsági tagok nagy lelkesedéssel egyhangulag elhatározták, hogy gróf Tisza Istvánt s az elnöklete alatt alakult új kormányt hazafias és teljes bizalommal üdvözlik. A közgyűlés elhatározta továbbá, hogy a volt miniszterekhez bucsuteliratot intéz. Napirend előtt lelkes ovációban részesítették Latinovits főispánt abból az alkalomból, hogy a német császár őt a vörössas-renddel kiüntette.

Az adómegegyezés.

Gróf Tisza István miniszterelnök, mint belügyminiszter, tudvalevőleg szigorúan utasította azokat a városokat, amelyek a miniszteri rendelet ellenére ismételtlen megtagadták még az önkéntesen beszojlatott adótartozások átvételét is, hogy hajtsák végre az arra vonatkozó határozatokat megsemmisítő miniszteri rendeleteket. Ennek alapján a belügyminisztériumhoz érkezett jelentés szerint Debreczen és Szeged városok tanácsa elhatározta, hogy további ellentállást nem fejt ki, hanem engedelmessékedik gróf Tisza István rendelkezésének. Ezt a tanácsi végzést Debreczen város tanácsa a közgyűlésnek is bejelentette. Szeged város tanácsa

pedig oly értelemben hozta meg a végzését, hogy utasították a polgármester a belügyminiszteri rendelet végrehajtására.

A katonai büntetőeljárás.

A *Neues Wiener Tagblatt* ma érdekes cikket közöl egy katonai írótól a katonai igazságszolgáltatási reform mai stádiumáról. Eszerint az egész reform még csak a kezdet kezdetén van. A katonai büntető perrendtartás reformján már dolgoznak, de a katonai büntetőtörvénykönyv reformjához még hozzá se kezdtek, sőt e kérdésről, mely fontosabb, mint maga a perrendtartási reform, még csak nem is tárgyaltak. A perrendtartásról szóló javaslaton mindkét kormány módosításokat kíván, amelyekhez azonban a hadügyminisztérium nem akar hozzájárulni. A vitás pontok a következők:

1. A katonai természetű bűntettek és vétségek tárgyalásában a hadügyi kormány nem akarja megengedni az ügyvédi képviseletet.

2. A haditörvényszéki tárgyalásoknak a sajtóban való olyan közléseiről, mely a hadügyminisztérium törvényjavaslatának erre vonatkozó pontjaival ellentélik, a hadügyi kormány az új törvényben igen súlyos büntetéseket akar kiróni; ez ellen a magyar kormány tiltakozik.

3. A kegyelmi jog gyakorlásának azt a módját, amelyet a hadügyi kormány tervez, a kormányok ellenzik.

4. A tárgyalási nyelv ügyében ismeretes az ellentét a magyar kormány és a hadügyi kormány között. A szabadelvűpárt erre vonatkozó programjátának megvalósítását a hadügyi kormány egyszerűen lehetetlenségnek tartja.

A katonai büntetőjog anyagi részének reformja még egyáltalán nincs előkészítve s az előkészítésnek óriási akadályai vannak. Az 1855-iki katonai büntető-törvénykönyvnek a közönséges bűntettekről és vétségekről szóló fejezetei szóról-szóra egyeznek az 1852-iki osztrák polgári büntető-törvénykönyv megfelelő fejezeteivel. Ez a büntető törvény az abszolutizmus idejében Magyarországon is érvényben volt; azóta azonban változtak a viszonyok és ma már Magyarországnak külön büntető törvénye van, mely csaknem minden ízében különbözik az osztrák büntető törvénytől. Ha a katonai büntetőjogot reformálják, akkor már nem lehet az egységes polgári büntetőtörvényre támaszkodni, mert ilyen egységes törvény sincsen; az sem lehetséges, hogy a katonai büntetőtörvény Ausztriában maradjon, mint Magyarországon, mert ez lehetetlenné tenné a katonának vagy egyes csapattesteknek a monarchia egyik államából a másik államba való áthelyezését s viszont az sem lehetséges hogy a közönséges bűntetteket a katonai büntetőtörvény másként sújtsa, mint a polgári törvény, mert ha ez a különbség megmarad, akkor nincs semmi értelme az egész reformnak. A katonai büntetőtörvény reformját tehát mindaddig, míg a hadsereg közös lesz, egyszerűen lehetetlenségnek tartja a hadügyi kormány.

Az új párt megalakulása.

Holnap délelőtt tartja Kolozsvárt báró Bánffy Dezső politikai elvei alapján szervezkedő új párt alakuló gyűlését. Politikai körökben érdeklődéssel várják báró Bánffy beszédét. Bánffy ma este elutazott Kolozsvárra. A gyűlésen Remenyik Károly építész-mérnök elnököl. Bánffy megérkezésekor dr. Apáthy István egyetemi tanár üdvözli, mire Bánffy megtartja beszédét. Bánffy után Fisztor Mór egyetemi tanár beszél és dr. Tulsek Sándor ügyvéd. Majd megválasztják a tisztikart, kétségtelenül az előkészítő-bizottság tagjaiból. Este 8 órakor társasvacsora lesz a New-Yorkban és Bánffy az éjjeli vonattal visszautazik Budapestre.

A főváros a miniszterelnöknél.

Budapest, november 21.

Budapest székesfővárosi törvényhatósági bizottsága szerdán, e hó 18-án elhatározta hogy üdvözlő feliratot intéz a kormányhoz és hogy azt küldöttség útján nyújtja át a miniszterelnöknek. E határozathoz képest ma délután 4/5 órakor megjelent a törvényhatósági bizottságnak mintegy 150 tagú küldöttsége Márkus József főpolgármester vezetésével a miniszterelnöki palotában, amelynek magytermet a küldöttség tagjai majdnem egészen megtöltötték.

Pontban léleltörök, amikor gróf Tisza István miniszterelnök. Berzevics Albert, Hieronymi Károly, Flósz Sándor, Nyírj Sándor és Cseh Ervin miniszternek kíséretében a teremben megjelent, lelkes éljenzés hangzótt fel, amelynek fogytával Márkus József főpolgármester előlépett és a következő lendületes üdvözlő beszédet mondotta.

A fővárosi törvényhatósági megfisztelő megbízásának teszek eleget, ugymond, midőn polgár-

társainknak, a törvényhatósági bizottság tagjainak élen nagyméltóságod színe előtt megjelentem, hogy ósziinte tolmácsok legyenek a bizalomnak, amelyvel nagyméltóságod működése elé nézünk. Bizalommal tekintünk nagyméltóságod működésére, mert tudjuk, hogy úgy nagyméltóságod, valamint a kormány minden tagja (Eljenzés.) hű és lelkes bajnokja volt a múltban és bizonyára az lesz a jövőben is annak a valódi szabadelvű politikának (Eljenzés.) amelynek tántoríthatatlan hűve volt és marad Budapest székesfővárosi polgárságának tulajdoni többsége, mert csak ettől várja, csak ettől várhatja a nemzeti állam teljes kiépülését, szellemi és anyagi érdekeinknek helyes irányban való ápolását, gondozását és kielégítését. (Élénk tetszés.) De bizalommal tekintünk nagyméltóságod működésére, az azért is, mert erős a hitünk, erős a meggyőződésünk, hogy úgy nagyméltóságod, mint a kormány minden tagja, akiknek sorában büszkeségünkre törvényhatósági bizottságunknak is több tagja foglal helyet, székesfővárosunk ügyeivel azokkal a komolysággal, azokkal a szeretettel fog foglalkozni, amelyet joggal elvárhatunk nemcsak annál a kivételes állásnál fogva, amelyet Budapest mint az ország fővárosa elfoglal, hanem egyúttal annak a nemes törekvésnek a révén is, amelyről áthatva már évtizedek óta nem sajnálunk munkát, nem sajnálunk fáradságot, de nem sajnálunk áldozatot sem arra, hogy Budapestet az ország szellemi és gazdasági életének méltó központjává avassuk. (Eljenzés.)

Aztán szól a kormányra váró nehéz feladatokról és így folytatja: A legmélyebb hazafiai aggodás tölti el szívünket, látva, hogy dacára annak, hogy a nagyméltóságod programja bejött katonai reformok a nemzeti irányban való jókowitz haladást a hadsereg kérdésében is biztosítják, az országgyűlés ma is teljességgel van kárkoztatva. (Ugy van!) Nem habozunk kijelenteni, hogy a nemzeti haladás érdekében eddig folytatott küzdelemnek rendkívüli eszközökkel való továbbvitte ért az országgyűlés munkájának megakasztását alkotmányunkra veszélyesnek, az ország erkölcsi és anyagi érdekeire a legnagyobb mértékben károsnak tartjuk. (Eljenzés.)

At vágyunk hatva annak a tudatától, hogy a felfogásban veünk érez nemcsak a székesfővárosi polgárságának, hanem az egész nemzetnek többsége is, amely az országgyűlés hazafias törekvést lelkes önméltó kisére, most azonban a kivívott eredmények biztosítását, az ország alapjában megrendített anyagi érdekeinek ápolását s a trón és a nemzet között való harmónia helyreállítását tartja a legsürgősebb hazafiai kötelességnek. (Eljenzés.)

E meggyőződéstől vezéreltetve, igaz lelkesedéssel üdvözöljük nagyméltóságodat és a kormányt azon törekvésében is, hogy a törvényes állapotok helyreállítását és az országgyűlés munkaképességét minden alkotmányos eszköz igénybevételevel biztosítani kívánja s a magunk részéről biztosítjuk nagyméltóságodat, hogy a törvényes hatáskörünkben készek vagyunk a kormányt e törekvésében is teljes erőnkkel támogatni. Amidőn a székesfővárosi törvényhatóságnak üdvözlő iratát ezenel átnyújtom s nagyméltóságodat és miniszterait az új méltóságukban újabban is üdvözölöm, nehéz feladatok beteljesítéséért kívánok úgy nagyméltóságodnak, mint a kormány minden egyes tagjának erőt, egészségét és kitartást. Éljenek! (Élénk éljenzés.)

A főpolgármester erre átnyújtotta a székesfővárosi üdvözlő feliratát, amelyet gróf Tisza István miniszterelnök átvéve, a következő szavakat intézte a küldöttséghez:

Igen t. uraim! Fogadják mindnyájunk nevében szívből jövő hálás köszönetünket és tolmácsolják azt a főváros előtt azon meleghangú üdvözlésért, melyet személtelen kifejezni szivesek voltak. És fogadják hazafiai köszönetünket azon valóban imponáló állásfoglalásért, amelyet a fővárosi közönsége utolsó közgyűlésén az ország jelen súlyos helyzetében elfoglalni helyesnek látott.

Nehéz viszonyok közt vettük át az ország kormányzását, nehéz viszonyok között, de azaz az erős elhatározással, hogy esekély erőnknek teljes megfeszítésével, becsületos odaadó munkásság útján győzelemeket követek ki után bordanai a magyar nemzeti politika épületéhez igyekezzünk gondos kézzel ápolni, fejlesztani a nemzeti élet mindazon faktorait, melyekben a magyar nemzet erősödésének, hatalmasodásának, fejlődésének csirái rejlének. (Él enzés és tetszés.)

Az alkotásnak, a telteknek terén és a kisebb és nagyobb érdekek odaadó gondozásának terén való folytonos munkája és feladata ez és természetes dolog, hogy itt a kormány figyelmét nagy mértékben keil hogy a főváros fejlődésének kérdése leküsse (Élénk tetszés.) mert hisz ha igaz is az, hogy erős vidéki élet nélkül és a nemzeti társadalom szétszórt pontjainak erőteljes felendülése nélkül hiábavaló volna egy erős centrum kifejldése, amely beieges mérvben abszorbeálna az erőt (Ugy van! Ugy van!) márszert azonban az ország fővárosának keil a nemzeti élet azon erőteljes központját képeznie, amely erőt merít a vidékből és erőt ad a vidéknek s amely egy egészséges vérkeringésnek központját képezi. (Élénk tetszés.)

De t. uraim, hogy a cselekvésnek, az alkotásnak ezen újára léphessünk arra elsősorban az ország jelenlegi szétláltságát keil ismét a rendes alkotmányos mederbe visszaterelni (Helyeslés.) Igaza van a fővárosnak, ha erre utal rá elsősorban, ezt várja a kormánytól, erre hívja fel, erre buzdítja a kormányt és e célra ajánla el támogatását.

És én ifjúkori, gyermekkori emlémeim visszanyulnak abba az időbe, midőn az elveszett alkotmány visszaszerzése körül lorgott a magyar nemzet egész társadalmi és érzelmi világa.

Az első kitörölhetetlen emléket visszahagyó gyermekkori benyomásaim ebből az időből erednek. Majd következett egy korszak, midőn örömmel otagda a nemzet visszaállított alkotmányának összes

kincseit. És nehéz időkben sok gyermekbetegség leküzdése után s a kezdet nehézségei által okozott sok szenvedés, nélkülözés, megpróbáltatás árán becsületes törekvéssel, erejének teljes megfeszítésével lépésről-lépésre küzdötte fel a világ kulturálmái közé magát. (Ugy van!)

Ifjúkorom s férfikorom első időszaka abba a korba esett, midőn az ember lépésről-lépésre, évről-évre konstatálhatta nemcsak a haladást minálunk, de konstátálhatta azt a haladást is, amelyet az egész művelt világ fellegében, becsülésében, tisztelőben sikerült kiérdemelnünk. (Ugy van!) Nőtt ennek az országnak sulya, tekintélye, politikai jóhírve s általánosság vált az a meggyőződés, hogy Európa egyen-súlyának, a világ kulturális haladásának, a világpolitika nagy problémáinak megoldásának a magyar nemzet is egyik integráns alkotórésze. Egyik tevékeny tényezője, egyik számbaveendő és megbecsülendő faktora. (Élénk éljenzések)

Es ez nemcsak nemzeti ambíció, nemcsak nemzeti büszkeség tárgya lehet mireánk nézve, de életérdeklünk, hogy meglegyen, mert ezen a ponton, ahol állunk, azokkal a materiális erőviszonyokkal, amelyekkel számolnunk kell, mi csak úgy állhatunk meg, mi magyar nemzeti államot csak úgy alkothatunk és csak úgy tarthatunk fenn, ha átmegey a köztudatba az a feltétele, hogy szükség van a magyar nemzeti államra, szükség a világpolitikára nagy érdekei szempontjából. (Hosszantartó élénk éljenzések)

Amint ha adtam előre a férfikorban, lépésről lépésre nőtt az a meggyőződés, hogy haladunk ezen az uton tovább. És az a nemzeti büszkeség, melynek első csirait az anyatejvel szittam magamba, az a nemzeti büszkeség tényekből meríthetett újabb és újabb támpontot magának.

Igy volt ez, uraim a közelmúltig. S ha most körülnéznék, mit tapasztalunk? Napról-napra foszlik le az emberről az a büszkeség, az az öntudat, az a meggyőződés, amelyet mint magyar ember érezhet. (Ugy van! Ugy van!) Nem akarok a dolog részleteibe belemenni; nem lehet ma feladatunk anyagi, szellemi, erkölcsi és politikai téren mindazt a kárt, mindazt a rombolást hangsúlyozni. (Élénk tetszés), amelyet bizonyára nem csakakarva bizonyára öntudatlanul, meg nem gondolva hogy mit cselekszenek, elkövetnek nemcsak ebben az országban (Ugy van! Ugy van!), de a helyzet ez, a tények előtt szemem nem hunyhatunk és ha a jövő bizonytalan esélyeibe tekintünk, végképp kétségbe kell esnünk nemzetünk sorsa felett, hacsak nem sikerül gyökeres változást előidézni ezen a téren, ha nem sikerül kiragadni a magyar nemzetet abból a kátyúból, amelybe gondolatlanul belesodortattott. (Ugy van! Ugy van!)

T. uraim! A helyzet úgy alakult, hogy nekünk itt t. barátainkkal együtt kellett a felelősséget magunkra vennünk, hogy e feladattal megbirkózzunk. (Éljenzések.) Mi nem kerestük ezt a megbízást, de nem is térhetünk ki előle és azzal az erős, eltökélt szándékkal vállaltuk el, hogy azt az erőt, amelyet az Isten jóvoltából a közügynek szentelhetünk, végső porcikánkig megfeszítve fogjuk az ügy szolgálatának áldozni. (Hosszantartó, lelkes éljenzések és taps.)

A becsületes törekvés, a féltelmet, ingadozást meghátrálást nem ismerő erőmegfeszítés a mi kötelességünk, a mi feladatunk és mi azt teljesíteni fogjuk. (Lelekes éljenzések.) A siker nem a mi kezünkben van, a siker a magyar nemzetől függ. (Ugy van!) Minden attól függ; megérti-e a magyar nemzet azt a kérést, azt a teltre kelő szavakat, amelyet hozzá intézünk és belátja-e, hogy minden azon mulik, hogy a magyar nemzet tetteivel bizonyítsa be, miszerint szabad intézményeivel az ország javára, az ország nagy céljainak elérésére képes-e élni, vagy sem. (Hosszantartó tetszés.) Ezen a téren az első rendezés, az első biztatás az, amelyet az ország fővárosa intézett hozzám. Engedjék meg, hogy még egyszer kifejezzem e fölött hazafiai örömünket és biztossáms önöket, hogy azt a nagy és szent ügyet, amelynek szolgálatába szegődöttünk, híven, becsületesen, öröink végső kimerültségig fogjuk szolgálni. (Hosszantartó lelkes éljenzések.)

A főpolgármester ezután bemutatja a miniszter. élőknek és a minisztereknek a küldöttség tagjait, mire a miniszterek a jelenlévők lelkes éljenzése mellett távoztak a teremből.

Az új székely miniszteri biztos. Mután Sándor János belügyi államtitkár történt kinevezése folytán a székely miniszteri biztosságról lemondott, a földművelésügyi miniszter helyébe Balogh Vilmos miniszteri tanácsost nevezte ki, aki, mint a földművelési minisztérium IX. osztályának főnöke, előadója volt a székely-ügyeknek s mint erdélyi ember, maga is alapos ismerője a viszonyoknak. Balogh működése elé egyáltalán nagy reményekkel nézhetni, mert ügyes, buzgó, bátor és fáradhatatlansága széles körökben ismert. Tullán földművelésügyi miniszter e választást a Székelyföldön bizonyára teljes melegeggedéssel fogadják, mert szinte azt mondhatni, hogy Sándor János távozásával utódjával az érdeklét székelység szimpátiája Baloghot jelölte. A székelyföldi marosvásárhelyi miniszteri kirendeltség vezetője Koss Mihály miniszteri titkár lesz, aki eddig is Sándor oldalán működött s aki nemcsak teljesen ismeri az ügyeket, hanem az ő kiváló képességeit és munkarejét is ismeri már a Székelyföldön.

Beszámoló. Tapolczáról jelentik, hogy Herteleny Ferec országgyűlési képviselő ma tartotta nagy közönség előtt beszámoló beszédét. A képviselőt Glaser

városbíró üdvözölte és a hallgatóság a beszámoló nagy tetszéssel fogadta. Herteleny holnap Balatonfűreden tartja beszámolóját.

KÜLFÖLD

Az olasz királyi pár Angliában. Viktor Emánuel király a délután folyamán több küldöttséget fogadott Windsorban. Este a királyi párnál vacsora volt a St.-Georghshallban, amelyre nyolcvanhat meghívást bocsátottak ki. Pohárköszöntőt nem mondtak.

Windsor, november 21.

Az olasz királyi pár ma utazik. Az angol királyi pár, a walesi herceg és a connaughti herceg kíséretében, a lakosság ovációi között, nyílt kocsiiban hajtottak a vasutra. Szívélyes bucsuzkodás után és miután az uralkodók a vagon ablakában kezét fogták, a vonat 9 óra 40 percekre indult el.

Fortsmouth, november 21.

A Victoria and Albert yacht az olasz királyi párral a hajóhad üdvözlősei között déli 12 óra 30 percekre távozott.

A panamai köztársaság. A Panamából New-Yorkba érkezett biztosság Hay külügyi államtitkár előtt azt a meggyőződését fejezte ki, hogy a Hay és Bunau-Barilla közt kötött eszatonra-építési szerződést a panamai kormány legközelebb ratifikálni fogja. A panamai junta visszautasította Reyes, Cespina és Holguin kolumbiai biztosok javaslatait.

New-York, november 21.

Maroquin, Kolumbia köztársaságának elnöke az amerikai néphez kiáltványt intézett, amelyben kijelenti, hogy a panamai forradalom katonái és nem politikai. Az Egyesült-Államok kormánya megsértette a szerződéseket és az elnök biztos a felől, hogy az amerikai nép ezt nem fogja megengedni.

Caracas, november 21.

Maroquin Kolumbia elnöke táviratilag kérte Castro elnököt, hogy öt érkölcsileg támogassa és megjegyezze, hogy Kolumbia népe csak minden vérének és pénzének feláldozásával Kolumbia sértetlen fennállását tenntartani.

HIREK

Budapest, november 21.

— BUDAPESTI NAPLÓ. November 15-ikén új előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetes ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A Budapesti Napló legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelentik meg.

— Személyi hír. A dán trónörökös holnap délelőtt Bécsből Sopronba utazik veje, a schamburg-lippeai herceg látogatására.

— Pápai hallgatóság. Rómából jelentik: A pápa esütörtök délelőtt 12 órakor külön kihallgatáson fogadta Szálló Géza országgyűlési képviselőt. Ő szent-sége behatoln tudakozódott a magyar egyházi viszonyokról s végezetül megáldotta a magyar képviselőt.

— Ő felsége a görög királynál. Ő felsége ma délelőtt 1/2 12 órakor meglátogatta a görög királyt, aki jelenleg Bécsben időzik. A görög király nemcsakára visszaadta a látogatást.

— A közös pénzügyminiszterrel. Burján István közös pénzügyminiszterrel minduntalan azt híresztelik, hogy közelebb megválnak jelenlegi állásától. Senki komolyan nem veheti ezt a mesét, amelynek a legkalandosabb nagykövetei vagy miniszteri kombináció sem képes értékét kölönszönni. Ertesülésünk szerint Burján István közös pénzügyminiszter megmarad, ahol van, mindaddig, amíg tehetségével hasznosan szolgálhatja ottan a közérdeket.

— A német császár állapota. Berlinből táviratozzák, hogy a császáron legutóbb végzett műtét által okozott seb néhány nap alatt teljesen begyógyul. Vilmos császár karácsony után nagyobb utra kél, de csupán üdülés végett.

— A király egy akváriumak. Bécsből jelentik: A király 2000 koronát adományozott az adriai tenger kikutatására alakult társaságnak, melynek célja egy akvárium létesítése Triestben és egy saját gőzös építése.

— Buoszás Apponyitól. Abból az alkalomból, hogy gróf Apponyi Albert megvált a képviselőház elnöki székétől, a képviselőház könyvtári biztossága mint biztossági elnökének bucsutiszteletére jelent meg nála lakásán. Gróf Esterházy Kálmán baráti üdvözlő

szavai után dr. Pekár Gyula biztossági előadó szolt s köszönetet mondott gróf Apponyinak a két évi elnöksége alatt létesített könyvtári reformokért. Gróf Apponyi melegen fogadta a nála megjelenteket: Kammerer Ernő, Ernst Sándor, Lendl Adolf képviselőket és dr. Küffer Béla könyvtárnokot és szívélyesen bucsuzott el a biztosságtól.

— A Ludovika új parancsnoka. A hadsereg rendelti közlönyének ma megjelent száma közli pávai Vajna Albert vezérőrnagynak, a magyar királyi 45. honvédelgyalogdandár parancsnokának kinevezését a magyar királyi honvédségi Ludovika Akadémia parancsnokává, továbbá Fabritius Viktor alezredesnek a budapesti 1. számú honvédelgyalogezred parancsnokának, valamint Daemf Henrik alezredesnek a verseczi 7. számú honvédelgyalogezred parancsnokának ezredessé való kinevezését.

Értjük, hogy miért publikálja a közös hadsereg hivatalos lapja Vajna Albert kinevezését, ki a tábornoki létszámhoz tartozik, bár a Ludovika parancsnoki állásáról lévén szó, a közlés elsősege mégis csak a honvédség rendezeti közlönyét illette volna meg. De két honvédezedes kinevezése is helyet talált a *Verordnungsblatt*-ban, ez már csakugyan nem odaváló és az ily közlés olybá tünteti fel a dolgot, mintha a honvédség telet is a közös hadgyimniztérium rendelkeznek.

— Fülöp herceg és miss Mary Halton. A minap megírták a lapok, hogy az orleansi hercegi pár St. Pölten közelében oly veszett gyorsasággal automobilozott, hogy egy parasztagzda lovai megkobrosodtak és a bakon ülő paraszt lebukott. Az automobil tovább száguldott, de a vámnál lebecsülták előtte a sorompót és csak azután bocsátották tovább az automobilozó hercegi párt, hogy az orleansi herceg ezer korona biztosítékot tett le. A párisi *Gil Blas* — mint tudósítónk táviratozza — mai számában azt írja, hogy az orleansi hercegnő nagy meglepetéssel olvasta ezt a kalandot — Párisban. Az a hölgy, akivel Fülöp herceg St.-Pölten mellett automobilozott, a nálunk is ismert miss Mary Halton volt.

— Az orvosgyesület az irgalmas-rend kórházában. A kir. orvosi egyesület sebészeti szakosztálya Dollinger Gyula egyetemi tanár vezetése alatt tegnap tekintette meg az irgalmas-rend budai új kórházát, ahol őket Thuróczy Kornél tartományi rendőrök fogadta. A kórházban Lovrich Sándor sebészeti fő-orvos kalauzolta a vendégeket, kik megtekintették a föld-szinten lévő helyiségeket, a híres fogászati osztályt, a legmodernebb berendezésű műtőtermet, laboratoriumokat, a tágas, kényelmes kórtérmetet és a külön betegszobákat, amelyekről mindenki a legnagyobb elismeréssel szolt. Azután megtekintették a gyógyszer-tárat és a rendházat, ahol a vendégszerető házigazda a nagy reaktóriumban terített asztallal várta a vendégeket.

Jelenvoltak többek között: Tauffer egyetemi tanár, udvari főnőcsos, Dollinger, Haberer, Baron, Halló egyetemi tanár, Lovrich, Busch, Ván főorvosok, Magas, Erzevsky orvosok, Stessel Sándor és Vaisz Manó rendtagok, Ilés, Dapsy, Donhofér, Kócs, Schmidlechner, Ostermayer, Kópis, Iring, Lengyel, Tihanyi, Garamy, Páunz, Lévy dr.-ok stb. Dollinger felköszöntő mondott a rendre és a sebészeti szakosztályra, Thuróczy rendőrök a vendégekre Tauffer tanár a rendre és rendőrekre, Ván főorvos szintén a rendre. Még számos leköszöntő hangzott el.

— A Kerepesi ut névváltoztatása. A legrégibb utcanevek egyike ugyelhet nemcsakára elitnik a házszámot jelző táblákról. Sok minden méltányolásra érdemes szempont kezdte a Kerepesi-ut patinás nevét. Az ősi név ellen különösen a kereskedőknek van kifogásuk. A közönség körében ugyanis bizonyos igaztalan kritika kíséri a legszebb üzletet is, ha a kerepesi-ut oim a jelzője. Azt szeretnék hát a kereskedők, ha a Kerepesi-ut valamely történelmi nagyságunkról nevezetnék el, hogy ezzel aztán megszűnnék végleg a rég idejét multa kerepesi-ut vásári fogásoknak még mindig kísértő emléke. A kerepesi-ut kereskedők szervező-biztossága nevében Kertész Pál divatárkereskedő holnap, vasárnap délután léiteningy órára értekezletre hívja össze az üzlettulajdonosokat az Udvari-kávéházba, hogy törekvésük megvalósítása érdekében megbeszéljék a teendőket.

— Zarándoklás a szegedi Kossuth-szoborhoz. Keszthelyről jelentik: A keszthelyi királyi gazdasági tanintézet hallgatóságának küldöttsége Szegedre indult, hogy Kossuth szobrára koszort helyezzen.

— Porosz rendjelék. Berlinből jelentik, hogy a Reichsanzeiger ma közli a német császár utolsó bécsi látogatása alkalmából juttatott kitüntetésekét. A köbbi közt Kosber osztrák és Khuen-Hédervary akkori magyar miniszterelnök a porosz korona érdemrendet, gróf Ceirák Béla főudvarnagy a vörössas-rend nagykeresztjét, gróf Apponyi Lajos magyar udvarnagy az I. osztályú vörössas-rendet, Mérey osztályiönök Gromon államtitkár és Lueger az I. osztályú korona-rendet kapják.

— A világ legnagyobb hajója. Londonból táviratozzák: A White Star Line társaság *Taltic* nevű új

FŐVÁROS

(*) **Halmos János jubileuma.** A központi választmány ma délelőtt **Halmos János** polgármester elnöksége alatt ülést tartott, amelynek egyetlen tárgya a Józsefvárosban tegnap megjelelt képviselőválasztási eredményének tudomásulvétele volt. A napirend előtt dr. **Feleki Béla** megemlékezett **Halmos** polgármester harminco éves szolgálati jubileumáról. Tudja, hogy a polgármester szerény körben akarja a jelentős ünnepet megünni, mindamellett nem tartózkodhatik attól, hogy a kötelességtudásnak, a munkaszeretetnek és kitűnő példájának előtt meg ne hajtsa az elismerés zászlaját. Nem a polgármester akaratán múlt, — ugymond — hogy a főváros jelenlegi viszonyai nem oly fényesek, mint ő óhajtaná, de reméljük, hogy az ő kiváló tehetsége és munkabírása szebb jövő biztos zálogát nyújtják. Kívánja, hogy a polgármester még sok éven át áldozhassa tehetségeit a főváros ügyeinek vezetésére, és indítványozza, hogy a választmány örömeinek a mai jejjel együtt adjon kifejezést. (Eljénzés.) **Halmos János** polgármester hálás köszönetet mondott a meleg szavakért s ígérte, hogy mindent el fog követni, ami a főváros jólvirágzására, emelésére szolgálhat. Ezután **Agotha László** jejjel jelentette, hogy a képviselőválasztás a főváros VIII. kerületében tegnap teljes rendben folyt le.

(*) **A községi választások.** A belvárosi szabadkőművespárt ma esti értekezletén a végrehajtó-bizottság beszámolt eddigi működéséről. A értekezleten a legutóbbi ipartestület képviselői részvettek, bejelentve, hogy lelkesedéssel csatlakoznak a párthoz. Az értekezlet elhatározta, hogy a párt közgyűlését, melyen a jelölések történnek, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja a párt helyiségében. Az értekezletet nagy pártvasora követte, mely dr. **Láng Lajos** a magyar ipar fellendülésére írtette poharát. Beszéltek még: dr. **Nagy Dezső**, dr. **Ragályi Lajos**, **Szekely Ferenc**, dr. **Horváth János**, **Stoll Nándor**, **Girardi József**, **Kovács János** és mások.

A **Belvárosi Egyesült Párt** ma este tartotta a választások előtt való utolsó társas vacsoráját. A Salkőr helyiségek zsúfolásig teltek meg választóközönséggel. Az első pohárköszöntőt **Lányi Géza**, a Salkőr elnöke mondotta. A sasok pártja, ugymond, nem tartozik azok közé, mely a hatalom árnyékához húzódik. Ennek a pártnak a tagjai tudják, hogy egy métermáza igen jó gyaput többet ér, mint az aranygyapjunak nevezett kitüntetést. Elmondja, hogy noha a harcok még csak az előestéjén vannak, virilisztá-jelölteknek a negyvenötös bizottság útján történt elfogadásával máris diadalt arattak. Az ellenpárt a békefogadatot visszautasított. Ezt azzal fogják viszonozni, hogy az egyesült belvárosi pártot fényes győzelemre vezetik. Eített a párt tagjait és a kör diszelnökeit, Budapest egyik legkitűnőbb polgárát: **Kléh Istvánt**. (Viharos éljénzés.)

Szólokát még dr. **Török Aurél**, **Hahóthy Sándor**, **Batizfalvy Zoltán**, **Dobroszky Ágost**, **Némay Antal**, **Boross Soma**, **Eulenberg Sámson**, **Krámer Miksa**, **Véry Károly**, **Rosenberg Ödön** és mások.

A VI. kerületi demokrata párt nagygyűlést tartott. Dr. **Vászonyi Vilmos** elnök megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy a párt mennyire erősödött; egyszerre öt kerületben vette föl a harcot, s ebben az egy kerületben már 18 bizottsági tagot visz be a törvényhatóság képviselőtestületébe. Ezután bemutatta a kijelölt bizottság jelentését, fölkerve a jelöltek, tegyenek fogadalmat, hogy a párt programjához hívek maradnak. (Lelkes éljénzés.)

Vászonyi után **Eötvös Károly** emelkedett szólásra. Hálás szívvel fogadja a jelölést, mert tudja, hogy tisztakező polgárnak legnagyobb kitüntetést polgáraitásának bizalma. Szívesen átengedné a teret fiatalabb erőnek (Eljénzés), s ha mégis elfogadja, teszi azért, mert ma már 18 ember lesz a közgyűlésen demokrata programmal. És 18 ember, ha az igazságot védi, már nagy hatalom és képes a törzsfőnökök és klikkek uralmát megtörni. Ehhez nagy munka kell és reméli, hogy ő maga is tehet valamiképp a polgárok érdekében. Bizik abban, hogy a beosületes munkával a fővárost igazán nagy városá tetteik. (Taps és éljénzés.) Beléptek még **Pollacek Sándor**, **Révóhy István**, **Sádkács Antal**, **Biró Henrik**, dr. **Peri Soma**, dr. **Wilheim Adolf**, **Medve János** és **Fuchs Leó** a jelöltek közül, s valamennyien fogadalmat tettek, hogy a párt programjához mindenkor hívek maradnak. Dr. **Vászonyi Vilmos** azután néhány lelkesítő szóval berekesztette a közgyűlést.

A VII. kerületben ma este a bizottsági tagságra a következőket jelölték: **Rendes tagok:** Marx János, Ehrlich G. Gusztáv, Gaszner Pál, dr. Grecsák Károly, dr. Kohn Sámuel, Lád Károly, Hudecz János, Paksy Béla, Sennyei Ferenc, Siket Traján, Szabó János, Schwarz Simon. **Póttagok:** Goldman Mihály, dr. Kovács Béla, dr. Molnár Akos. A kerületi választmányi tagságra jelölték a következőket: Gutwillig Zsigmond, Kállai Adolf, Körpel Lajos, Rutterschmidt Károly, Zatosol Antal. Goldberg Zsigmond, dr. Medvei Béla, Barth Gyula, Paulheim Ferenc, dr. Forbáth Tivadar, Herceg Zsigmond, Klein Ignác.

A **Józsefvárosi demokrata párt** ma este tartotta a nagygyűlést megelőző utolsó értekezletét a községi választások tárgyában. A párt a máskor esedécs Józsefváros alapszabályainak megmozgatta, úgy, hogy a választási mozgalmak óriási hullámokat vertek. Az ellenpárt is minden követ megmozdított győzelmére érdekében. Mindenesetre nagy lesz a küzdelem a két párt között.

(*) **A főváros szőlő-teleps.** Ma délután ülést tartott a szőlő-gazdasági bizottság. **Almády Géza** tanácsos elnöksége alatt, megállapította azokat az intézkedéseket, amelyeket a telep fenntartása céljából addig is meg kell tenni, amíg az a kérdés eldőlt, hogy vajjon bérbe fogják-e adni, vagy az állam veszi át a saját kezelésébe. A bizottság abban állapodott meg, hogy egyelőre csak a legszükségesebb munkálatokat rendelik el s új befektetést egyáltalában nem tesznek a telep sorsának eldőléséig. A munkás-személyzet létszámát is lehetőleg csökkentik, úgy, hogy a téli hónapokban, a felügyelőn kívül, csak két állandó nap-számot fognak alkalmazni.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Operaház.** Érdekes vendég szereplés volt ma este az Operaházban: **Szamosi Elza**, a fiatal énekesnő, aki csak az imént mutatkozott be könnyed operett keretében a fővárosi közönségnek, egy ugrással az Operaház színpadán termelt, hogy **Carmen** címszerepében vártalanul nagy sikert arasson. A spanyol cigány-leány kázmérkendője nem először libegett vállai körül, hiszen az énekesnő ezt a szerepet már vagy 40-szer énekelte Németországban, ahol két szezonon át szerződötve volt. Mai fellépése után semmi kétség se foroghat benn az íránt, hogy elsőrangú, emienns színpadi tehetséggel van dolgunk, akinek jövője győnyűrti reménységekkel kecsegtet, ha kellő szorgalommal tudásának és természeti eszközeinek hiányosságait pótolni fogja; tudniillik ha tudja. Mert ezen a ponton némi aggodalommal kell kérdeznünk: hogyan lehetséges az, hogy az énekesnő, aki nagyműveltségű publikum és elsőrangú szakcsajtó előtt annyiszor énekelte ezt a szerepet és akit bizonyára avatottan figyelemztettek a hibáira, — ennyi idő alatt önmagának egynemely szépséghiányát el nem tudta tüntetni? Hiszen ugyszólván életkérdés, hogy egy mezzosoprán-énekesnő ilyen korlátolt magassággal a fejbangnak kiképzettségében remekeljen! **Szamosi Elza** ki-kiajtotta a magas hangokat, elszántan, de biztosságnélkül, nem egyszer a hangzati szépség rovására és egyetenygyszer se folyamodott a szépen vett fejhang művészi szurrogátumához. Annál is inkább meglepő ez a tartózkodás, mert egyebekben a művésznőnek énektechnikája **Mertl** maitro remek iskolájára vall, muzsikáltsága pedig feltétlen elismerést érdemel. Organuma acélos mezzosoprán. Amelynek dőleg törzsöke, a fényes és meleg középső regiszter felett heterogén, osonka felső regiszter ül, míg az alt-szinezeti első regiszter sok báronyság szépséget mutat, különösen a széles, patetikus énekszavaltalban, sokkal kevésbé a szaggatott, éles dialogusban. Énekmódja izléses és intelligens, lélekzetvétele kitűnő, mondat-tagolása szokszor művésziileg kerekedik, hangvétele általában természetes, szövegkiejtése pedig példaszzerű. Muzsikáltságiának egyik öröndetes jele, hogy az egész estén át egy hamis intonálást nem halottunk és hogy a művésznő zenei biztosságnában nem szorult rá a karnagyjál pálcá jédt szemmeljárására. A szerep színészi ábrázolásával pedig egyenesen szenzációt kellett, amiben nagy segítségére volt eszményi **Carmen**-megjelenése. Szép volt, mint a bűn és karcus, mint a párdus. Valóban központja volt a cselekvésnek, önönön egynésége erejével, nemcsak a szerepe szerint. Bizonyos, hogy a fiatal énekesnőnek még sokat kell tanulnia, hogy a komoly dalmű keretében méltóan állhasson első helyen. De a közönség már ma este is viharos lelkesedéssel fogadta, mintha érezné, hogy egy nagyrahatótó tehetséggel ilyen briliáns első megnyilatkozása különösen meleg tüntetésre érdemes. (G—ly.)

** **Küry Klára felléptel.** **Küry Klára**, a Népszínház ünnepelt primadonnája a jövő héten kétszer fog fellépni: szerdán **Bokor József Huszár kisasszony** című operettjében, melynek fő női szerepe a művésznő mesteri alakítása, vasárnap délután pedig **Feldli Izor** és **Fejér Jenő Katalin** című operettjében, mely ez alkalommal kerül először színpadra **Küry Klára**-val és **Hegys Arankával** a főszerepekben mérsékelt helyarákkal délutáni előadásban.

** **A Vig-színház bemutatója.** A **Vig-színház** jövő heti műsorában bemutató-előadás is szerepel. A **Csodagyermeket**, amely jóformán egész november havát egy-máig töltötte ki, felváltja a **Flirt nagyszám**. **Gavault** új műve azonban nem szorítja le a műsorról az előző bohózatot, a **Csodagyermeket**, és a két darab váltakozni fog a műsoron. A **Flirt nagyszám** bemutatóját szerdára, e hó 25-ére tűzték ki, azontal a hét végéig minden este adják.

** **Hírek a Népszínházról.** **Verő György** három egyfelvonásos színműve a **Menyecskek** gyűjtő név alatt pénteken kerül színpadra a Népszínházban. Mindhárom darab a falusi idylli élet költői visszatükrözése. A **Biróné** és a **Menyecskek** a népiélet legvidámabb s legderesebb vonásaiból vannak szöve, míg a **Márka** elemén mélyebb érzéseket is érint. **Blaha Lujzának** két

éve ez első szerepe új darabban s kivül a Népszínház egész népszínmű-személyzete részt vesz az előadásban. — A **vándorlegényt** a jövő hétre keddre és csütörtökre tűzték ki. Ez előadásokon résztvesz **Hegys Aranka**, mint vendég s kivül **Komlósi Emma**, **Kovács Mihály** és **Rédey Szidi** játszószék a főszerepeket. — A Népszínház hétfői előadásán ünnepségre készül a közönség és a színház személyzete, akkor lesz 25-ik évfordulója, hogy **Csepreghy Örköbcsü** népszínművét, A **piros buggellárist** először adták elő **Blaha Lujza** vendégfellépével **Török** bíróné szerepében.

** **A. B. C.** a címe dr. **Bródy Miklós** nagy operettjének, mely csütörtökön, 26-án a pécsi Nemzeti Színházban kerül először. Az operett szövegét **Bródy István** újságíró kollektív és **Révész Ferenc** írta. A főszerepeket **Feldi Boriska**, **H. Lévy Berta** és **Ferenczy Frigyes** játszószék. A darabot **Nádas** igazgató pazar fényvel állította ki. Az érdekes operett-bemutatóra **Zoltán Jenő** igazgató, mint a Magyar Színház és **Faldvi Sándor**, mint a Vigszínház megbízottjai Pécse utaznak. Ugyancsak **Karacs Vilmos**, a Theater an der Wien igazgatója is képviselteti magát a premieren. Dr. **Bródy Miklós**, ki szerzeményeivel már régebben feltűnt s ki jelenleg a pécsi Nemzeti Színház karnagya, ez operettjével lép először a színpadra. Beavatott körökben nagy jövőt jósolnak a fiatal zeneköltő darabjának.

** **Király-Színház.** A **Király-Színházban** a héten minden este az **Aranyvirág** kerül színpadra. **Martos Ferenc** és **Huszka Jenő** darabját pénteken huszonötödöször adják. A társzerzők **Franciák György** címen új operettet írnak a színház jövő szezonja számára.

** **Anthes dalestelye.** Operánk új hőstenorjának, **Anthes Györgynek** december 4-én a Royal-szálló nagytermében tartandó hangversenye iránt szokatlan nagy az érdeklődés. **Anthes György**, aki a filharmonikusok egy ideje első hangversenyében tanúságot tett arról, hogy milyen kiváló, finom izlésű dalénekes, önálló dalestelyére a dalmiroadalom legérlekesebb termékeiből állította össze gazdag műsorát, amely a napokban részletesen is meg fog jelenni.

** **Hangversenyek.** **D'Albert Jenő** a zongoraművészek fejdelme ez idén is ellátogat Budapestre, és mint értesültünk, december 14-én egyetlen zongoraestélyt ad a Royalban **Méry Béla** zeneműkereskedő rendezése mellett. **D'Albert** legújabb — különben ötödik operáját **Tiefand** címmel mult vasárnap adták először Prágában rendkívül meleg fogadtatás mellett és legközelebb mutatják be a **berlini és drezdai** operaházak. **Malcher Rezső**, a fiatal magyar hegedűművész, mult héten távirati meghívás folytán, a román királyi vendége volt, kinek egy udvari estélyen játszott **Beethoven**, **Tchaikovsky** és **St. Säms** műveiből. **Malcher Rezső** első budapesti hangversenyét kedden, december 8-án tartja meg a Royalban, **Dienzl Oszkár** zongoraművész közreműködése mellett. Jegyek már kaphatók **Méry Béla**nál, **Andrássy-ut 12.**

Bonci Alessandro bucsu-dalestelye hétfőn este 7^{1/2} órakor lesz a Vigadó nagytermében **Tosselli Gurico** zongoraművész és **Niederberger Bemo** gordonkaművész közreműködésével.

Steiner Irén fiatal magyar zongora-művésznő zongoraestélye hétfőn, november 30-án lesz a Royal-szálló termében. A művésznő **Beck**, **Chopin**, **Schubert**, **Liszt**, **Schuman**-műveket fog előadni.

A **Hubay—Fopper—Kemény—Szerémi** vonósnegyestársulat harmadik kamaralestelye, mely hétfőn, december 7-én lesz a Royal-szálló termében, egyike a legérdekesebbeknek lesz e szezonban. Közreműködik ezen estélyen a kitűnő zongoraművésznő, **Carreno** Terézita és **Muhr Gyula** dalénekes.

** **A Színház.** Ma jelent meg a **Színház** második száma, amely fényes kiállítás tekintetében az első számot még jóval felülmúlja. A sikerült címlapon ezuttal **Faragó Gézá**nak érdekes rajza díszlik. **Gyönyörűek** a **Macbeth** repriének felvételei, amelyekhez **Makszidnyij** Dezső írt szöveget. **Jób Dániel** a Közönség című cikkében a tömegpszichológiával foglalkozik. **Blaha Lujza** aprósága után a Magyar Színház nagy-sikerű újdonságáról, a **Kis kovároló** emlékezik meg **Bródy István**, akinek ekkézt számos kép tartja. **Berkovicsné** a művésznőről és ruháiról közöl csevegést, **Rajna Ferenc** Az idegen **non legítima** címen ötleket cikket írt. A szövegek közé **Szentgyörgyi Béla** és **Márkus Géza** művészi rajza, továbbá a **Senki** című operettből vett felvételek ékelődnek. A második füzet gazdag tartalmából kiemeljük még a vidéki színészet, **Krecsányi Ignác**, **Hugó Károly** és a külföldi újdonságokról szóló cikkeket. A **Falk Richard** által izléses szerkesztett illusztrált újság ára husz fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal VIII. kerület Baross-utca 59.

** **Legújabb zeneművek** kaphatók **Szilágyi Béla** könyv- és zeneműkereskedésében, Budapest, Károly-kört 26. Teljes operák és operettek szövegével, énekműveivel, zongorakísérettel; **Bizet**, **Carmen** 10.40 K. **Wagner**, **Walkür** 14.40 K. **Tannhäuser** 14.40 K. **Lohengrin** 10.80 K. **Gounod**, **Faust** 14.40 K. **Poldini**, **Csavargó** és a **királygárdia** 5.40 K. Zongorára két kézzel, **Wagner** 6.80 K. **Offenbach**, **Hoffmann** meséi 9.60 K. **Orpheus** 4.80 K. **Újdonságok**, **Strauss**, A tavasz 6 K. **Eysler**, A vándorlegény 4.80 K. **Léhar**: A drótosztó 6 K. Operettek magyar szöveggel két füzetben. **Aranyvirág** 6 K. **Vándorlegény** 6 K., **Tavas** 6 K. **Legkedveltebb keringő** 2.40 K. **Drótosztó keringő** 2.40 K. **Luna keringő** 2.40 K. **Cake-Walk** 1.80 K. **Wer kein Geld hat der bleibt s'haus** legnépszerűbb bécsi Gassenhauer 1.44 K. **Füttý**, kuplé a **Tavaszból** 1.80 K. **Van's Herz a Fensterl** hát 1.80 K. **Drunter und Drüber** 1.80 K. **Alletter**: **Légyvált** intermezzo 1.80 K. **Lincke**: **Glühwürmchen** 2.16 K. **Es war einmal** 2.16 K.,

mindkettő kapható magas, közép és mély hangra. Legújabb 101 magyar népdal cigányos modorban 3. K. Teljes operákat, operettek és klasszikus zenét általánosan veszek legmagasabb árért. Könyv- és zeneműjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Az üzlet: üzlet.

— *Première a Nemzeti Színházban* —

Budapest, november 21.

Mirbeau Oktáv háromfelvonásos drámája (eredeti címen: *Les affaires sont les affaires*) ma este nálunk is színre került. A darab híres. Párisból hamarosan átkelt a határon és megjelenet különböző világvárosok színpadjain. Berlínben már adták. Bécsben szintén. Bécsben a Burg-színház adta elő. Párisot kivál — ha következtethetünk a német hírlapok bírálaiból — nem volt a darabnak nagy sikere. Az a döntő, általános és maradandó siker, amit szenzációs-nak szokás nevezni, Párison kívül nem karolta föl Octave Mirbeau darabját.

De azért a közönség megnézi ezt a színművet. Nincs kielégítő, nincs tulajdonos elragadtatva, nincs meggöcse; józan belátása sokszor elítéli a szerző kegyetlen túlzását és egészséges emberi érzése tiltakozik a darabban fölhalmozott lelki atrocitások ellen; mindamellett be megy a színházba, ha ez a legjobb francia dráma színrekerül; nem tűntet a távollétével ott, ahol a *Mirbeau* színművét adják.

A közönségnek ezt a mohó kíváncsiságát, falánk érdeklődését az okozza, hogy a darab erősen irányzatos. Témája olyan időszerű, hogy a közönség nem maradhat vele szemben „közönyös”. A pénz jelen meg benne, a mindenható pénz; az a rettenetes, bűvös erő, ami a modern világ gépezetét mozgatja; az a roppant hatalom, amiben millióknak, tőmérdek millióknak, a földön élő emberiség óriás töbségének olyan kevés a részük és amit egyesek a régi Cézároknak, a régi diktátorokra emlékeztető vad energiával és mesés szerencsével ragadnak magukhoz.

Az antik eposzok, a klasszikus tragédiák hőseit és királyokat állítottak középpontjukba. A régi világot csak az ilyen kiválóságok sorsa érdekelte. Most az istenekről származott hősök és fejedelmek helyébe a tőke hősei, a pénz királyai lépnek. Mi érdekelheti jobban a proletárok tömegeit — és a milliárdos urakhoz képest többé-kevésbé mindnyájan proletárok vagyunk — a pénz királyainál, akik világrészeket kötnek össze, vagy világraszóló katasztrófákat idéznek elő tetszésük szerint? A mi érdeklődésünk ezekhez a titkoszertű, végezetes, démoni lényben csillogó alakokhoz tapad. Lélektünetünk is ellojtjuk, amikor a drámairól alkalmat ad nekünk, hogy ilyen emberek lelkivilágába pillanthatunk a színpadon. De nemesek a kíváncsiság vonz bennünket feljűk. Az irigység kárörme is fellámad az emberekben, ha megmutatja nekik a szerző, hogy a gazdag nem boldog; hogy a látum legbörzrasztóbb villám a torony-magasságra felhalmozott kincsekbe csapnak. Némileg megvigasztalódva és kicsinyes szegénységünk nyugodalmas egyhanguságát dicsérve, bagyjuk el ilyenkor a színház nézőterét.

A téma időszerűsége, az irányzatosság révén keleti föl *Mirbeau* színműve az érdeklődést. De ha ezt az érdeklődést nem elégíti ki, ha nem kapcsolja hozzá a zajos és meggyőző sikert, ennek viszont az az oka, hogy tendenciáit nem tudja bizonyítani az igazság ellenállhatatlan erejével.

Lechat urat nem fogadhatjuk el az üzlet-világ képviselőjűk. Ellene mondanak a tények, a mi saját mindennapi tapasztalásaink. Azok, akik Európában a világraszóló üzletek és vállalatok élén állanak: egyénilleg többnyire kifogástalanok és a közölköz szemponjtól a munkás emberiség legnagyobb jótézői. A tisztességtudás, a szerződésnek becsületes teljesítése seholsem otthonosabb, mint a kereskedők körében, ahol több igazi gentlemant találunk, mint azokban az előkelő klubokban, ahol a becsületet szigorú párbaj-szabályokba kodifikálják. Igaz, hogy az üzlet nem szentimentális. Igaz, hogy az üzlet sokszor verseny, ahol az erősebb és az ügyesebb győz, aki élesebb elmével kombinál és gyorsabb, acélosabb energiával iramodik a kitűzött cél felé. Igaz, hogy az üzlet emberei közt is vannak mindenre képes cselekvők, lelkiismeretlen stréberek, kemény szívű és vastag aróbrű kalandorok, akik irgalmatlanul taposnak le mindenkit, hogy a jogosulatlan hasznot zsebrevegják. De az ilyen jelenségeket generalizálni nem szabad azaz a tükös szándékkal, hogy a társadalom legtevékenyebb és leghasznosabb osztályára, az emberi haladás egyik eminens tényezőjére szegénybéllyeget üssünk. Az üzlet nem egyértelmű a róka ravasz-ságával és a tigris kegyetlenségével; az üzlet nem jelenti a becsületlenséget, a gazságot, a morális fertőt, a nehezebb érzések teljes hiányát. Ha ismerjük az életet — nem mesékből, ráfogásokból és deklamációk-

ből, hanem magából az életből —: ezzel tisztában lehetünk.

Lechat ur, mint tendenciózus alak, mint egy nagy osztály képviselője, nem állja ki a tűzpróbát. Nézzük ezt az urat, mint kivételes egyént. A jellemrajz így sokkal elfogadhatóbb. Egyszerű, takarékos felesége, Lechatné, aki nem érzi magát jól XIV. Lajos király néhai kastélyában és fásült rezignációval éldegél a nagyravagyó parvenű oldalán, azt mondja Lechat urról Germaine-nek, a tulajdon leányának: „Hü, tékozló, kissé szemtelen; hazug is; szereti becsapni az embereket; de *alapjában véve becsületes.*” Becsületnek bajos ugyan elfogadni az ilyen urat, de faktum, hogy amit előtűnk mond és cselekszik, az ennek a jellemzésnek nagyjában megfelel. Germaine, a leánya, aki széplelkű, büszke leány (és regényeket olvas) nem itél ilyen enyhén. Valósággal undorodik az apjától és mindentől, ami fény, pompa, gazdság alakjában körülveszi. Rablott pénznek tartja Lechat ur ötven millió frankját. Mi csak azt halljuk Lechat urról, hogy kétszer mondott csódot, fogságba is került, de mindig ujra kezdte és még több vagyont keresett: nem tud irni, de lapvezér és uralkodik a sajtón; befolyása olyan nagy, hogy két miniszter barátkozik vele és föllet kalappal megy a hadügyminiszter elé; most képviselőjelölt, antiklerikális programmal; azon-tűl agronom szocialistának és forradalmi közgazdásznak nevezi magát. Germaine súlyosabb dolgokat tud róla. El is mondja titkos kedvesének, Lucien Garraudnak az *atyja* vegyészének, akivel a harmadik felvonás végén kivonul a kastély ragyogó terméiből, hogy édesapja erkölcsi monstrum, aki lopott, esalt és a megszorult embereket irgalmatlanul halálba kergette.

A korrupciónak ilyen alakjai nemesek Franciaországban lehetőségek, hanem mindenütt, ahol a mértékellen pazarlás a tisztesség rovására érvényesül. Abban is van valószínűség, hogy a leány elűt az apjától; öröklí az apa energiáját, de nem a becsületességét; büszkévé, érzékenyvé, nemessé lesz az aljasságok látára és undorodva bontakozik ki a bűnnel szerzett kényelemből, hogy egy szegény, de becsületes ember oldalán, akit szeret, tisztább életet éljen. Az meg éppen kitűnő és az élet teljességéből vett vonás, hogy Lechat urnak olyan fia van, aki a szoké-klub tagja, grólok és heregek közt léhaskodik, ötven ezer frankos automobilon rohog és megveti az édesapját, aki tízezer aranyat tevő kártyaadósságokat fizet ki helyette. A parvenű, aki rovvit mulniánál fogva nem mehet Franciaország első gavallérjai közé, büszke rá, hogy a fia ott forog a lovagias becsület matatórjai közt. Anyaira imádja ezt az elegáns fiut, hogy minden áldozatot meghoz érte és még a megvetését is mosolyogva tűri el. Cserében csak azt kívánja tőle, hogy a fiu egy kissé protegálja ott tőn a magasabb körökben. A haszonról, az üzletről tehát nem felejtkezik meg az öreg Lechat. Akkor sem felejtkezik meg, amikor a darab végén halva hozzák bazu Xaviert, aki az automobil-sporinak esett áldozatul. A katasztrófia iszonyuan hat rá. Fájdalma összetűri. De két elektrotechnikus barátja — Grugg és Rhing — rosszul fogalmazott szerződést terjesztenek elébe, hogy bizonyos hasznot a maguk javára rezerváljanak. Abban a reményben teszik ezt, hogy a kétségbeesett apa nem veszi észre az ügyes sakkhuzást. Milliőról van szó. Lechat résen áll. Elolvassa a szerződést és észreveszi a manóvert. Uj pontokat diktál, magának foglalja le a főschnazót, csak aztán tántorog az ajtó felé, hogy a szomszédszobában fia véres hullájára boruljon. Ez lehet iszonyu, de igaz, mert a karakterből foly. Xavieer halott. De az üzlet él és követel. Előbb ezzel végez, csak aztán megy, hogy kisírja magát annak a holttestén, akin ugy sem segíhet többé.

Mindebben sok a találó, az élhető, a pszichológiai igazság. És az apa kettős büntetése a darab végén mégis tulerősenk, iszonyuanat tűnik fel. Lechat jelleme nem érdemel szimpátiát; tulteng benne a rut, a visszataszító; de a rászakadó osapát sokaljuk. Miért? Mert nem áll arányban Lechat viselt dolgai-val. Mit követett el Lechat a mi szeműnk látára? Csak beszélnek arról, hogy vagyonát gazsággal szerezte. Előtűnk nem csinál semmi gazságot, semmi gyilkos embertelenséget. Pöflészkedőnek, hóbortosnak, monomaniakusnak látszik. Vigyáz, hogy két szédelőg elektrotechnikus eszén tuljárjon. Egy kis szivtelen dolytöt mutat, amikor jószágigazgatóját — a tönkretjuttot és difamált viconte-ot, akinek különben ódotott konyeret — ironikusán figyelmezteti a vendégek előtt, hogy levett kalappal beszéljen vele. Legsúlyosabb tette talán az, hogy leányát, Germainet, áruba akarja bocsátni De Porolet marquis fiának. De itt is inkább nagylelkűséget gyakorol, mert a proponált házassággal lábra állítaná az eladódott fúurat, aki egészen a hatalmába került. Hány gazdag, okos és becsületes apa gondoskodik ilyen módon a leánya jövőjéről! Ez minden, amit Lechat előtűnk cselekszik. És a

darab vége mégis az, hogy Germaine othagyja és a fiát halva szállítják vissza hozzá.

Ennek a kettős csapásnak csak egy haszna van: nagy drámai lűketés, mozgást életet hoz a cselekvés-szegény darabba. Végre akció a tőmérdek párbeszéd után! Germaine tagadó választ ad a marquisnak, aki fia számára kezét kéri. Lechat brutális felháborodásában tojtogatja Germainet, aki Lucient hívja segítségül. A fiatal pár távozása, miután Germaine és az anyja sirva és ölelkezve ismerik föl az utolsó pillanatban, hogy szeretik egymást. Azután a szórnyű jelenet, amikor Lechatnak hírű viszik, hogy a fia meghalt.

Sajnos, ez a drámai mouvement a darab végére esik, amikor a közönséget a hosszú felvonások már elcsigázták. Hosszúság [dolgában Mirbeau darabja hihetetlen rekordot ér el. Vetekszik Wagner Rikárd partitűráival. A harmadik felvonás másfél óráig tart. Lechat és a marquis itt negyven percig társalognak különböző szociális témákról. A második felvonásban háromnegyed órát foglal le az a jelenet, ahol a két elektrotechnikus rá akarja szedni Lechat-t és Lechat tuljár az eszűkőn. Mi, naiv laikusok, egyideig élvezettel nézzük az üzletkötések misztériumát, de aztán kezdjük megenni és fölőleskesnek tuláljuk ezt az aprólékos részletezést. Csodálatos és bosszantó, hogy francia írónak ilyen kevés formaérzke van!

Kíváncsiság és érdeklődés kísérte nálunk is a Mirbeau-darab bemutatóját. De ha ezt az érdeklődést meg akarják tartani, tőrűljenek annyit belőle, hogy az előadás egy órával korábban végződjék. Az első felvonásban redukálni lehet az anyá és a leány végtelen dialógját. A kertész ugyanitt bucsuzóék röviden. A második felvonásban az elektrotechnikusok jelenetéből tizenöt percet kell elcsipetűnk. A harmadik felvonásban a marquis és Lechat ne diskuráljanak annyit az egyházról, hanem vágjanak neki egyenesen a házasságnak. A mama bucsuzása szintűn megkurtítandó. A színészek játéka sokkal hatásosabb lesz, ha megszabadulnak ezeköl a nyűgűktől.

Erés, megragadó hatása ezutal csakis Gál Gyulának lehetett. Lechat áll a középpontban, minden körülötte forog, minden nagy jelenet az ővé. A földat olyan súlyos, hogy középszerű színész úsz-szerogynék alatta. Gál fényes intelligenciával vite keresztűl. Cinikus nevetése, ravaszága, brutalitása éppen olyan igaz, mint fájdalmának a kitörése, amikor megtudja, hogy a fia halott. Jellemzése minden részletre kiterjedő. Egy vonás sines elbanyagolva. Mélység és virtuozitás egyesűl ebben a páratlan gondall kidolgozott alakításban. A leányával való drámai jelenet után nyílt színen percekig tartó tapsban tört ki a közönség.

Márkus Emília Germaineje csodálatos vegyűke volt a bánatnak és a büszkeségnek. Ugy járt-keilt a megvetett atyai gazdsággal lényében, mint egy szomorú árnyék, míg végre betelt a pohár és nagyszerű energiával tört ki belőle a visszatűtött fájdalom.

Helyve Laura Lechatné szerepének megadta mindazt, amit ez a szerep kíván: a rezignált feleséget és a kétségbeesett anyát, aki a végső pillanatban leánya mellé áll. *Mihályfi* komoly és nemes szerelmes volt mint Lucien; perfekt magnás *Náday* Ferenc marquisja, izról-izre fúur és gavallér; Xavieeren *Náday* Béla testett nagyon jól; a két elektrotechnikus, a jószágigazgatót és a kertészt *Rózsahegy*t, *Hovát*t, *Molnár* László és *Gabányi* játszóiták jellemző színekkel.

Mind a három felvonás díszlete gyönyörű. Az első felvonás parkja és tő-vezé — esti világításban — kifogástalanul szép. A második felvonás képes-termen és a harmadik felvonás szalonját szintén nincs kivetni való.

Molnár Ferenc fordítása kitűnő.

Ábrányi Emil.

MŰVÉSZET

□ **Az aradi képműállítás megnyitása.** A Nemzeti Szalon képműállítása vasárnap délelűt 11 órakor nyílik meg a polgári iskola helyiségében. A vernis-sage előtt dr. László Béla ismert műkritikus jog felolvasást tartani *Padl László*ról és műveiről. A megnyitásra leutaztak: Ernst Lajos igazgató, dr. Róza Miklós titkár, Tölgyessy Artúr, Szentes Fűlöp, Róna József, Faragó Góza, Markó Ernő, Keményffy Jenő és Bruck Miksa kiállító művészek. A kiállítás két hétig marad nyitva.

□ **A római építóművészetéről.** Hétfőn, e hó 23-án a magyar mérnök- és építészegyletben este fél 7 órakor ilyen címen tart felolvasást *Tör*, Emil műegyetemi magántanár. Az előadást vetített képek fogják illusztrálni.

Magyar művész-ház Rómában.

Budapest, november 21.

Az örök városban van a francia nemzetnek külön művészkadémiája a Pincion fkvő Medici-villában; van továbbá Spanyolországának a Janiculon, van Angliának és Németországnak. Most van már Magyarországnak is, de nem a haza emelte, hanem a hazának csak egy minden szépért és jóért lelkesülő fia, Fraknoi Vilmos püspök és szentjóbji apát.

Hálával, jól eső érzéssel adunk hírt erről az ürvendés eseményről ezekben a napokban, mikor nem jó dolga van a művészetnek, mikor csak úgy fudoklik a politikában. Fraknoi fejedelmi alapítványa megmentette a magyar név becületét a római nemzetközi művészvilágban és az örök várost járó művelt idegenek előtt, akik közül sokan azt sem tudják, hogy van-e magyar művészet. Most meg fogják tudni, ha másról nem, hát arról, hogy Fraknoi gyönyörű alapítványa belekerül a Bådekerbe és a Murrayba is.

Fraknoi, aki évtizedek óta lakik Rómában, az örök város egyik legszebb pontján, a Borghese-villa közelében évekként felöltözött palotaszervi házat építtetett magának, melyben hatalmas könyvtárát és muzeális gyűjteményét helyezte el. E házában vendégeül látta mindig azokat a tudósokat, akik a magyar történetírás érdekében a vatikáni könyvtárban buvárkodtak.

A múlt évben Fraknoi megvásárolta a házát szomszédos telket, amelyen egy másik palotaszervi házat emelt. E házában három nagy műterem és három lakás, több dolgozószoba és hozzátartozó helyiség van. Fraknoi a napokban levelet intézett az Országos Képzőművészeti Tanácshoz, amelyben hivatalosan tudatja, hogy ezt a házat a magyar művészet javára ajánlja föl. A műtermek közül kettőt festőművészet és egyet szobrászati használatra állandónak, aki egyuttal ott is lakják. A többi helyiséget idővel költők és zeneszerzők foglalják el. Fraknoi a három műterem betöltéséről már most óhajtat intézkedni, még pedig olyformán, hogy a palotáját lakó három művész elhatározásáról is gondoskodik s erre a célra nagyobb évi összeget szán.

Ez a művész-ház, melyből később, talán az állam hozzájárulásával, valószínű művészkadémiává fejlődhetik, Róma egyik legjobb helyén fekszik. A Porta Pia-n kívül emelkedik, nagyuri villák közelében, szemben Aurelián császár falainak igen érdekes részével. Magán a telken gyönyörű kis pinia-liget van, áthatlan lombostárral, rajta túl pedig Róma kertjei és földjei kezdődnek, változatos tájképi részletekkel s gyönyörű kilátással Tivoli felé a szabin hegyekre. Tavaszkor csupa virág, csupa illat és csupa hangulat ez a hely, s bár kívül esik a városon, mégis közel van annak központjához s a gyűjteményekhez.

Az adományozó felszólítja a tanácsot, hogy a műtermek betöltésének ügyét vállalja magára, állapítsa meg a pályázat feltételeit és dolgozza ki a római magyar művész-ház használatának egész rendszerét. A Képzőművészeti Tanács ez ügyben Zselmszky Mihály közoktatásügyi államtitkár elnöklésével november 23-án, hétfőn tartja első ülését. A római magyar művész-ház társa lesz a francia, angol, spanyol és német művészeti akadémiáknak, melyek elállamköltésen tartanak fenn s amelyek nagy szerepet játszanak az illető nemzetek művészeti fejlődésében.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ Az Országos Irodalmi Szövetség elnöke, Jókai Mór felhívást bocsátott köze, melyben megismereti a közönséget a szövetség céljait. A felhívás így hangzik:

Minden nemzetnek legrágább kincse a nyelve. Nyelvünkben van az élet. Mentül magasabb műveltség ér el az anyanyelvünk, annál bizonyosabb az, hogy élünk, hogy nemzetet és hazát alkotunk. A sudaras fának nem kell bizonyítani, hogy élni: lombja, virága, gyümölcse bizonyít mellette. Ilyen lomballal koronáztok a magyar nemzet közművelődése: virága a költészet, művészet, gyümölcse a lélektápláló tudomány, mely helyesen élni és gyarapodni tanít. Amde ez élőfának, mely egy egész hazát betakar, nemcsak a magasba kell felmenni lombos sudarával, de gyökereivel is szét kell terjedni az életadó földben, az egész hazában. E tápláló gyökerek még sok rétegebe nemzetünknek nem terjedtek el. Egész néposztályok előtt ismeretlen a magyar irodalom, amely osztlányok pedig a magyar nemzet zömét tömegét képezik. Más nemzetek, nemcsak a nálunknál előhaladottabbak, de a hátramaradottabbak is táplálják lelküket hazai irodalmuk termékeivel. Pedig a mi népünk is szereti, sőt miveli a költészetet. Tanu erre a példaköltség és népégek magától termő világa. A vágy, a hajlandóság megvan a magyar népben az olvasásra, de az még eddig csak a ponyvairadalom termékeiben talált kielégítést. E hiány kitöltésére vállalkozott irodalmi szövetségünk, melyhez eddigleg csak a közönséget hazai irodalmi társaság s közreműködését elajánlotta a legelső tehetőségi írja a nemzetnek. Célunk az, hogy a költészet és hasznos tudás nép-szerű, érthető módon vezetéssek be a magyar nép nagy tömegébe. Hogy outhonra találjanak iróink

művei a földműves szalmafüdes tanyájában, a kézműves műhelyében, a gyármunkás gyűléseiben, a pázstornép karámjában, a halászs konyhájában, a bánász aknáiban, a hajós szárnykájában, a vadász pihenőiben és a ionókákban egy, mint az uri lakokban. De különös feladatunknak tekintjük azon magyar hazánkfiai között terjesztini a magyar irodalom termékeit, kik a végvidékeken, a nemzetiségek által lakott területeken elszigetelve tartják fenn hazaszeretben gyűléző nemzeti lelkiéletüket. Tervünk: jó munkákat adni a nép és műveltség közönség kezébe és először, hogy a lelke művelődésére fordított félreket senki se tekintse anyagi áldozatnak és tömeges hozzájárulást fogja biztosítani a vállalat sikerültét. Felhívásunk szói a magyar nemzethez: mindazokhoz, akiknek a magyar nyelv drága kincs. Kiáltó szó ez a pusztában, de ezt a pusztát magyar nép lakja, mely szavunkat meg fogja érteni s nem hagyja biztató visszhang nélkül.

A szövetség alapító tagja az lehet, aki legalább kétszáz koronát fizet a szövetség céljaira. Rendes tagnak évi hat koronát kell fizetnie. De irodalmi és közművelődési egyesületek tagsági díja évi negyven korona. A tagok díjtalanul kapják meg a szövetség kiadványait, évenként öt-hat kötet magyar művet. Az első sorozat első kötete Jókai Mór most készülő Bona című történelmi regénye lesz. Tagsági jelentkezések Szunyó Károly titkárhoz (Budapest, Luther-u. 1/A.) pénzküldemények Földes Imre pénztárhoz (Dorottya-utca 6.) ömendeznek.

○ Irodalmunk középkori emlékei. A Magyar Nemzeti Múzeum disztermben tartott ismeretterjesztő előadásainak során dr. Sebestyén Gyula muzeumi örma érdekes előadásban a magyar irodalom középkori emlékeit ismertette.

Bevezetésül előadta, hogy az írásmesterség megismerése előtt minden népnek énekmódok condozták a szellemi élet emlékeinek fennmaradását. Ezek gondozták a magyarokét is. Az első királyok korának legbecesebb könyvesztéi emlékeit latin krónikáim és a legendáiról nyújtották. Az egyházi szerzők annyira elpusztultak, hogy 2000 oklevél alig jut egy-egy Árpád-kori és Anjou-kori könyv. A sivér viszonyokat nálunk is a renaissance és a humanizmus változtatta meg. Ennek élén Mátyás király s e nyomában járó főpapok és főurak Magyarországot a kulturállamok legelső sorába állították. A humanista törekvésekkel egyidejűleg a magyar nyelvemlékeknek is egész sora keletkezett s ezek is épp úgy elszóródnak a külföldön, mint latin kódexek. E külföldi emlékek tulajdonok részét az ezredes kiállításra hazaköltöztették s az ezredes kiállítás emlékére készülő nagyszabású díszmű számára lemonsóltattuk. A mű szerkesztője, Szalay Imre nemzeti muzeumi igazgató, a jelen előadás számára némány olyan másolatot bocsátott rendelkezésre ami a modern nyomdai ipar valóságos remekének nevezhető. Sebestyén ezenkívül bemutatott több eredeti középkori emléket a muzeum e nemű gazdag gyűjteményéből.

Az érdekes előadást a nagyszámú hallgatóság nagy tetszéssel fogadta.

○ Csemegi Károly művel. Csemegi Károly, az elhunyt nagy jogtudós özevényének felszólítása folytán Edvi Illés Károly és Gyomai Zsigmond a Jogállam két szerkesztője, összegyűjtötte és saját alárendelte Csemegi Károly műveit; a Franklin-Társulat pedig a magyar irodalom körül szerzett érdemeit gyarapította azzal, hogy a dolgozatok kiadására vállalkozott és azokat a mi jelentőségéhez méltó kiállításban részessítette. A több mint 62 ívet tartalmazó nagy mű két kötetre oszlik. Az első kötet Csemegi közjogi és publicisztikai dolgozatait tartalmazza. Napvilágot látnak itt Csemeginek a 60-as években az akkori folyóiratokban és napilapokban írt nagyrésztű tanulmányai, amelyek — sanos — e pillanatban különösebb aktualitással bírnak. De fölvetettek e kötetbe oly dolgozatok is, melyek ezáltal látnak először napvilágot. „Codificatio vagy unificatio”, „A nemzetiségi kérdés a jelen és jövő szempontjából”, „A királyi Curia és az alkotmány”, „A jogvesztés elmélete és az államjog”, „A politika és esküdtészek”, „Az államszerződéses activitás”, „A közjogi a bünyvadi eljárásban és a képviselői immunitás” című tanulmányok, melyek csak kis részét teszik ki az itt közölt dolgozatoknak, oly nagy fontosságúak, közjogi helyzetüket oly élénken világítják meg, a mellett a jogtudomány oly magas színvonalán állanak, hogy bátran elmondhatjuk hogy ily nagyrésztű, hazánk közjogi helyzetével annyira kapcsolatos irodalmi mű még nem jelent meg. A 32 ívet kitevő második kötet elsősorban Csemegi főművének a bünyvoti törvénykönyvnek indoklását tartalmazza amelyet az első betűtől az utolsóig Csemegi maga írt. A második kötet végét a Csemegi által készített és 1882-ben kinyomtatott bünyvoti eljárás tervezete megokolásának több része tölti be, amely dolgozat tudvalóleg Csemegi egy ík legnagyobb és maradandó becsű alkotása. A kiadók mindkét kötetet, ott ahol az szükséges látszólag jegyzetekkel látták el; az egyes értekezések előtt elmondották, mi szolgáltatott alkalmat azok megírására és megvilágították a kort, amelyben a szóban forgó értekezés keletkezett. Ezenfelül Edvi Illés Károly a nagyszerű munkát el Csemegi Károly élete és kora ömivel nagybecsű értekezést írt, amelyből nemcsak a tanítványunk lelkesedése tűnik ki a mester iránt, hanem a kornak és tárgyának alapos és mély ismeretéről is győződünk meg. A két kötet finom, ismeret papírra van nyomva és az első kötetet Csemegi művészi kivitelű aróképe díszíti.

○ Új Idők. Heczeg Ferenc lapja az Új Idők, bemutatja képen az új vasuti kapcsoló készüléket amely Fodor Antal nagy hardere új találmánya és a korzó alatti, új módszer szerint való csatornaépítést. Egész sereg érdekes képet hoz továbbá a Műcsarnok fölül láthatóbb és szövegében cikkeket Heczeg Ferenc tollából (Horkayné naplója), novellát Jókai Móról, költeményt Szabolcska Mihálytól, aktuális cik-

ketek Lyka Károly, Wolner Pál és Igric tollából. Nem is említve eredeti és idegenből átiteltet regényeit, amelyek folytatásról-folytatásra érdekesebbek. Heczeg Ferenc lapja a magyar családnak legjobb barátja. Aki még nem ismeri a lap irányát és szellemét, annak a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10.) szivesen küld ingyen megkeresésre mutatványt küld.

○ Főgő Báosi Kis-Lapjának Abonyi Árpád folytatja gyönyörű regényes elbeszélést. Krudy Gyula a Fekete gyűről mond el egy bájos kis mesét. Pom-pom mese az is, amelyik a szomorú hercegnőről és az önjelű hóviharorról szól, ugyszintén a Gyűszűköt, melyet Pelényi Árpád írt. Polgár Géza ismeretterjesztő közleményei, Bemerek Elek gyönyörű versikéje, Thüring Gusztáv kedves meséje a Hulló csillagokról, továbbá a Megvárás pihenés című művészi képsorozat, mind megbecsülhetetlen hasznára van a fejlődő gyermek-elmeinek. A közelgő ünnepek alkalmából pedig a Kis-Lapnál kedvezőbb ajándékokat senki sem nyujthatna gyermekeinek. A Kis-Lap előfizeti ára negyedévre 2 korona mely összeg a kiadóhivatalba (VII., Kerespest-ut 54. sz.) Athenaeum címzendő.

Nyiltér.

Natha ellen az új nátha-ather, a Forman használandó. Orvosok által többszörösen eszményi nátha ellenes szernek előismerve. A Forman a Mentholnak chlormethylatherje. Könyvú náthának a Forman-gyapot használandó, adaga 40 fillér. Erős náthának orvosi rendeltetve, a Forman-pasztilák egy szagoló-üvegecséből való felszívás után. Hatás meglepő és kezdődő bajnál ugyszólván elmaradhatatlan. — Kapható minden gyógyszerárban.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA.

Ezen új, eredeti gyógmód rendkívül jó sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmak, sulyos ideg-, vér- és bürbajokban Biztos védelem széhhűzés és éltetvev ellen. 15 év óta ki let próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógmód megalapítójának és egyedül képviselőjének, Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia rendelőintézet) Budapest, V., Váci-körút 18. szám a. Rendelés naponta 9—11-ig és 3—6-ig. Díjazott levele válasszol. — Betegreket intézetben kívül is kezel. Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógmód.

Első biztosító-intézet katonai

szolgálat esetére 6 es. és kir. fensége József főherceg védnöksége alatt mint szövötkezet

Budapest, Váci-utca 34.

Fügyermekok ellátása a védkötelezettség, illetve a nagykorúság idejére. Aggkori, özvegyjuttatás és nyugdíjbiztosítás — Öcső díjtétel, szabadvöl feltételek.

Jelentékeny nyereségreszesedés, képviselők, utazók és főügynökök előnyösen alkalmazhatnak.

Biztosítási állomány 45 millió korona.

Biztosítási alapok 12 millió korona.

Ovja az egészséget!

Ezernél több kiváló orvos ajánlja!

Arjegyek kivánatán mindenková díjmentesen küldetik. Védőkre 25 vagy 50 üveges ládák; a fuvardíjat oda és az üres üvegeket vissza fizeti a Szt. LUKÁCSFÜRDŐ KUTVÁLLALAT BUDÁN.

ANGOL kir. szabadalom.		NÉMET bir. szabadalom.
M. KIR. SZAB.		
PICK TESTVÉREK		
elsőrangú férfiszabó-műterem.		
Budapest, V. kerület, Dorottya-utca 12. szám.		
ANGOL RUHABÉLTRENDSZER		
Angol és Francia Szövetkülönlegességek.		
Városi bundák valódi szőrméikkel és vásnáikkal Szállítástunka:		

Külföldes utazók	A) osztály
havi 30 kor.	1 negyedévre 95 kor.
1 nyári sacco öltöny	1 nyári sacco öltöny
1 tavaszi sacco öltöny	1 tavaszi sacco öltöny
1 6-ai vagy Jaquet öltöny	1 tavaszi sacco öltöny
1 Ferenc József öltöny	1 Gazi vagy Jaquet öltöny
1 föltű, vagy	1 Fer. József öltöny vagy
1 ulster	1 frank öltöny
1 téllkabát	1 föltű vagy
	1 ulster
	1 nadrág

Császár-fürdő
nyári és téli gyógyhely
Prospektus ingyen és bérmentve.

A zord időjárás

okozta a legtöbb meghűlést. Aki könnyen hajlik köhögésre, rekedtségre és influenzára, vagy aki asztmában, légzési nehézségekben, légszűk-katarrhusban, bronchial-katarrhusban, torok-katarrhusban, mellzsorulásban, gégepajokban vagy tüdőcsúcs betegségekben szenved, az használja az általánosan kedvelt és hatásosnak bizonyult »Pectora«-t, amelyet sokan használnak, mivel okszerű használat mellett kitűnő eredményt ér el.

Aki a »Pectora«-t teát valóságban és hamisítatlanul kívánja megkapni, az egyenesen a Diana-gyógyszertárhoz forduljon, Budapest, Károlyi-körút 5, a honnan azt 2 koronás dobozokban megkaphatja.

Dr. SZEGŐ KÁLMÁN szanatóriuma és vizgyógyítóintézete

Abbaziában, felelőttek és gyermek számára. Követően a tengerparton, saját szanatóriumával. Családoknak, a tanuló ifjúságnak és gyermeknek leginkább a nyári időjárásra. Gyermeknek 6 éven felül kísérlet nélkül is felvétetnek.

Uher Ödön, az ismert és előkelő körökben méltányolt fényképész, fölkéri szíves jóindulatú pártfogóit, hogy karácsonyi megrendelésekkel a céget már most kegyeskednének megtisztelni, s így a szokott művészies kivitelű képek még idejében lesznek elkészíthetők. Nagy kényelmére szolgál a nagyérdemű közönségnek, hogy a fővételek rossz időben is legjobb sikerrel készülnék, a mennyiben akkor a nappali világítást teljesen pótló villamfény mellett este 7 óráig eszközölhetők.

UHER ÖDÖN

cs. és kir. udvari és kamara fényképész Kossuth Lajos-utca 7. szám.

DELBECK & Co.

Reimsi pezsgőbor-Brázy Kálmán-nál, gyar főlerakata. fűszer- és csomagolóeszközök. Budapest, Múzeum-körút 23.

Téli fürdőkhöz a Szt.-Lukácsfürdőben.

Természetes forró-ömléző kénos források. Iszapfürdők. Iszapborogatások, mindennemű thermális fürdők, hidrotérápia, massage. Olajos és gondos ellátás. Csúsz. káncsók, ideg-, borbó. ok és a téli fürdőkhöz felül kimerítő pihenést nyújt egyrészt a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága Budán

Málnási Maria-forrás

Természetes alkáliás és savanyúvíz. A lélegzőszervek és bélhuzam hurutos bántalmánál ugymint: gyomorégésnél páratlan hatású.

Budapesti vezérkísérlet: Nádás Márton Dessewffy-utca 41. Telefon: 238. Kapható Lux Málnási Múzeum-körút 7. Telefon 572. és minden gyógyszerüzletben, drogeriában és fűszerkereskedésben. Kútközeliség Brassó.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A fonógépek. A székely fonógépek sokat vitatott ügyének egyik epizódja került ma az esküdtszék fóruma elé. Az Alkotmány annak idején azzal vádolta dr. Gyóffy Gyulát és apósát, Olay Lajos országgyűlési képviselőt, hogy közbenjártak a miniszteriumnál a fonógépek érdekében s hogy Olay Lajos állítólag érdekelve van a fonógépek mérnökének, az időközben elhunyt Engel Kálmán tartósaiban. Olay a támadásokra éleshangon nyilatkozta, felelt, mire kilépett a nyilvánosság elé a támadó cikk írója Beniczky Ödön, hírlapíró, az Alkotmány munkatársa s provokálta Olay Lajost. Olay segédje Barha Miklós és Asbóth Jenő azonban felül részéről befejezték az ügyet egy nyilatkozattal. Erre aztán Beniczky a segédkeket sértette meg, hogy az egyoldalú nyilatkozatát elégtételt nyerjen. Sorshúzás folytán Asbóth Jenő verekedett meg kardpárbajban Beniczky Ödönnel. Ez a párbaj Asbóth megsebesülésével végződött Olay ezután támadó cikkekről rágalmazás és becsületsértés sajtóvétségeiről sajtópörbe indított Beniczky Ödön ellen. A sajtópörben egy ízben már ki volt tűzve a főtárgyalás a büntetőtörvényszék sajtó-ítélő tanácsa előtt. A törvényszék azonban akkor lezárta a saját illetékességét az ügyben s mivel Olay Lajos képviselői minőségében érte a támadás az ügyet az esküdtbíróóság elé utalta letárgyalás végett. Ma volt az ügyben az esküdtbírói tárgyalás Agoraszó bíró előnököle alatt. A tárgyaláson Olay Lajos képviselőjével Eötvös Károlyival jelent meg, Be-

niczky Ödönt dr. Zboray Miklós védte. Az esküdtbíróság megalakítása és a vádirat felolvasása után az elnök a vádlottat hallgatta ki.

— Megérlette a vádat, bünszök érzi magát? — Nem. — Ezt az 1908. augusztus havában megjelent cikket Ön írta? — Igen, s el is vállalom érte a felelősséget. — A vádot ezután részletesen elmondotta az ügy eözményeit s fejleményeit. Ott Olay képviselőnek sértő nyilatkozata készíttette arra, hogy cikket megírja s hogy fejeves uton elégtételt kérjen.

— Elismerem, ugymond a vádlott, hogy a cikkemben levő sértések a legnagyobb mértékben alkalmaskak arra, hogy Olay urat becsületében támadják. De emlékeztetnem kell a panaszos urat, hogy ő az ő nyilatkozataiban segédkeivel együtt annak a mindenesre új összefogás adott kifejezést, hogy a sértés sértéssel lehet kiagyentelni. Hát én me föllógás értelmében tettem közzé a rajtam az ő részéről esett sértések megtorlására a cikk második részét. Konstatálom azt, hogy eme föllógás szerint a panaszos ur már veit magának sértégettel rajtam elégtételt, de ennek a konzekvenciáját, tudniillik az én sértéseimet nem volt hajlandó elviselni s ezért nagyobb elégtételvévésért most a törvénvhez fordul. En hejlt álltam a segédkeknél helyt álltam a sajátban Olay urnak is s helyt állok neki a törvény előtt is, amennyiben én egy fogom töl a dolgot, hogy sértétem, tehát sértéseim konzekvenciáit elviselem. De a rágalmazásban bünszök nem érzem em nem vallom magamat. Azok az állítások melyek a cikkben foglaltaknak, nem az én saját állításaim, melyekkel azonosítanám magamat, azért is vannak idézőjel között.

Azután a felek nem kívánták a valdódiság bizonyítását, a bíróság ezt mellőzte. Mindössze egy néhány lapcikket s nyilatkozatot olvastak fel, hogy az esküdtek teljes képet nyerjenek az ügy részleteiről is. Olay Lajos kérdésére fölvasták a sajtóvári takarékpénzár vezérigazgatójának levelét, amely azt mondja, hogy Olay mint a takarékpénzár elnöke, annak kezelésébe egyáltalában be nem loylik. Olay ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy bár az ügykezelésbe be nem loyolt, a vezérigazgatónak a legszigorubbán megtiltotta, hogy Engel Kálmán mérnöknek bármiféle kedvezést vagy halasztást adjon.

Ezzel a bizonyító elárást befejezték s a pörbeszédre került a sor.

Az esküdtek Beniczky Ödönt vétkesnek mondták ki, mind a becsületsértésben, mind pedig a rágalmazásban. Erre a törvényszék meghozta ítéletét, mely Beniczky Ödönt sajtó után elkövetett becsületsértésért és rágalmazásért öt száz korona föbüntetésre és száz korona mellékbüntetésre ítélte, amelyet eszeleg az Alkotmány óvadékából vonnak le. Azonkívül köteles az Alkotmány az ítéletet közzétenni. A ítélet jogerős.

§§ Az újpesti rablógyilkosság. Bécsből táviratozzák: A bécsi esküdtbíróóság ma halálra ítélte a szegény újpesti varródnó kegyetlen gyilkosát. Nepomucki Lipót ma is konokul tagadta bünetét, de a tanuvalóságok ellene szóltak. Az elnök felolvastatta a gyilkosnak következő levelét, amelyet szüleinek a bírónból írt:

Tudom, hogy nektek fájdalmat okoztam könnyelműségemmel, de most már késő. Ha még egyszer kiszabadulok, meggondolom mielőtt ilyen büntetetre ragadtatom magamat. Ha Isten úgy akarja s megérem, hogy haza kerülhetek.

Nepomucki védője azután azt indítványozta, hogy a bíróság idézze meg azokat a budapesti törvényszéki orvosokat, akiknek véleménye szerint a gyilkosság reggel hét óra után történt. Az ügyész ezt ellenezte, mire a bíróság az indítványt mellőzte.

A perbeszédnek meghallgatása után az esküdtek egyhangulag bünszöknek mondták ki a vádlottat, mire a törvényszék Nepomuckit kötel általi halálra ítélte. A védő semmiségi panaszt jelentett be.

TÁVIRATOK

A porosz választások.

Berlin, november 21. A képviselőválasztások összes eredménye a következő: megválasztottak 143 konzervatívot, 54 szabad konzervatívot, 97 centrumpartit, 79 nemzeti szabadelvűt, a szabadelvű néppárt 23 tagját, a szabadelvű egyesület 8 tagját, 13 lengyelt, 2 dánt a gazdák szövetségéhez és a reformpárthoz tartozó 2 jelöltet és 5 pártot kívül. A konzervatívok veszítenek 5 és nyernek 9 mandátumot, a szabad konzervatívok veszítenek 8-at és nyernek 4-et a centrum nyer 5-öt és nyer 2-öt, a nemzeti liberálisok nyernek 12-öt és veszítenek 7-et, a szabadelvű néppárt nyer 4-et és veszít 8-at, a szabadelvű egyesület veszít 2-öt, a pártot kívüliek szaporodnak 5-el és 1 mandátumot veszítenek.

Chamberlain, a munkásvédő.

London, november 21. Chamberlain egy munkásgyűlésen New-Yorkban (délnyugat) beszédet tartott, amelyben kijelentette, hogy nem nyugszik előbb, amíg Angliában minden szorgalmas ember méltányos bér mellett nem nyer kellő alkalmazást. Egy vámháború következményeitől nem fél.

A francia kulturharc.

Páris, november 21. A Figaro azt írja, hogy Waldeck-Rousseau volt miniszterelnök a szenátus tegnapi ülése után így nyilatkozott híveivel: Azt mondják rólam, hogy sorsom, hogy barátaim bibáit nem akadályozhatom meg és arra vagyok ítélve, hogy ezeket a hibákat ismét jóvá tegyem. Azonban e szavaknak csak első fele igaz. Ebből azt következtetik, hogy Waldeck-Rousseau barátainak azon kivánságát, hogy újból lépjen közbé a tanszabadság érdekében, nem fogja tenni. A radikális Lanterne azt mondja, hogy Waldeck-Rousseau nem értette meg, hogy a republikánus többség az antikerliká is politikát a végletekig keresztül akarja vinni és ez okozta a tegnapi vereségét, mely véget vetett pályájának. Több lap azt írja, hogy Combes miniszteriuma tegnapi sikerét csak Clemenceau beavatkozásának köszönheti, ki arra emlékeztetett, hogy Waldeck-Rousseau kezdte az iskolák világivá tételének programját és Combes azt folytatni fogja. Ha Waldeck-Rousseau az általa kidögzött törvényt keresztül akarja volna vinni, ezt könnyen megtehetné volna, ő azonban önként lépett vissza.

Nagy vasuti szerencsétlenség.

Paleriaux (Waadt kanton), november 21. A Bern és Genf közt közeledő expressz-vonat este 6 órakor Freiburg és Lausanne között Paleriaux állomásnál nekem egy mozdonyrak, mely eddig még ismeretlen okból a vágányokon állott. Két kocsi összetört, egy mozdony kiszlott, öt ember életét veszítette, sokan megsebesültek, a neveket még nem tudják. Lausannoból segélyvonat ment a hely színeire orvosokkal.

Zavargó spanyol diákok.

Barcelona, november 21. Az egyetemi hallgatók tegnap az egyetemen zafos tüntetést rendeztek és az előadások beszüntetését kérték. Később két csoportra osztották a katalanistákra és köztársaságira, összeveszték és közülük sokan megsebesültek.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, november 21. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladatok: búza: 1500 méterháza 82 kg. 7.50 K. Dénaványáról, 300 méterháza 79 8 kg. 7.45 K. Vászárhely, tót felvidéki 78 kg. 7.85 K., march eldi 78 kg. 7.72½ K., 78½ kg. 7.75 K. Wartbergből. Ross: 74 kg. pestvidéki 6.90 K., bécsi raktárból, marchfeldi 7.50 K. Günserdorból, 6.83 K., Jopolyságról, 6.57 K. Szeredről. Tengeri, régi 6 30—6.50 K., új 5.35—5.65 K. Lisztben az üzleti viszonyok kedvezőlenek. Korpa íránt némi érdeklődés mutatkozott, irányzata valamivel szilárdult.

Bécs, november 21. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 672 50. Magyar hitelrészvény 742.—. Angol-Osztrák bank 278.— Bécsi bank-egyesület 508 50 Union bank 532.— Landerbank 424 50 Osztrák-magyar államvasut részvény 668.— Déli vasut 87,75. Elbavólyi vasut 419.— Eszaki vasut részvény —. Dohányrészvény 356 50. Rimanurány: vasna 477 50. Alpes bányász részvény 397 50. Májusi járadék 100 45. Magyar korona-járadék 98.92. Lőrök sorsjegyek 144.— Német birsdami márs 117.18—117 21. Nanoeondr 19.06

Berlin, november 21. (A Budapesti Napló tudósítójának távirati) heti forgalom: 490-os magyar aranyjárdék —. Magyar korona-járdék —. Osztrák hitelrészvény 211,75. Osztrák-magyar államvasut 143,25. Déli vasut 17 50. Kezaki vasut —. Elbavólyi vasut —. Orosz bank-jegy készpénz 216,25. Buschethraai —. Orosz bank-jegy —. (Ultimo). Lombard —.

New-York, november 21. (Terménytársa.) (Zárlat.)

Guayol: New-Yorkban helyben 11.30 (11.30). Nov-re 10.94 (10.90). Februára 11.05 (11.04). New-Oreanusban helyben 10.18½ (10.18½). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 9.50 (9.50). Stand white Philadelphában 9.45 (9.45). Refined in Cases 12 20 (12.20). Credit Balances at Oil City 1.82 (1.82). — Zsír: Western steam 7.30 (7.40). Rohé és Brothers 7.50 (7.60). — Tengeri irányzata állandó. — Decemberbe 50.9/8 (50.9/4). — Márc-ra —. — Májusra 48.— (48 1/2). — Búza irányzata állandó. — Piros őszi helyben 88.1/4 (88 1/4). — Dec-re 87.1/2 (87.9/4). — Márc-ra —. — Májusra 83 1/4 (83.9/4). — Juliusa —. — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/4 (1.1/4). — Kávé: fair Rio 7. sz. 6.— (6.—). — Nov-re 5 40 (5.85). Februára 5.70 (5.60). — Liszt: Spring Wheat clears 3.60 (3.60). Csukor: 3.1/4 (3.1/4). Ós: 25.40—25.60 (25.40—25.60). Rész: 12.50—18.— (12.50—18.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, november 21. (Terménytársa.) (Zárlat.)

Búza irányzata állandó. Dec-re 79.9/8 (80.9/8). Márciusra —. —. —. Tengeri irányzata állandó. Decem-berre 48.9/8 (48.9/8). — Zsír: Januára 6.62 (6.70). Májusra 6.62 (6.70). — Szalonna short clear 7.58 (7.66). — Sertészsír: Januára 10.45 (10.67). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

AZ ELŐKELŐ CÉGEK KARÁCSONYÁ

A főváros elsőrangú cégeinek karácsonyi vására.

A főváros elsőrangú cégeinek karácsonyi vására jelentékeny előnyöket nyújt a vevőközönségnek. A legszolidabb üzleti elveken alapulnak ezek az előnyök, amelyeknek a figyelembevétele mindenki nézve haszonnal jár.

Ezek a fővárosi cégek, valamennyi elitje Budapest üzletvilágának, a közönséggel való érintkezésüket állandósítani kívánják. Olyan üzleti elv ez, amelynek eredményes sikere érdekében nyilvánvaló előfeltételeit teremtik meg a közönség állandó bizalmának. Ez előfeltételek sorában első, hogy ezeknek az üzleteknek az áru: minőségben utolérhetetlen finomak s mindég a legdivatosabbak. E mellett az áruaktárikaik a legváltozatosabbak, mindenfajta igényeknek megfelelőek. Az izlésben való disztíngváltság érvényesül a cikkek első forrásból való beszerzésénél s így a lehető legjobb alkalmat nyújtják arra nézve, hogy a közönség bevásárlása során az esztétika és a praktikusság követeléseit összeegyeztethesse. A kiszolgálás ez üzletekben természetesen megfelelő annak a nívónak, a melyet e cégek szolid munkájukkal elértek: előzékeny és mentes minden vásári fogástól. Az áruk, — köztük a temérdek ujdonság s művészi különlegesség, — maguk beszélnek ez üzletekben, úgy hogy e karácsonyi vásár nemcsak a szükségletek beszerzésének első és elite-forrása, de maga a megsejtelése is művészi gyönyörűség.

Gottlieb Gábor
nődívat és vászonáru üzlete
Budapest, Kossuth Lajos-utca 17.
Nagy karácsonyi occassió
nőiruha kelmékben.
Lawn-Tennis 12 1/2 kor. 120 méter széles
Zybellne 70 krtól feljebb.

Minden családnak kedves karácsonyi és újévi meglepetés ajánljuk kintáló Edison fonográfjainkat és elismert művészeink felvett hengereinket. Ár és hengerjegyzéket díjmentesen küldünk.
Echo, Fonográf-Társaság
Budapest, Kossuth Lajos-utca 9.

!Megkezdődött!
a karácsonyi szövetség vására!
Weiner Mátyás
női divat áruházában
BUDAPEST,
VI. Andrásy-ut 3.
Legdivatosabb téli és nyári gyapjúszövetek méterje 45 krtól 5 frtig. Mindennemű téli és nyári mosárúrok méterje 13 krtól 1 frt 50 krig.
Kirákatim meglekítése a t. hölgyek figyelmébe ajánljatik. Teljes karácsonyi mintagyűjtemény a vidékre ingyen és bérmentve.

Bárd Ferenc és testvére
zeneműkereskedése és színházgyártóirodája
Kossuth Lajos-utca 4. sz.
Mindenféle zeneművek legnagyobb raktára, színházjegyek a magy. kir. Opera, Nemzeti, Magyar és Király színházba a rendes árban kaphatók.

Lőw Sándor
órák és ékszerész
Budapest,
VIII. József-körút 81. sz.
Dus választék minden nemű, kizárólag csak legjobb szerkezetű zsebes falórák, ékszer, arany és ezüstművekben
Telefon 62-68.

A legelőszerebb karácsonyi ajándék az
Olcsó butor.
250 engedménnyel adom el 10 összes raktáron levő szilárd gyártmányú asztalos és kárpitos butor-készletet.
Nagy választék háló-, ebéd-, szalon-, úri szoba, valamint minden a lakberendezéshez szükséges tárgyakban, a leggyorsabbított a legdíszesebb kivitelig.
Dósa Kálmán
asztalos és kárpitos
Budapest, Kerepesi-ut 28. sz.
Télelelet.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Karácsony és újév alkalmával meglepő olcsóság levélpapírok, emlékkönyvek, levelezőlapok, albumokban stb. stb.
Róna Antal
papírkereskedésében
VI., Nagymező-utca 52. szám.

Olcsó arany- és ékszerárak, nagy választékú gyémántárak, divatos fagony menyasszonyi ajándékok minden árban kaphatók a már 33 év óta a legjobb hírnévnek örvendő fővárosi aranyművesnél
Spitzer Miksa
Budapest, Károly-körút 22. sz.
(Róser-bazár.)

Rend és tisztaság a könyvtárban
csak GLOBE-WERNICKE amerikai könyvszekrényekkel érhető el. — Magyarországon egyedül kapható
Kanitz C. és Fiaival
Budapest, Dorottya-utca 12.
Ismeretők árjegyzéket szívesen küldünk.

LEON és OLÁH
női divatkelme-áruház
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. Standard- (vagy Dreher-) palota.
Szíves figyelmébe ajánlják az igen tisztelt hölgyközönségnek, hogy utolérhetetlen messé olcsó árak mellett a **karácsonyi vásár** kezdetét vette.
Vidékre mintákat szívesen küldünk.

A 22 év óta Méréleg-utca 4. szám alatt volt
bor főáruháunkat
november hó 1-én
Dorottya-utca 7. sz. alá helyeztük át.
Radó és Társa
Magyar borpince.
TELEFON 34-15.

Női felöltők
Hölzer
cs. és kir. udv. szállítónál
BUDAPEST,
IV. Kossuth Lajos-utca 9.

Legnagyobb férfi- és gyermekruha áruház
Kohn Heilmann és Fiai
cs. és kir. udv. szállítók
az „Angol szabó“-hoz
Budapest, IV., Károly-körút 12.
Szabott árak! Telefon 17-49.

Halifax fagybalsam a leg-hatásosabb szer megfagyott testrészek gyógyítására!... Ára 1 kor.
Fortuna crém 3 nap alatt arebört szűkítkeztet. Ára 1 kor.
Kapható kizárólag:
Schubert Arnold
„Fortuna“-gyógyszertárban
Budapest, VII. Csengery-és Dob-utca sarkán

A legjobb bel- és külföldi
Zongorák és Harmoniumok
legújtanosabbak vásárolhatók
Éder Antal Gyula
legrégibb budapesti zongoratermében
IV., Váci-utca 28. sz.
Városházánál.

Calderoni és Társa
IV., Váci-ut. I. Budapest, IV., Kis hid-ut. 8.
Steinheil-lécek, tábori és vörösn-lécek, Zeiss-, Busch- és Götsch-féle prismatávcsók, szemüvegek és orrszemlők, lorgnitek, Anorád képszemlők, binókulok, Större-opszerek, hűtő lámpa magikák.
Pényképeslők készíttelők. Árjegyzék ingyen

Alapított 1898. — Honi ipar!
Petschauer Miksa
cipő-gyára
Budapest, VI., Király-utca 20.
Legnagyobb választék a saját készítményű úri-, női- és gyermekcipőkben
Gyermekcipők ... 1 frittől 3 frtig
Női cipő ... 3 " 6 "
Úri cipő ... 3 " 8 "
Kizárólag saját gyártmány eladás. Nagyban és kiskisban.
Pontos kiszolgálás.

Kunstädter Vilmos
papírkereskedése, nyomda- és könyvkötészet
Budapest, József-körút 7. sz.
(Dankovics-utca 32. és Csömör-ut 53.)
Ajánlja dusan felszerelt raktárát, festőminta, festészek, különlegességek levélpapírokban, Gyári forráktól Richter, Richter és Klinec rajzeszközökben.
Nyomatványok műintézetekben csinás és izletes készíttel.

Figyelem! Ögünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelmenyt tesz, a saját árcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy **életnagyságu fényképet** készíttel ingyen.
Azt 12 forint 1 darab összeszűkíthető vaságy acélsodronybetéttel, 3-rétű matracal és terítővel.
12 fttől 50 kr egy drb helynyomplap fodorral és zseblámpával minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.
Mogrendelhető csak!
GICHNER TESTVÉREK
Budapest, Múzeum-körút 27. sz. Paplan-és matragyár, szőnyeg- és vasbutorraktár.
Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 22-én.
Sába királynője.
 Nagy opera 4 felvonásban. Zenejét szerzte Goldmark K. Szövegét írta Mosenthal.
 Személyek:
 Salamon Beck Sulamit Vasquezné
 Baál Hanán Mihály Sába királynője Diósyne
 Assád Broulik Astaroth Berts M.
 Főpap Szendrői
 * Kezdeté 7 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 22-én.
 Délután 1/23 órákor mérsékelt helyárakkal:
A b o r.
 Paraszt-vígjáték 3 felvonásban. Írta Gárdonyi Géza
 Személyek:
 Baracs Imre Gyenes Eszter Blaha L.
 Matyi Rózsahegy Gőre Gábor Ujházi
 Baracsné Alszegy Gőrené Demjén
 Szunyogné Györgyné Durbinis Vizvári
 Rózi Ligeti Káca Faludi
 Mihály Gabányi Bige Narcisiz
 Este:
Az üzlet — üzlet.
 Színmű 3 felvonásban. Írta Octave Mirbeau. Fordította Molnár Ferenc.
 Személyek:
 Lechat Gál Xavier Lechat Nádai B.
 Lechatné Helvy Fontenelle Molnár
 Germaine Márkus Gruggh Horváth
 De Porcellet Nádai F. Rhing Rózsahegy
 Lucien Garraud Mihályfi Főkeztész Gabányi
 Kezdeté 7 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 22-én
 Délután 3 órákor mérsékelt helyárakkal:
A csodagyermek.
 Bohózát 3 felvonásban. Írták Gavault és Charvay.
 Fordította Molnár Ferenc.
 Személyek:
 Elise Varsányi Paradeux Fenyvesi
 Georges Göth Irén Tanay
 Croche Hegedűs Lansquet Vendrei
 Berthe Haraszthy Hernani Tapolczai
 Langruné-né Gazsi M. Marguerite Kész
 Lescaplier Szerémy Suzanne Varga
 Este:
Ugyanaz.
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

Pénteken, december hó 1-én este 1/8 órákor a Royal termében

Anthes

dalstúdió.
 Jegyek 10, 6 és 4 koronásról Rozsnyóivgyi és Táran, cs. és kir. udvari zeneműkarakékesében Károlyiér 3. kaputók.

Szombaton, december 5-én, este 7 és fél órákor a Royal színház termében

Halácsy Irma Pahlen Rikárd

hegedűművészné és
 zongoraművész hangversenye.
 Jegyek a 10, 6 és 4 koronásról a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 30. kaputók.

Kedden, december 8-án, a Royal-termében

MALCHER

Készséggel művelés hangversenye.
 Jegyek kizárólagosán Méry Béla zeneműkereskedésében, Andrássy-ut 12. Telefon.

Hétfőn, december 14-én, a Royalban

d'ALBERT

Jem egyetlen zongoraművész.
 Jegyek kizárólag Méry Béla zeneműkereskedésében Andrássy-ut 12. Telefon.

Semler J.

peoztőkereskedő os. és kir. udv. szállító
BUDAPEST,
 V., Bécsi- és Deák Ferenc-utca sarkán.

Ajánlja kiváló újdonságait eredeti Angol szövetekben, urak részére Öltöny és talli Falsetto-ökr, különlegesség, Original Montagne "égau" torzók hűgyeknek legkiválóbb Costum kelmeti, melyeknek különlegessége az ellameri jó minőségű legfinomabb női posztó, "Drap de volles" miy a legújabb körben a legnagyobb létszámú éte el. Nagy választék angol Himalaya Plaidok, kendőkben és kosztakurokban,
 Minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Gömbös János

vendéglője
Magyar-utca 3.
 Kitérés magyar konyha, előnyös havi előfizetések és jegyfüzetek.
 Színház után kellemes találkozóhely.

GRAMMOPHONOK, PHONOGRAPHOK

Elsőrendű gyártmányok részletfizetésre is.
 Árjegyzéket tessék kérnél.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED HANGSZEROSZTÁLY.

BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 37.
 Alkalmos képviselők felvételnek

Magyarnak Pécs, németnek Bécs.

Ne küldjük pénzünket külföldre.
 Hazai iparmunkát előmozdító cégnél mindenem arany és ezüst tárgyak, órák és minden a szakmába vágo cikkek sokkal olcsóbban, jobban és megbízhatóbban szereshetők be, mint külföldön

Nem tetőzött a pénz visszaaduk, 6t évi jótállással.

60 B.
 „Riadó” az embernek hű barátja és kísérője.
 Kiváló je és erős pontosan járó szeber, mely egyszerű mint ponton, hangos ébrzésé eszes kivitelben.
 Nickel tokban . . . 20 korona.
 Oxydált . . . 35
 Váradt eszt . . . 35
 Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küld bérkíné
Schönwald Imre ékszergyáros, órák és látászerecs, PÉSETT.

Finom uri fehérneműek Hollós J.

Budapest, kizárólag: V., Dorotya-u. 10. Alapítva 1867.

RAUCH EDE

„HELIOS” fényképezési műterme, fényképek életnagyságban

Budapest, Nagymező-utca bejárati Király-utca 52. sz. a.
 1 drb. életnagyságú Bromidplatin fénykép pusepartonra keretel. 5.- kor.
 8 magnon fénykép 1.-
 8 viast 2.-
 6 kabinet 4.-
 6 makart 5.-
 mind a legfinomabb szavatók kivételben. Vasár- és ünnepnap egész nap nyitva. Felrtelek esős időben is eszközeiknek eszt 8 óráig villanyfény mellett. Megrendelések minden fénykép után is eszközöketnek.
 Ügynökök mindenütt kerestelenek.

PERL és KLEIN selyemáruháza

Budapest, IV., Bécsi-u. 5.
 f. 6. december 31-éig tartó nagy

karácsonyi occásio eladás

van folyamatban.
 A t. hölgyek figyelmét felhívjuk a dús választékú és rendkívül olcsó blonse és ruhacselymekre, mesé és angol hárszanyainkra, csipkéműmek, szalagok és egyéb diszitménzeinkre.

Maradékok minden áron!

BUTOROK

úgy készpénzert, mint Pószletfizetésre
 leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelű legutányosabban Elhrenten és Fuchs testvéreknel, BUDAPEST, VI., Teréz-körút 3. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Penzió a zöld Tengerparton.

Téli és nyári üdülőhely Zele-nikában, Cattaro mellett Dél-Dalmáciában. Vasuton Sarajevón, hajón Fiumén át érhető el.
 Az éghajlat télen enyhébb mint Nizzában és Cannes ban. Januárban virágzanak a rózsák. Februárban érnek a narancsok és citromok. A fürdés októberben még javában folyik s igen kellemes, mert a víz sekély s a part homokos. Miután a telepet óriási erdőség veszi körül a levegő nyáron is üde és kellemes.

Teljes ellátás (penzió) egy napra 5 korona.
 Fürdő ingyen.
 Szabad vadászat és halászat.
 Kifogástalan konyha és kiszolgálás.
 Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál a tulajdonos Magyar Antal.

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság (Algemeene Maatschappij van Levensverzekering in Liffroude)

BUDAPEST, VIII., Kerepesi-ut 1, (A nemzeti csúszhas bérházban.)
 Irngató: TOLNAY LAJOS, Vasárk. STIGNITZ IMRE.

1902. év végéig 250 millió korona biztosítás kötöttet

A társaság mindennemű birtalmat elfogad, melynek alapját az emberi élet képezi, u. m.: tökéletesség, türelés és halál-esseire esztó, valamint öregegy nyugdíjbiztosítást, azonnal kezdődő és elhalasztott életjáradékokat, kizárólagos biztosítékokat gyermekek részére eszt. Bővebb felvilágosítással szolgál a magyarországi vezérképviselősg Budapest, valamint a vidéki képviselők.

Referenciákat a Magyar Államhoz hitelbank ad.

Kivonat a díjtáblázatokról	
A tőke elhalalozás alkalmával fizetendő	A tőke 30 év után vagy időelőtt elhalalozás alkalmával azonnal fizetendő
Díjtétel 100 korona után	
Kor	Kor
25	1.80
30	1.84
35	1.88
40	1.93
45	1.98
50	2.03
55	2.09
60	2.16
65	2.23
70	2.32
75	2.43
80	2.56
85	2.72
90	2.91
95	3.14
100	3.42

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház	Király színház	Uránia színház
Hétfő	Nincs előadás	Az üzlet üzlet	A csodagyermek	A piros bugyelláris	A kis kofa	Aranyvirág	Az éjféli nap országa
Kedd	A windsori vig nők	Baró és bankár	A csodagyermek	Vándorlegény	A kis kofa	Aranyvirág	Az éjféli nap országa
Szerda	A navarrai leány A piros cipő	A sötétség	Flirt nagysám	A huszár-kisasszony	A kis kofa	Aranyvirág	Az éjféli nap országa
Csütörtök	Sába királynője	Az üzlet üzlet	Flirt nagysám	Vándorlegény	A drótostót A kis kofa	Aranyvirág	Az éjféli nap országa
Péntek	Nincs előadás	Az üzlet üzlet	Flirt nagysám	Menyecskek	A kis kofa	Aranyvirág	Az éjféli nap országa
Szombat	Ködkirály A csavargó és a királyleány	Macbeth	Flirt nagysám	Menyecskek	A kis kofa	Aranyvirág	Az éjféli nap országa
d. u. Vasárnap este	A nőrnbergi mesterdalnokok	Az üzlet üzlet	Flirt nagysám	Menyecskek	A kis kofa	Aranyvirág	Az éjféli nap országa

A tuberkulózis, gyomor-, vér-, ideg-betegségek és az anyagváltozás betegségeinek legújabb gyógymódja.

Evszázadok óta iparkodnak már az orvosi tudomány leg-kiválóbb férfiai, a testnek, tha az a levegőből kevés oxigént absorbal, azt mesterséges uton a kellő mennyiségben hozzá-juttatni. Amidőn azonban a cél nem lett elérve, néhány kevésbé komoly férfi foglalkozott ezzel az ideális gondolattal, hogy azt pénzbelleg használhassák ki, míg a realisabb kutatás a hyperoxyd-sók használatát kezdte ajánlani, amely kétség-telenül egy kevéssel gyarapította a test oxigén-tartalmát, de ennek legnagyobb részét köve tartotta. Végre sikerült egy kómkusnak Helonis-nak, egy abszolút mérgeztartalom nélküli emésztős föltalásza által az oxigént tökéletesen ekulóniten a sóktól és az alkalimoktól (vér, bacillusok stb.) csatolni, ami által a vér rövid alatt egészséges lesz, a bacillusok pedig elpusztulnak.

A Vanadium tehát, 2 gr. vanadiums lektöve 100 gr. oxy-gén által 1000 gr. vízre a szervezetnek a legtöbb oxygént

szolgáltatja. Az oxigén előállítás, mivel ez a szer nagyobb mennyiségben használva abszolút méregmentes és semmiféle mellékhatással nem bír, maga az érdekelt által szabályozható. Az oxigén antiszeptikus és tápláló hatásait mindenki ismeri, mivel ez mozdítja elő az összes test-sejtek regenerálódását és életelérjét.

A módszer szigorúan tudományos találmány és nem-csak laikusok, hanem orvosok által is használható.

Kleinte csak kémikusok és mérnökök használták ezt a módszert, minthogy a Vanadium különleges tulajdonságainak ismerete arra tanította őket, hogy a hatás kimaradhatatlan. Az orvosok sokrétű várakozó, sőt elutasító álláspontra helyezkedtek: de most már, néhány hó lefolyása után, egy nagy részük, amely a szert szakszerű vizsgálatnak vetette alá, a legfeyesőbb eredményeket érte el, úgy, hogy a szer lelkes híveivé lettek. A gyógyszeremlények száma szaporodik a tűnő bizalmatlanság arányában.

Távolról sem gyógyíthatók ezen rendszerrel az összes betegségek, de az a terület, amelyen az emésztő élyen eredményel alkalmazható, igen nagy. Megbízható eredményel alkalmazható a következő bajoknál:

1. Vértbetegségek: vérszegénység, sápkór, morbus Basedowii, anorganikus szívbeteg, morbus maculosus Werlhoffii stb.

2. Gyomorbetegségek: étvágytalanság, savképződés, székrekedés, gyomorgörcs stb.
3. A tuberkulózis első stádiumában, az idült tuberkulózis második stádiumában, tüdőhurutnál, katarrhusnál stb. Suly-gyarapodás öt kilóig 6 hét alatt.
4. Ideg- és anyagcserebetegségek: neuralgia, neuralgia, dia-betes, diathesis, rheuma stb.
5. Vérszegénység és étvágy nélküli gyermekek fejlődési zava-raiért, skarlát, kanyaró után lábbadozásnál stb.

Hogy milyen nagy az élyenprodukció, bizonyítja a határo-zottan elment hatás 250 gr. Vanadium-szerm érhőntésénél, szegézmérés esetében, amidőn a széngáz folytán töténné vált haemoglobin karboxyhaemoglobin alakjába vitetik át, mely azután a széngáz szén-sav alakjában eliminálja.

Orvosi broszura díjmentesen küldeték meg.

Kézlés egy óra: 1 fveg 1 márika. Kapható a gyógyszer-tárakban, esetleg ausztriai vagy magyar gyógyszer-tárak révén megküldi a

Vanadium-raktár, Volmerhausen,
Besirk Köln.

BUTOROK

divánok, matracok, fűg-gőllapok, ingadrák, leg-jutányosabb árban

részletfizetésre is kaphatók

Nathan Ignácnál,
Budapest, VIII. József-körút 26.

Magyar királyi államasvasutak. Igazgatóság. 4296. sz. 1903. FIV.

Hirdetmény.

Ezenlé közhírő tételek, hogy a vasuti kocsiokba és az állomási helyiségekben elhasznált tárgyak, u. m. büröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehéremlekek botok, aszernyók és aszernyók stb. az alábbi felsorolt állomá-sokon áruvezés alkalmánál azonnali készpénzfizetés mellet el fognak adni.

Füg. állom. 1903. novemb. 23-án d. e. 9 órakor.
Budapest keleti p. u. állom. 1903. novemb. 27-én d. e. 9 órakor.
Kis-Czell állom. 1903. novemb. 30-án d. e. 9 órakor.
Budapest, 1903. nov. hóban.
Az igazgatóság.
(Ütányoms nem díjaztatik.)

FISCHER SIMON és TÁRSAI Magyarország legnagyobb selyemáruházában, Budapest, Bécsi-utca 7., Deák Ferenc-utca 12. sz. OCCASIO eladásra kerülnek selyem, bársony, plüss, függöny, paszomány és mindenemü női divatcikkek. — Mindennemü maradékok bámulatos olcsó árakban. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

!! Jó és olcsó !!

1 drb	ing-schiffon	84 cm. széles, 20- m. hosszú	8 kor.
2 "	rumburgi	50 "	23 "
3 "	szab. vászon	100 "	23 "
1 "	Louisiana szövet	99 "	20 "

Louisiana szövet

lány, fehér fehéremü vászon, majdnem hitetlen erősségű, mindenféle főhőnné készítéséhez legjobban használható.

1 futat szövet, fehér, 40-100 cm. nagy 3-10 kor,
1 " legf. baltizt szövet, 48 cm. nagy 2-40 "
1 drb. divatos, szines gyterítő rojtokkal 150-190, 2-50 "

Divatos mosható ruha-b-retek. Zeir. gradi, ágy-és asztalmentek, csak a legjobb minőségben, nagyon c-son szállít.

Leinenfabrik JOSEF KRAUS, Nachold, Böhmen.
Minták ingyen.

A világhírű Schöberl-ágy.

Magyar szabadalom 30ll. szám.

Nappali szék.

Minden háztartásban elegáns kis kanapé gyanánt szolgál és egy kézmozdulattal a legkülönbözőbb ruga-nyos matracoságyra változtható át a legnehezebb és legnagyobb szemlévek számára is, ennél fogva minden jobb családnál kedvelt, sőt nélkülözhetetlen. 26 év óta sok ezer van használatban, mert a jó fe-kés a tüdő szabad lélekését előmozdítja.

A Schöberl-ágy ára a kivétel szerint 26, 36 frt és fel-jebb. Székküldés a világ minden részébe Schöberl Róbert udvari szállító, es. és kir. szab. gyára által Budapestben, Haris-bazár. Árjegyzék kívánatra.

Övjük a t. c. közönséget Schöberl-ágyunk értéketlen utánzóitól.

Aki szeret egy jó csetere teát, mindentit, a világ legfinomabb legjobb teáját, az

Indra-Teát

kérl. Melango, Kina, India és Ceylon legfinomabb teákból. Valódi csak eredeti csomagokban. Kaktárak a falragasokban feltávozt.

"BUTOROK"

minden kivételben részletfizetésre olcsó árakban

BERNSTEIN és TÁRSA

cégnél, BUDAPEST, VI. Teréz-körút 19.

Képes Árjegyzék 50 fillér ellenében bérmentve.

Nyílt levél!

Tudomásunkra hozom, hogy megjelent művészes kivétel és több száz eredeti fényképpel ellátott nagy Árjegyzékem, melyet mindenki, ki elmét vessem közli, világhírű tulajdonságmal, a GÜZI-kendéssel együtt itta. A GÜZI-kendés és bérmentve küldöm, amely a bőrt a repedéstől megóvjja és így minden nála-m-astrosok és cipők számára a legelőnyösebb, ha a cipőért cipőért 1 évi irabelli jótállást vállalok. Mindenki, ki cipőszükségletét nálam szerez be, egy tégely GÜZI-kendéssel és egy pár elegáns cipőszállítót kap teljesen ingyen. Minden vidéki rendelést teljesen portómentesen szállítok és csupán 20 krajcárt számítok föl. Nem megfolyó cipőket bulakéziállítási vásárlások és a pénz minden levonás nélkül visszaküldöm. Hértek-nek legpontosabb, ha harisnyóban egy papírra állva, a lábaltal kör-vonnalt lerajzoljuk.

Férfi sima vizes cipő	3.-	Női, erős, zerge fűzős, vagy cugos	3.-
Gálidő, elegáns, víz fűzős-cipő	3.50	Valódi sovó fűzős vagy gombos cipő	3.80
Feltűnő eleg. box fűz. v. betétes cipő	4.-	Oroszok fűzős vagy cugos cipő, bőr vagy posztódrák	3.50
Elegáns szalonlakk, fűzős vagy cugos	4.-	Gyermekek, erős zergebőrű 8 évig	2.-
Oroszlakk, fűzős vagy cugos-cipő	4.-	1.-, 7 évig 1.70 és 12 évig	2.-
Bágrékeszima, egy darabból háhólyaggal vízmentesítve, erős, garázások részére	7.50	Gyermekekisima vízib. 7 é. 2-20, 12 é.	2.50

Finom oszma, erős víx bőrből saját készítmény 3 évesűtől 2 frt 20 kr.

Halina oszma, utánzat bárány szörme béfessel térdig erős

8 "	2 "	40 "
5 "	50 "	

AGULÁR IGNÁCZ
BUDAPEST,
Fő-üzlet:
VII., ker. Kerepesi-ut 30f. sz.

Grand Prix - Párisi világhíallítás 1900.

Kwizda Ferenc János
es. és kir. osztrák-magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító.

Kerületi gyógyszerész KORNEUBURG, Bécs mellett.

KWIZDA-féle restitutionsfluid
es. és kir. szab. mosóvíz lovak részére.

1 fveg ára 2 kor. 80 fillér. — 40 évóta az udvari istállóknak, a katonaság és magánokosok legjobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál, sőt- és uteróerőnél, inak merovségénél stb., az idomításnál ki-váló munkára ké-pesíti a lovakat.

Kwizda készítményei
csak a mellékelt védjeggyel valódiak
Képes Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Főraktár: Török József gyógyszer-tára Budapest, Király-utca 12. és Andássy-ut 26.

Magas jutalékkal felvétetnek

bármily állás megbízható egyének budapesti bank-házban sorsjegyeknek részletfizetésre való eladá-sára, az 1883. évi XXXI. t.-c. alapján. Tőke és koc-kázat nélkül nagy szorgalommal könnyen elérhető have 1a 300-500 korona kereset.

Ajánlatok intéződik a „Szerencse Híradó” kiadóhivatalának, póstafoák 180, Budapest.

A legjobb és legelterjedtebb naptár
AZ
Most jelent **ATHENAEUM** Most jelent
meg! **NAGY** meg!

KÉPES NAPTÁRA

az 1904-ik évre.

Ára 2 korona. • Ára 2 korona.

Negyvenötödik évfolyamát járja ez a bőséges tartalom, mindemetek érdekli, kitűnően szerkesztett Nagy Képes Naptár, amelynek minden sora érdekes és szükséges tudnivalót mond.

A pontos, hivatalos adatok **Tiszti Cimtár-on** nyomán szerkesztett részletek, melyek ki: Bélyegilleték. Csillagászati naptár, jegyzéklappokkal. Nevezetes korszakok és korszakítások. Törvénykezi színpadok. Országos színek. Az uralkodóház. Az elmúlt év összes eseményei. A közélet halottai. A külföldi események. Gazdag tartalom ismeretter-jesztő rész. Szépirodalmi részét a legjobb írók szolgáltatták. A legtöbb közlemény mellé gyönyörű képek illeszkednek.

Közhasználati részében a kitűnően tájékoz-tató Bpesti Kalauz. Sorsolási értesítő. Posta- és távirda árszabály. Tudni-valók a posta-takarékpenztárról. Bérkocsi szabá-lyrendelet. Külföldi uralkodók jegyzéke. Betűrendes névnapjegyzék. Kivonat a törvénykezi bélyeg-és illeték szabályokból. Ércpénz-, utmérték- és idő-összehasonlító táblázat.

A Nagy Képes Naptár tartós kemény kötésben 2 K-ért megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben és a kiadó

„ATHENAEUM” IROD. ÉS NYOMDAI R-TÁRSULAT
KÖNYVKIADÓHIVATALÁBAN. (BUDAPEST, VII., KERE-PESI-ÚT 54. SZ.)

27896. sz.

Forgalmi kimutatása

a bosznia-hercegovinai vasutaknak
1903. október hóról.
Forgalmi-hosszaság 770 kilométer.

Időszak	Szállított		Bevétel	Összehasonlítás az előző 1902. évvel	
	személyek száma	áruk tonnákban		bevételek	különbözet
1903. január 1-től szeptember 30-ig ...	945.814	770.756	6,461.957	5,446.173	1,015.784
1903. október 1-től október 31-ig ...	114.032	107.146	900.596	876.604	23.992
Összesen	1,059.846	877.902	7,362.553	6,322.777	1,039.776

Sarajevo, 1903. november 12-én.

Az igazgató.

Cs. és kir. közös hadügyministerium.

3865*

Verseny tárgyalás.

2628. sz. Abt. 13. 1903. A közös hadügyministerium 1905. év január hó 1-től kezdődőleg a jövőben is a cs. és kir. hadsereg **len- és pamutból** előállított ruházati és ágynemű szükségletét a magánipar által kívánja biztosítani, e célból ezen vállalkozásban leendő részesedésre, illetve írásbeli ajánlatok benyújtására nyilvános felhívást bocsát ki.

Azon **cikkek**, amelyek szállítása az árlejtés tárgyát képezik, befoglaltatnak ezen hirdetmény 10. pontjában említett **szerződés tervezet A)** kimutatásában.

Három társulat (konzorcium) alapítása tervezetik, a melyek mindegyike első sorban a brünni 1. számú, a budapesti 2. számú és végre a gráci 3. számú és kaiser-ebersdorfi 4. számú ruharaktáraknak szállitana.

A három társulat mindegyike esetenként a közös hadügyministerium rendeletére a szükséghez mérten az alább jelzett százalékos hányadon belül a szükségletet tartozik más ruharaktárak részére is szállítani.

A budapesti 2. számú ruharaktár részére szállítandó évi szükséglet **pénz-értéke** mintegy 1.200,000 korona, addig a többi ruharaktárak részére a többi konzorciumok egyenként 1.150,000*) koronát szállitanak.

Az ajánlattevőknek irányadóul a következők szolgáljanak:

1. A versenytárgyalásra csakis megbízható és a köteendő üzlet arányához kellő tőkével bíró, versenyképes szakmabeli *gyárosok* bocsátatnak, a kik megfelelő gyárberendezéssel (mechanikai vészons-és pamutszövőgyár) bírnak.

Ezeknek kölcsönös szavatosság mellett konzorciummá kell alakulniok, csakis ezen módon mint társulat és kölcsönös szavatosságu vállalat tehetnek ajánlatot.

Vállalkozók, a kik sem osztrák, sem pedig magyar állampolgárok, a versenyből elvileg ki vannak zárva.

A budapesti 2. számú ruharaktár részére ajánlatot tevő társulat csakis oly *cézekből* állhat, a melyek a *magyar korona országában* gyárteleppel bírnak; a többi ruharaktárak részére szállító társulatok tagjainak pedig a *bíróalmi tanácsban képviselt királyságokban* és országokban kell gyárteleppel bírnok.

A szállítandó cikkek *belföldi* készítésére, belföldi anyagból a szerződés tervezet 2. és 5. §. ad felvilágosítást.

Részvénytársaságok csak úgy lehetnek a szállítási konzorcium tagjai, ha köztudomásu vagyoni állapotuk a megkívánt anyagi garanciát nyújtja, a vezetőségnek pedig széles körökben ismert egyénisége a szükséges erkölcsi biztosítékot nyújtja.

Hasonló körülmények mellett oly szállító konzorciumoknak, a melyek egyes *cézekből* vagy nyílt kereskedő társulatokból alakultak, előnyük van oly konzorciumokkal szemben, melyek részben vagy egészben részvénytársaságokból alakultak.

Azon esetben, ha tekintetbevehető egyes *cézekből* és nyílt kereskedő-társulatokból szállító-konzorcium nem alakulna, azon konzorciumok vétetnek első sorban tekintetbe, a melyek részben egyéni *cézekből*, nyílt kereskedelmi társulatokból és részvénytársaságokból alakultak; ezek előnyben részesülnek oly konzorciumokkal szemben, melyeknek tagjai csakis részvénytársaságok.

Részvénytársaságokból, valamint magánczégek és nyílt kereskedő társulatokból alakult konzorciumok a hadügyi kormányzattal való érintkezés céljából egy személyes felelősségü képviselőt tartoznak felhatalmazni.

A további, kizárólag a részvénytársaságokra vonatkozó szállítási feltételeket a szerződés-tervezet 24. §. 10. pontja tartalmazza.

3. A konzorciumok tagjai (*cézek*) tartoznak *szállítóképességüket és megbízhatóságukat* az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni.

A kereskedelmi és iparkamarák végzése, amely a konzorcium egyes tagjainak a megbízhatóságáról és szállítóképességéről kiállítandó bizonyítvány kiadására vonatkozik, a konzorcium ajánlatához csatolandó. A bizonyítványokat a kereskedelmi és iparkamarák a közös hadügyministeriumnak közvetlenül küldik be.

4. A len- és pamutszövetek minden fajtája — kivéve az 5. pontban említett arányt — a *vállalkozók* által készitendők és pedig a saját gyárhelyiségükben, a melyek az ajánlatban pontosan megjelölendők. A *gyártelepek* a szerződés érvényben lételőig a fenállás, üzembetartás és az üzem nagysága tekintetében korlátlanul alá vannak rendelve a hadügyi kormány ellenőrzésének.

Az ajánlattevők már ajánlatuk elfogadása előtt tartoznak gyártelepeik megtekintését a hadügyi kormány közegeinek megtekintés és a versenyképesség megállapítása céljából megengedni.

5. A szállítást elnyert konzorcium köteles az évi len- és pamutszövetszükséglet 25%-át — amennyiben lehetséges — takácsoktól (Handweber) beszerezni.

A készárúk konfekcionálásához lehetőleg kisiparosok vagy ily munkára szoruló külső munkások alkalmazandók.

6. Az *ajánlatok* — az ajánlati minta 10. és 11. pontja szerint — a fentemlített összes szállítási összeg százalékarányában teendők és határozottan megnevezendő azon ruharaktár, amelynek első sorban szállítani óhajt. *Ajánlatok*, amelyek csakis egyes cikkekre vonatkoznak, tekintetbe nem vétetnek.

7. A *szerződés* 6 évre köttetik, de esetleg hallgatólág meghosszabbitható is.

8. Az ajánlat biztosítására tartozik minden ajánlattevő konzorcium az egyes hadtestek hadbiztosságánál levő katonai pénztárnál *bánatpénzt* készpénzben vagy értékpapirokban letenni. Az erről szóló

*) A budapesti 2. számú ruharaktár részére 84¹/₁₀%, a többi két konzorcium által egyenként 32¹/₁₀%-a az összes szükségletnek szállítandó.

letényugta a lepecsételt ajánlattal egyidejűleg, de külön szintén lepecsételt borítékban — az ajánlati minta (10. pont) szerint — beküldendő.

A bánatpénz 5%-ot tesz ki az egyes ruharaktáraknak szállítandó cikkek értéke után, így tehát a budapesti 2. számú ruharaktárknál 60,000 koronában, a többi ruharaktárknál pedig 57,500 koronában van a társulatok részére megállapítva. A bánatpénz a pályázatot nem nyert ajánlattevőknek a döntés után, a pályázatnyerteseknek pedig az árubiztosíték beszolgáltatása után visszaadatik.

9. Szerződési kötelezettségeik betartásának biztosítására tartoznak a pályázatnyertesek az általuk szállítandó cikkek közül 1904. év végeig árubiztosítékot beszolgáltatni.

Az árubiztosíték közvetlen pénzürtéke a budapesti 2. számú ruharaktár szükségletére pályázó konzorciumnál 448,000 korona, a másik két konzorciumnál egyenként 426,000 korona.

Az árubiztosíték a beszállításkor nyomban a hadügyi kormány tulajdonába megy át, pénzürtéke azonban csakis a szerződés lejártakor fizetetik ki, addig évente 3¹/₂%-ot kamatozik.

10. A szerződési tervezet formában foglalt részletes feltételek, a melyek az árak kiszámítására a szükséges adatokat is tartalmazzák, továbbá az ajánlati minta teljes szövegében minden hadtest hadbiztoságánál, a zárai katonai parancsnokság hadbiztoságánál, a brünni 1., a budapesti 2., a gráci 3. és a kaiser-ebersdorfi 4. számú ruharaktárknál, az Osztrák-magyar monarchia kereskedelmi és iparkamaráinál, az osztrák iparosok szövetségénél Bécsben, a kereskedelmi muzeumnál Budapesten, az Országos iparegyesületnél és a magyar gyáriparosok országos szövetségénél Budapesten megtekinthetők.

A szerződési tervezet és ajánlati minta egyes példányai a brünni és budapesti ruharaktárknál megszerezhetők és pedig az ajánlati minta 30 fillérért, a szerződési tervezet az ajánlati mintával együtt 3 korona 70 fillérért.

A szerződési tervezet 9. §-ában említett előírások az egyes hadtestek hadbiztoságainál, valamint a ruharaktárknál megtekinthetők.

11. Az ajánlatok pontosan a 10. pont alatt említett minta szerint szerkesztendők.

Miután az ajánlatokban felsorolt egységárak a jövőbeni árak szabályozására szolgálnak, ennek következtében az ajánlati minta 3. pontja szerint adandó elismerésre különösen felhívjuk a figyelmet.

Ha az ajánlat a számokkal és szóval kiírt áraknál eltérést mutat, ezen esetben a szóval kiírt árak véletlen figyelembe.

Az ajánlatban a konzorcium részéről megnevezendő azon személy, a ki a hivatalos iratok átvételére jogosult.

12. A szállítandó cikkek mintái, továbbá az anyag és pénzeszközök a ruharaktárknál megtekinthetők. A vállalkozóknak meg van engedve, hogy a minták megvásárlása céljából a brünni 1. számú ruharaktárhoz forduljanak. Az árakban, amelyekért a ruharaktárak ezen mintákat kiadják, a tényleges beszerzési áron felül még 15% kezelési költség is befoglalatik.

13. A szabályszerű okmánybéllyel ellátott ajánlatok közvetlenül a közös hadügyministeriumnak nyújtandók be és pedig oly módon, hogy azok legkésőbb 1904. év február 1. déli 12 óráig beérkezzenek.

Az ajánlattevőre az ajánlat a benyújtás pillanatától, a hadügyi kormányra nézve ellenben csakis azon időponttól bír joghatállyal, a midőn a pályázatnyertes ajánlattevő a közös hadügyminister által értesített ajánlatának elfogadásáról.

Az ajánlattevők kijelentik, hogy az ígért betartására vonatkozó határidők tekintetében az osztrák általános polgári törvénykönyv 862. §-ában és az osztrák kereskedelmi törvény 318. és 319. szakaszaiban, illetve a magyar kereskedelmi törvény 314. és 315. szakaszaiban megállapított visszalépési joguktól elállanak.

14. A benyújtott ajánlatok felülvizsgálásánál a közös hadügyminister a katonai és gazdasági szempontokat tartja szem előtt; fenntartja azonban a korlátlan választási jogot az egyes ajánlatok között, valamint azt is, hogy az ajánlatokat minden indokolás nélkül elutasítsa.

15. A pályázatnyertes konzorciumok kötelezetnek a vett értesítés után czégüket a kereskedelmi törvénytől bejegyeztesíteni és a czégbejegyzésről a közös hadügyministernek hiteles kivonatot beküldeni. Ily kivonattal bemutatandó a konzorcium tagjait képező mindegyik czégről is; ezután a 10. pont szerint kiállítandó szerződést a konzorcium tagjait képező czégek írják alá. Ha a pályázatnyertes a szerződést aláírni vonakodnék, úgy az eredeti vagy a hozzájárulásával módosított ajánlat, kapcsolatban ezen hirdetményhez tartozó szerződéstervezettel lép a szerződés helyébe.

16. Az üzleti forgalom könnyítése céljából kívánatos, hogy a konzorcium meghatalmazottja Bécsben lakjon.

17. A fenti határozmányoknak meg nem felelő vagy elkésve érkezett, ugyszintén táviratilag tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek, Bécs, 1903. november 1-én.

AZ ANKER

élet- és járadékbiztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapított 1858.

Összes vagyon 153 millió korona
 Biztosítási állomány 516 millió korona
 Eddigi kifizetések 248 millió korona

A nyereség-részesüléssel biztosítottak 1902-ben a vegyes és halál-
 eseti biztosításoknál A osztálytörv. szerint, az évi biztosítási díj
 25%-át kapták készpénzben kifizető. A vegyes és takarékpénztári
 biztosításoknál B osztálytörv. szerint (évenként emelkedő osztályok) az összes — biztosítási tartamon keresztül befizetett —
 díjak 3%-a, illetőleg az évi díjnak

3 év.	4 év.	5 év.	6 év.	7 év.	8 év után	9 év után
9%	12%	15%	18%	21%	24%	27%

fizetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.

Jutánydíjak. — Kedvező feltételek. — A részlehetőség legnagyobb biztosítás.
 Prospektussal és fevilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezér-
 képviselőség, valamint a társaság ügynökei.

SZÖLÖLŐGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind káros termősejű), mert nagyobb része, ha megnő is, termést nem hoz, azőt sokan nem értek el eredményt eddig. Ilyeneknek alkalmas fajtákat díjtettek, azok bőven ellátják hársukat az egész szőlőérés idején a legkiválóbb muskátly és más édes szőlőkkel.
 A szőlő hársunkban mindentől magtorem a nincsen oly ház, melynek fala mellett a legeszkélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezekről más épületeknek, kerteknek, kertészeknek stb. a legremekesebb díszre szükték, hogy leg-
 keresőbb helyet is elfoglaljan az egyező használat részekből. Ez a legvalóságosabb gyümölcs, mert minden évben terem.
 A fajok ismertetésére vonatkozó szines fényvonalú katalógus bármikor ingyen és bemenetelen kérieltetik meg, a ki címzett: Erzmelléki első szőlőültetvénytelep Nagy-Kánya, u. p. Székelyhid.

Berger-féle gyógy-kátrány-szappan

orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államsában 66 nyes sikerrel alkalmaztatik

mindennemű bőrkütegek
 ellen, nevezetesen idült pikkely-sómor, koszos őföldi kütegek, ugyszintén orr-zsugor, dvar, fagyudg, lábzsadás, fej- és szájkörpa ellen. A Berger-féle kátrány-szappan tartalmazza a fakátrányt 40 %-ot és minden egyéb, a kereskedelmében előforduló kátrány-szappanoktól lényegesen különbözik. Idült bőrbetegségeknél sikerrel alkalmaztatik a kátrány-szappan helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.
 A gyengébb kátrány-szappan az arcbőr tisztáltságszágal

eltávolítására, a gyermekneknek valamennyi felbetegséggel ellen fellimulhatatlan bőrbetegsége, mosdó és fürdőszappan mindennapi használatu szolgál

Berger-féle glicerin-kátrány-szappan
 30%-ig glicerin tartalommal és finom illattal. Ára minden fajtának használati utatással együtt 35 kr.
 Ugyanazon célokra és bőlelőrzésre szolgál a Berger-féle PANAMA-szappan.

A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelendők Benzoo-szappan a bőr finomítására, borax-szappan pattanások ellen, orcból-szappan a bőr simítására himlőhályok, náli és máli fertőzöttség szappan Berger-féle fenyő-fürdő-szappan és fenyőgyógy-szappan, Berger-féle gyermek-szappan a szonko kor részére (25 kr.)

Berger-féle Petrolinál-szappan
 oszes orr, kültés, bőrbetegsége és arcfürdősé ellen (75 kr.) szepió szappan igen határoz.

Berger-féle képes tejszappan
 miltezzser és arc tisztáltságszágal. Tannin-szappan lábzsadás és hajhullás ellen.

Berger-féle fog-pasztás tubuszokban
 I. sz. rendes fogpástás. 2. sz. dohányosoké. Ára 30 kr., a legjobb fogpástás szer. A többi Berger-féle szappanokat illetőleg utatunk a röpítőkára. Aranyérem a párisi kiállítás 1900.

Tevénra vezetés elkerülésé végett mindig a valódi rég bevált Berger-féle szappanokhoz kerendők, az itt leírtakat védelegre tessék ügyelni és — miután számos hatástalan utánzás létezik — minden valódi Berger-féle szappanokéje valódiságuk egy további jelölés által ismertetett. A fenti leírtaknál az itt leírtakat megkülönböztetjük a többi szappanoktól a következők szerint:

Phelloung

viseli

Budapestben nagyban és kicsinyben kapható: Török József gyógyszerárban Király-
 útra, továbbá kiskisajban Budapesten és Magyar-
 ország oszes többi városainak minden gyógy-
 szerárában. A Berger-féle szappanok minden
 jobb drogériában és illatszer-kereskedésben kaphatók.

Téli üdülő- és gyógyhelyek a déli vasut mentén.

Vonatösszeköttetések és menetárak Budapestről (déli vasut pályaudvara).

Állomás	Vonat	Menetárak	Menetérti jegyek
Abbazia	N.-Kanizsa-Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. gy. v. 8.00 reggel, 8.00 este Abbazia-Mattuglie érk. . 9.37 este, 9.16 d. e.	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvona- tokra: I. oszt. 109-10 K., II. oszt. 77-90 K., III. oszt. 49-50 K.
Görz	N.-Kanizsa-Pragerhofon át	Bpest d. v. ind. gy. v. 8.00 reggel, 8.00 este, sz. v. 10.00 este — Görz érk. gy. v. 10.00 este, 10.07 d. e. sz. v. 6.51 este	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvona- tokra: I. oszt. 109-10 K., II. oszt. 77-90 K., III. oszt. 49-50 K.
Bozen-Gries	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburg-Franzensfeston át	Budapest d. v. ind. sz. v. 6.50 reggel, gy. v. 8.03 reggel, 8.00 este, sz. v. 10.00 este Bozen-Gries érk. sz. v. 12.02 d. e., gy. v. 5.34 reggel, 1.45 d. u., sz. v. 11.17 éjjel	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvona- tokra: I. oszt. 132- — K., II. oszt. 94-80 K., III. oszt. 60-70 K., továbbá 90 napig érvényes menet- jegyfűzetek megszakítható utazásokra, gyors- vonaatokra: I. oszt. 138- — K., II. oszt. 102-80 K., III. oszt. 70-90 K.
Meran	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburg-Franzensfeston át	Budapest d. v. ind. sz. v. 6.50 reggel, gy. v. 8.00 reggel, 8.00 este Meran érk. sz. v. 1.42 d. u., gy. v. 7.51 d. e., 3.19 d. u.	Menetérti jegyek 30 napig érvényességgel Bozen- Griesig gyorsvonaatokra: I. oszt. 132- — K., II. oszt. 94-80 K., III. oszt. 60-70 K., továbbá Bozen- Griesig 90 napig érvényes menetjegyfűzetek megszakítható utazásokra, gyorsvonaatokra: I. oszt. 138- — K., II. oszt. 102-80 K., III. oszt. 70-90 K.
Arco	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburg-Franzensfeston át	Budapest d. v. ind. sz. v. 6.50 reggel, gy. v. 8.00 reggel, 8.00 este Arco érk. sz. v. 3.27 d. u., 9.50 d. e., 5.09 d. u.	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvona- tokra: I. oszt. 140-20 K., II. oszt. 101 K., III. oszt. 64-70 K.

M E S E

A gyermekek álma.

— Tündér-mese. —

Abban az időben, mikor még tündérek jártak a világon, egy jó tündérnek eszébe jutott, hogy ő a gyermekek álmát fogja meglesni és mindazokat a kívánságokat teljesíti, amiket a gyermekek álmukban kívánnak.

Aranyesőnek hívták ezt a jó tündért. Még pedig azért, mert oly halk, csendes volt a járása, mint a nyári permeteg suhogása. A szíve pedig szinaranyból volt.

Elindult Aranyeső Tündérországból s vitt magával minden jót, amit a gyermekek szeretnek. Tizenkét szamaras kocsi cipelte utána az ajándékokat. A szamarak mind fehér csacik voltak és ezüst csengő csilingelt a nyakukban. A kis kocsik pedig rózsafából voltak és ragyogó rézkerekek voltak.

Ment-mendegélt Aranyeső a tizenkét fehér csacival és a hozzájuk tartozó kocsicskakkal.

Mindjárt az első faluban, ahová érkezett, elfogyott egy kocsi terhe.

A gyermekek annyi mindenfélét álmodtak, hogy szegény Aranyeső alig győzte teljesíteni a kívánságukat. Egyiknek fa-ló kellett, a másiknak puska, a harmadiknak kard. A negyedik pedig egy egész ezred huszárság. Bizony elfogyott egy szekér terhe, amire Aranyeső a falu végére ért.

De Aranyeső nevetett magában.
— Be sok bolondságot álmodnak ezek a gyerekek, — mondta magában.

Es ment tovább, a másik faluba.

Itt megint elfogyott egy szekér játékszer. A szamarakat a kis kocsival, hogy ne járjon utána hiába üresen, a kukoricaföldeken a csész fiának ajándékozta.

Ment-mendegélt faluról-falura. Mire a tizenkettedik falu végére ért, már egy szamaras szekér se csilingelt nyomában. Aranyeső hátrafordult.

— No, ha elfogyott az ajándék, akkor nem is megyek tovább — gondolta magában.

S éppen visszazsánni készült Tündérországba, amikor észrevette, hogy a falu végén az árokparton alszik ám valaki. Az pedig senki más nem volt, mint egy kis koldusfiú.

Aranyesőnek megesett a szíve rajta.
— Hát te szegény semmit se kapsz?

Ódaült a koldusgyermek mellé és ölébe vette a fejét.

A koldusgyermek pedig álmodott.

Akkor csudálkozott csak Aranyeső, amikor a kis koldusnak az álmát látta.

Nem álmodott az se falóval, se szamaras talygával, se ezred huszársággal, hanem a meghalt édesanyjával. Azzal álmodott és mosolygott az arca.

Aranyeső elszorodva csókolta meg a gyermek homlokát.

— Az édesanyádát ugyse adhattam volna neked vissza! — mondta magában.

A kis koldus pedig tovább álmodott...
A jó tündér elgondolkozott:

— Az édesanyádát ugy se adhatom vissza, de hátha elvinnélek hozzá látogatába Halottországba?

— Vigyél, vigyél, jó Aranyeső, — szólt ál-
mában a koldusgyerek.

Aranyeső pedig felvette a karjaiba a kis koldust és vitte, vitte a levegőégen át. Nagyon messzire utaztak. Olyan messzire, ahová még a gondolat sem ér. Ott volt Halottországnak a kapuja.

A jó tündér be akart menni a kapun, igen ám, de az őt utjára állta.

Az az őt nem volt más, mint egy nagyszakállú öregember.

— Hová, hová, Aranyeső?

— Megyek Halottországba.

— Neked lehet, mert tündér vagy. De annak a gyermeknek nem szabad. Ő még nem a mi tartományunkba való.

— Az édesanyját szeretné látni, engedd be, öreg bácsi — esdekelt a tündér.

A nagyszakállú öregember csak a fejét csóválta.

— Nem lehet, nem lehet. Élnek ide nem lehet belépni. Csak akkor fogja viszontlátni az édesanyját, ha meghal.

Aranyeső elgondolkozott.

— Hátha meghal, akkor bevihetem?

— Beviheted.

— És ha kihozom innen, akkor újra él?

— Él, de innen nem lehet kihozni senkit. Aranyeső elmosolygott:

— Bíz rád, öreg. Kihozom én.

Igy szólt Aranyeső és rálehel a gyermekre. Az egyszerre megdermedt, meghalt, — de mire a kapun beértek, nevetve ugrott ki Aranyeső karjaiból.

Ott volt csak gyönyörű tartomány. Zengő fák szegélyezték az utat és aranyfű nőtt a mezőkön.

A kis koldus édesanyja hófehér ruhában jött szembe az uton.

A kis koldusgyerek kacagva futott felé. Átölelte, megcsókolta. S nagyon boldogok voltak mind a ketten.

Aranyeső leült egy zengő bokor alá és onnan nézte a nagy boldogságukat.

Egyszer aztán így szólt:
— Mára elég volt. Odalenn a földön nem sokára megvirrad. Akkorára ott kell lennünk.

— Ne még, ne még, — könyörgött a koldusgyermek.

— Hadd itt nekem, — esdekelt az édesanyja.

— Holnap visszahozom újra, — szólt a jó tündér.

S karjaiba vette a koldusgyermeket, felrepült vele olyan magasra, ahová még Halottország őrei sem láthattak.

Aztán levitte a földre, az árokpartra, ahol a kis koldus tovább aludt...

Aranyeső, mikor hazament megpihenni Tündérországba, visszagondolva utazására, azt látta, hogy valamennyi megajándékozott gyermek között a kis koldus volt a legboldogabb.

Gyula bácsi.

KÜLÖNFÉLÉK

Megtérés.

Hogy szivedet meggyötörtém,
Hogy hívságos büszkeséggel
Föllázdaltam bájad ellen,
Ó bocsásd meg, édesem.

Szépésséggel ostoroztál,
Én botorul visszacsaptam.
S most bűnbánva, megalázva
Koldulom kegyelmedet.

Tikkadt vágyban epedezve,
Izzó aggyal, elbagyavta
Szomjazom a fájdalomra,
Melylyel sújtasz, édesem.

Olyan sivár ez az élet,
Hogyha villámlo haraggal,
Vagy vértárgyaló közönnnyel
A szívemre nem tapossz.

Esküszöm az ördögökre,
Kiknek martaléka lettem,
Hogy ez tán minden útásra
Megnyalom a kezedet.

Ostorodat ó ne vond meg
Tőlem, önsanyargatótól,
Leborulva, esdve kérek,
Béküljünk ki, édesem.

Bródy Mihály.

Színházi divat.

Az első premiera megteremtí a színház divatját is. Lázás igyekvéssel, sok kéznek és még több művészi invencióknak mozgósításával, készen áll e őtünk az eredmény, amelyet ilyenkor szintén bemutatni szokás: a színházi divat.

Ebben az esztendőben bátran azt mondhatjuk, hogy hű maradt ahhoz az irányhoz, amelyben tavaly elindult. Jelszava ma is a plasztikus légység és az a dus, poétikus redőzet, amelylyel eddig is annyi hívet hódított magának. A nők megjelenését szinte légiessé teszi az a hullámzó, pazar szövetbőség, amelybe alakjuk körvonalai belevesznek. Tünelmés vizióknak nevezhető az a ró, akirek mo-

REGÉNY

Egy férj regénye

Irta: SALVATORE FARINA

(25)

Tizia szinte leste a szót mellette ülő unokabátyja szájából és nem gondolt velem. Egy este, hogy új kérdésekkel zavarba ne ejtsenek és hogy megbosszuljam Tizia közönyét, lementem a kertbe és úgy tettem, mintha a virágokkal foglalkoznám. Signor Ferdinando és Tizia elhaladtak mellettem, reám néztek és egy szót sem szóltak.

— Tartson velünk, — szólalt meg nemsokára signor Ferdinando, — kimegyünk rövid időre.

Tizia habozni látszott.
— Signor Luciano, — szólt hozzám — nem tart velünk?

Azt akartam mondani, hogy megyek és azt mondtam, hogy „itt maradok...” Maradtam és emésztett csöndben a féltékenység és harag.

* * *
Az est már leszállt és én még mindig egy kővön ültem, könyökömet térdemre támasztva és arcomat kezembe rejtve...

— Signor Luciano, — szólalt meg egy hang mellettem. Tizia hangja volt.

— Signorina...

— Menjünk vacsorázni...

— Köszönöm, nincs étvágyam.

— Talán rosszul érzi magát?

Es úgy tetszett nekem, mintha Tizia hangja nem volna oly szilárd, mint máskor. Nem válaszoltam, fölkeltem és követtem őt.

Vajjon a részvét érzése volt-e nála. Vagy kaecóság? Kitalálta-e szenvedésem okát, vagy félt közönyömtől? Egész éjjel ujjongva fontolgattam

ezt a kérdést. De másnap reggel Tizia megint az ártatlanságnak azzal a mosolyával jelent meg a könyörtelen unokatestvér oldalán, aki minden pillanatban meg tudta nevetetni.

X.

A vetélytárs munkában.

Signor Ferdinando nyolc napig lakott nálunk, nyolc napi állandó, rosszul titkolt kinszenvedés szerelmes szívemre. Felesleges volna elbeszélni önnök, mennyit szenvedtem akkor a féltékenység, mennyit később Tizia hajhathatlan közönye és a magam leküzdhetlen féltékenysége folytán.

Szánalomra méltók azok, akiknek szelid, jó-ságos természet lén osztályrészük, a féltékenység főbenjáró bűn, melyért sok keserűséggel és szenvedéssel kell latolni. Az emberek sohasem itéltek meg pontos mérték szerint az embereket; vagy többre, vagy kevesebbre becülik felebarátaikat; szerencsétlenek azok, akiknek értékét a féltékenység, a szerénység leszállítja. Fejembé vettem, mint-hogy Tizia tudott szerelmemről, hogy minden újabb kijelentés részemről nemsokára hiábavaló, de neveléses is. Mit várhattam az időtől? ... Nem én, nem is az eszem, de szerelmem remélt, Szeptember utolsó napjai is elérkeztek és már a Paviába való hazautazásról beszélgetett a kis család, amidőn egy este a vacsora végén váratlanul megjelent signor Ferdinando.

A bosszúság felkiáltása válaszolt szívemben a többiek hangos meglepetésére. Ujjongva fogadták a rég látott vendéget, helyet szorítottak számára az asztalnál. Megdicsérték a kitünő ötletért és ő körlehetlenül szerencsésében, a virágaim fölől kérdezősködött, mintha biztos volna benne, hogy távozólta alatt mással nem foglalkoztam.

— En is szerettem a virágokat, — tette hozzá, — amikor még kis fiu voltam...

Ugy éreztem, mintha egész valóm reszketne a haragtól.

— Es hány hete, hogy nem szereti már a virágokat? — kérdém és alig tudtam magamat megfékezni.

Tizia hangosan felkacagott; signor Ferdinando az ajkait harapdálta.

Elutazásunk előtt való estén a nők csomagolással voltak elfoglalva, a kapitány félve az esti nedvességtől, visszavonult és az ablaknál szitta a pipáját. Akarunk ellenére magunkra maradtunk, signor Ferdinando és én. Rövid hallgatás után a signor megszólalt.

— Tudja, signor Luciano, mi jutott ebben a pillanatban az eszembe?

— És, mert nem feleltem mindjárt, bizalmas hangon hozzátette:

— Hogy ön szerelmes.

— Igazán? — szóltam, — ön csufoódik.

— Valóban nem; és hogy ön az én hugomba szerelmes.

— És ha úgy volna?

— Képzelm, hogy én vagyok szerelmes belé. A féltékenység mardosta szívemet.

— Nos?

— Nos, ebben az esetben, minthogy két férfi nem szerethet egy nőt, meg kellene verekednünk.

— Mi megverekedünk!

— Ön nem verekednék?

— Én meg nem verekednék, de önt megverném.

Oly szilárdsággal mondtam e fenyegetést, hogy signor Ferdinando elsápadt. Ebben a pillanatban közénk jött Tizia.

— Későn jöttél, hugocskám — szólt Ferdinando. — Oly merész szavakat hallottál volna signor Luciano részéről, hogy beleszeretnél volna. Kár, hogy te nem vagy szerelmes ő beléje.

Azzal karját nyújtotta Tizának; de az erőszakkal kiszakította magát karjaiból, mélyen elpirulva a szegyeiben és visszasietett a házba.

Abban a gyors, tüzes pillanatban, amelyet signor Ferdinando és én váítottunk, benne volt a legnagyobb harag, amelyre lelkem képes volt.

(Folytatás következik.)

dern estélyöltözékén meglíbban az alj fodra, a mesésen megkomponált ujjak és a gallérok pazar csipkefodral.

Mert a mai toilette minden disze, minden komplikaációja tulajdonképpen a gallérban, ujjokban és a fodrok különböző alkalmazásában összpontosul. Ezeknek a most nélkülözhetlen, művészi formát megadani, a fodrokba a zseniális könnyedséget belelehelni, ez ma a legnagyobb feladat, amelyet a divatművészek megoldania kell. S méltán! Mert a technikai gyakorlatosság mellett a mai divat határozottan megköveteli a subtilis, finom izlést és a hatásnak teljes ismeretét. Ezt laikus ember csak a legkritikább esetekben bírja, valóság-gal veleszűrtet, természeti adománnyal. Ellenben szinte nélkülözhetlen tanácsadója a divat művészi értelemben vett művelőinek, akik a női öltözék terén mérvadó tényezők. Ezek között elsősorban kell említenem *Monasztorty és Kuzmik utódait* és minden további kommentár helyett leírom e kitűnő cég néhány elsőrangú alkotását és a ruhaanyag néhány attraktívóját.

A selymek között csodaszép remekeket látunk itt. Végtelen lágy, tapadó minden székelet, a fényük szinte sugárzó, pubaságuk fölülmulhatatlan. A bársonyok — amelyek ezidén szokatlanul nagy szerepet játszanak a bluzok világában — vetekednek a selyem finomságával, sőt a muszlin könnyűségével is. Azonkívül rendkívül széles körben hódítanak a világosszínű posztóbluzok, amelyek nemes egyszerűséggel készülnek. Mindezen bluzokhoz uszályos posztóalkatát viselnek többnyire posztellék, champagna, aubergine és ígleg fehér színben.

A bluzok közül különösen a következők ragadták meg figyelmemet és tetszésemet:

— *Színházi bluz* aransyárga paille-é selyemből, amelynek erős színét a felület selymes lehérsége rendkívül hatásosan ellensúlyozza. Az előrészdudoros és tent finom valencienné-csipkével van apró kockákra osztva. Minden kockába azonfelül kerek, fehér selyemkockát híméztek. A közepén fehér guipure-csipke osztja ketté betét alakjában és a béleletlen gallér is ebből készül. Az ujjak nagyon dus plissézókból készültek, alul kerek kézelővel, amely szűk betétben végződik. A háta is csipkeköccel és egyenesen lefutó guipure-betétektől ékes.

Fekete gaze-brillantee bluz. Ennek egész szélességén dupla, kettős szegély fut körül mintegy boletört képeze. Elöl nagy dudor, az ujjá könyökig ér, nagyon bő és kétsoros selyemróttal szegett. A nyaka kivágott és körülötte — egy küllő részi képeze — gallérralra jettész takarja a vállat, melyről rojtos, patkóvégű jet-függők omának hosszan a derékre, csaknem egészen az övig. Elöl a közepén azonfelül hosszú csokor diszili kardinal-vörös selyemből, az ujjakat pedig ugyanilyen csokorforma kézelők.

Bleu de roi (királyképi) bársonybluz velours de chineből. Az előrészen dupla, mélyen lerakott ránc, mely a bő dudort képezi; erre dus jabot omlik finom, sárgás alengon-csipkéből. Fölötte shaw-gallér szegélyezi az ugyanolyan csipkebetétet, amelyet csak a nyaknál szegélyez egy keskeny, kék bársonysáv. Az ujjá írt szegélyekbe tűzött, alul széles lumineuse-kézelők, ráncos, szűk csuklószorítók és áttört csipke-kézelők.

Fehér bluz lumineuse selyemből. Ennek a fődisze a már régen mellőzött huzás dus alkalmazása. Háttán és előrészen egyaránt széles csikban fut körül. Azonfelül széles himéz takarja a vállat, s leér egészen az ujjra. Elöl nagyon dudoros és a bluz. A gallér helyes ékek közé öltött huzásokból készül. Az ujjá alól nagyon dudoros, felső varrásán többszörös huzással; alul csipkéik közé öltött huzások adják a kézelőket.

A köpenyekben ez idén is nagy a fényűzés. Többnyire posztóbluz készülnek, fehér vagy más, nagyon világos színben. Az egyik mintaköpeny fehér posztóbluz volt nagyon bőven szabva. Nehéz fehér lánchímzés futott le kétoldalt oly módon, hogy az alsó szegélytől fogva a vállon átvette két hatalmas sávban diszítette az előrészt és háttát.

A széles kézelőket is lánchímzés diszítette, míg alul széles fehér Chantilly-csipke hullámzott. Belső fehér selyem, egész hosszában fehér csipkehajtókkal, beljebb pedig a látszónek, zsebkendőnek szánt zseb. Nem egészen hosszú ez a köpeny, mert csakis térdig ér.

Egészen más típusú mutatunk be a következők színházi köpenyben. Míg az előbbi a díszes jelleget viselte magán, ez az elegáns egyszerűséget képviselte. Sehoh semmi csipke rojt vagy szalag. Champagneszínű posztó a szövetje, nagyon világos árnyalatban. Szabása elől bő, hátul kissé testhez álló. Minden varrása többszörösen le van tűzve, míg a széles vállgallérlának és kézelőknek is ez az egyedüli disze. A bő ujjak pagodeszerűek, áthajtott kézelőkkel. A zsebek is sokszorosán lefűzőtték.

Még egy remek estélyöltözetet is mutatunk be, amely különösen hangversenyeket látogató hölgyek

számára lett megalkotva. Leírni tulajdonképpen nem is lehet ezt a rafinált divatremeket, csak néhány részletet felemlíteni. Fehér lumineuse-selyem a szövetje, mely alig látszik a közéje öltött valencienné-csipkétől. Csakis egyes, sűrűn letűzött sávokban nehezedik a pókhálósövet közé, inkább csak a díszét adva. Alul dus fodor van belőle, szintén csipkebetétektől áttörve, míg fölötte huzások- és szegélyekből különböző csikok, amelyek hátul tunikaformában emelkednek.

A dereka csupa csipke és pózis. Elöl, a dudoron csipkeapplikációs jabot. A vállá egybeszabott, azaz nincs rajta varrás. De annál több huzásdusz. Hatalmas bőségű könyökig érő ujjá, hármas fodorral és egy alsó dudorral készült és kis csipkekezelőkkel csukdók. Hátul hatalmas csipkecsüngők díszítik a rózsaszín bélelésű derekat.

a. b.

— **Az iskolásgyermekek egészsége.** Weimarban, Goethe hazájában, nagyon lelken viseli a hatóság a gyermekek sorsát. A közegészségügy előmozdítására nemrég rendelte el a weimari minisztérium, hogy az összes népközlökében minden osztályban huszonegy egészségügyi szabály függesztendő ki feltűnő helyen, hogy minden gyermek elolvashassa. Ha minden gyermek követi ezeket a tanácsokat, mindenesetre üdvös lesz az egészségre nézve. Az *Égészség* című folyóirat közli ezeket a szabályokat, amelyek így hangzanak: Testünket, különösen arcunkat, nyakunkat és mellünket minden nap mossuk meg. Kezünket naponta gyakrabban mossuk meg, körmeinket pedig vágjuk rövidre és tartuk tisztán. Tisztítsuk meg fogainkat reggel és az étkezés után, legelőszertiben kefével. Fésüljük (keféljük) hajunkat az iskolatagadás előtt reggel és délután. Ruházatunkból távolítsuk el a port és szennyező porlással és kefével. Lábelünket minden reggel tisztítsuk. Az isko ába való belépés előtt töröljük le lábünket a küszöbön. Papírost, rongyot, növényt, gyümölcsöt vagy ételmaradékokat ne dobjunk el az iskolában. Ne köpjünk a padlóra sehol sem. Meleg szobában tegyük le rögtön nyakvédőt kendőnköt, íeső ruhánkat. Gondoskodjunk arról, hogy a tanórák közötti szünet alatt irrs levegőt bocssásson az isko lá szobájába. A tanóra közötti szünetet lehetőleg szabadban töltsük. A reggeli idejét ne töltsük el más foglalkozással, mint a reggeli e költésével. Tartssuk magunkat egyenesen, akár járunk, akár állunk vagy ülünk. Ülő helyzetben támasszuk lábainkat egész talppal a földre. Ha írunk, olvasunk vagy rajzolunk felső testünket egyenesen kinyújtva tartssuk. Betűnk nagyok és olvasaték legyenek. Írásunkra ne vessen testünk árnyékot. Könyvünk a közvetlen fényt munkánkánál, különösen írás, olvasás, vagy rajzolásnál. Alkonyatkor ne írjunk, ne olvassunk. Jelentsük be tanítóknak, ha helyünkön akar nagy meleget, akár hideget érzünk; ha helyünkön nem hallunk, vagy nem látunk tisztán és kelően; ha rosszul érezzük magunkat; ha otthon valaki fertőző bajban megbetegedett.

— **Az Európába vándorolt amerikai hozományok.** Az amerikaiak, ugyálszik, megelégték már, hogy a híres amerikai millióknak nagy része hozomány képeben vándorol át a szép mennyasszonnyal együtt Európába, mert már az újságok is kikelnek az ellen, hogy Amerikában szerzett aranyak a sziv jogai által az óvilágba kerülnek, és megragadják az alkalmat mindenféle statisztika összeállítására. Megállapították rövid idő alatt 203,000,000 dollárt, tehát egy milliárd korona jutott ilyen módon Európába és főként Angliába. Angliába Mancheser hercegnő született Yznaga 1,000,000, Marlborough hercegnő született Vanderbit 10,000,000, Lady Curzon született Leiter 5,000,000, Lady Lister Kaye született Yznaga 1,000,000, Lady Randolph Churchill született Jerome 600,000, Lady William Beresford született Price 3,000,000, Manchester hercegnő született Zimmermann 2,000,000, Miss Goelet grófnő született Roxbourgh hercegnő 40,000,000, Stratford grófnő 1,000,000, Lady Thomas Hesketh született Sharon 2,000,000, Mrs. Vivian szül. Roberts 12,000,000, Craven grófnő szül. Martin 1,000,000, Donoughmore grófnő született Grace 500,000, Mrs. Douglass Campbell született Pavtence 500,000, Mrs. Carter született Parker 3,000,000, Hatkett bárónő született Stokes 10,000,000, Mrs. Michael Henry Herbert született Wilson 5,000,000, Mrs. Burke Roche született, Work 1,000,000, Harden Hickey bárónő született Flagler 1,000,000, Lady Gordon Cumming született Garner 1,000,000, Yarmoth grófnő született Thaw 1,000,000 dollárt vitt. A többi európai országokba a következő amerikai kisasszonyok vitték millióikat: Colonna hercegnő született Mackay 2,500,000, Castellane grófnő született Gould 15,000,000, Hatfeld hercegnő született Huntington 2,000,000, Festetics grófnő

született Haggin 2,000,000, Poniatowski hercegnő született Sperry 1,000,000 dollárt.

— **A hia vademberek.** A hottentotta törzs, amely most a német gyarmati csapatokkal véres csatákban vereszik Dél-Afrikában, a föld legerdekebb vadnépei közül való. Ez a nép sehogya se akar meghódolni a civilizációnak és inkább kész rá, hogy elvérezze, semhogy magát ősi erkölcsiével kivetkőztetni engedje. A tudósok ma már körülbelül biztosra kiderítették, hogy a hottentotta két, a história előtti időben élt nép keveredésének a leszármazottja. A hottentották nincsenek minden kultura nélkül, van vallásuk, sőt vannak vallási törvényei is, amelyek közül egyik-másik szinte teljesen azonos Mózes vallási törvényeivel. Hisznek a lélek örökkévalóságában is: a csillagokat elhalt emberek égbé szállt lélekének tartják és ilyenek tisztelik. A hangszerük ugyanolyanok, mint amilyeneket kutatók barlangokban immár kipusztult állatok csontjai mellett találtak. Érdekes, hogy a hottentotta nagyon hia a szépségére, arra, hogy vastag ajka, lapos orra van és hogy a feje kopasz. Az európai embert *száj és orr nélkül való szőrösképű majomnak* nevezik.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

— **A liszt-vizsgálati eljárás módosítása.** Ma délután értekezlet volt a központi városházán a liszt megvizsgálására vonatkozó eljárás módosítása tárgyában. Az előző székelt *Halmos János* polgármester foglalta el és üdvözölte a megjelent szakértőket.

Előadta, hogy a székesfőváros hatóságához a Fővárosi Malom-Egyesület kérvényt adott be a liszt-vizsgálat körüli eljárás megváltoztatása iránt. A panasz ugyanis oda irányul, hogy a mai eljárás sok zaklatással jár s nem egy esetben okot szolgáltat arra, hogy a külföldi ellenségeink alkalmat találnak a világhírű magyar liszt hitelnek a lerombolására. Főlkéri *Almády Géza* tanácsost, mint a székesfőváros közlelmzési és közgazdasági ügyosztályának a vezetőjét, hogy az ügy állását terjeszse elő. A tanács ismertelte ezután a liszt-vizsgálati módszerét. Az előjárások a vegyészeti intézetek kísérletei alapján hozták meg a határozatokat a liszt minőségére vonatkozólag. A malom-egyesület éppen a vegyi vizsgálat módja ellen tett kifogásokat. *Baló Mátyas*, a fővárosi vegyészeti és élelmiszer-vizsgáló intézet igazgatója előadta, hogy a vegyi vizsgálat a fennálló törvények alapján történik; ha tehát a malom-egyesület kifogásokat tesz, akkor magát a törvényt kellene megváltoztatni, de nem lehet módosítani addig a vegyi vizsgálati módját. Kiemeli, hogy a hamu-tartalom alapított érték-megállapításnak, praktikus szempontból nagyobb jelentősége és értéke van, mint az ugynevezett pekarizálásnak, mert a tévedések amott kevésbé fordulhatnak elő, mint az utóbbinál. Noha ennek a hasznavehetőségét éppen nem akarja kétségbe vonni. A hamu-tartalom megvizsgálására alapított módszer elejétől egynek tartaná azzal, hogy utat nyissanak a fényes állású magyar liszt-ipar hanyatlásának. *Vendróly J.* a debreczeni gazdasági intézet igazgatója elismeri a hamu-tartalom vizsgálásának a fontosságát, de nem tartja mellőzhetőnek a pekarizációs módszert sem. *Dégen Árpád*, az országos magvizsgáló-intézet igazgatója, *Baló Mátyas* vegyészszel szemben, a Pekár-éle módszert védelmezi. A hamu alapján történő vizsgálatnál — szerinte — az eltérések nagyobb lehetnek. A malom-egyesület kívánalmait elögdadhatónak tartja. *Kossuthy Tamás* az országos vegyészeti intézet igazgatója mindakét módszert fenntartását ajánlja. A hamu-tartalom megvizsgálását semmi esetre sem lehet mellőzni, mert ez nyújtja a minőség megállapításáról a legbiztosabb támasztékot. Kívánatos lenne, ha a malom minden liszt-fajtából küldenének be mintákat a vegyészeti intézethez. De a szin meghatározásánál rendkívül fontos a Pekár-éle módszer. *Almády Géza* tanácsos szerint egyik módszert sem lehet mellőzni. A bíró különben mindig az envhébb felőgas szerint dönt. Kívánatos, hogy a földmivvelőügyi miniszter táblázatokat állapítson meg s ezek alapján történjen a vizsgálat. *Dr. Fekete Ignác* a Malom Egyesület titkára, kifejté, hogy a kérdés jogi részt rendezni kell; fölírtaot kíván a Malom Egyesületi intézetnek a kereskedelmi és földmivvelőügyi kormányzathoz, az iránt, hogy a közölgalomban kötelezővé tételék a budapesti liszt-jeleg alapulvétele. A másik, aminek a rendezését kívánja a Malom Egyesület a kémiai-vizsgálat módja. Általános vizsgálattal fenntartandó lenne a pekarizás, de a kisebb és nagyobb fokokban való eltéréseknél a hamu-vegyezés atra essék a súly. *Még Ziegler Nándor* vásárcsarnok-igazgató, *Schwarz J.* malom-igazgató és *Simon Jakab* a földszéki birtviszsgáló-bizottság elnöke szót s aztán az előző polgármester üszgezte az elmondottakat s fölkeré az értekezlet szakértő tagjait, hogy foglalják konkrét formába a kívánalmakat. *Bacher Emil* földmivvelőügyi igazgató szerint a fősúlyt arra kell mindig a vizsgálatnál fektetni, hogy a liszt hamisítatlan, egészséges és romlatlan legyen. Magyarországon a zabról kilencenközevatu liszt készítenek s ezről 0,5 eltérést, föltéve, hogy a liszt hamisítatlan, büntetni igazságtalanság lenne.

Kossuthy Tamás azt ajánlja, hogy intézzenek föltérjeszteti a földmivvelőügyi minisztériumhoz új liszt-vizsgálati módszert megállapítása végett, amely a szakemberek és malomok meghallgatása alapján történjen. *Megyeri Krausz Lajos* pártoló hozzájárása után *Kossuthy Tamás* az értekezletet hozzájárulta.

A kivándorlás. A Magyar közgazdasági társaság... e hó 26-án és 27-én, mindkét napon este 6 órakor...

A Lipótvárosi bank m. sz. folyó hó 15-én tartotta ötödik évi rendes közgyűlést... Mezei Gyula elnöksége alatt.

Az Anker élet- és járadékbiztosító-társaságnál (Magyarországi vezérképviselet: Budapest, VI., Deák-tér „Anker-udvar”) 1903. október havában...

Szesszarak. A kontingens nyersszesz ára Budapest 40,50 korona pénzben. 41,50 korona árban...

Sertéskenyvesítés. (A székesfehérvári sertés-vásár és közvagyonid metézősége.) November 21-én. Fölhajtás: Zsirterítés, egymint öreg I. rendű...

Bécsi vágómarhavásár. Nov. 21. (Saját tudósítónk telefontelefonos.) A st.-marxi központi vásároknakban ma megtörtént vesztelzari vágómarhavására leihajtott...

A budapesti gabonatorzsde. Budapest, november 21. A kínálat mérsékelte, a kereslet korlátolt volt, de a hangulat változatlan maradt...

A budapesti gabonatorzsde. Budapest, november 21. Eladott: Buza, tiszavideki: 4000 mm 80 k. 8 K. 20 f. 1000 mm 80 k. 8 K. 18 1/2 f.

A budapesti gabonatorzsde. Budapest, november 21. Eladott: Buza, tiszavideki: 4000 mm 80 k. 8 K. 20 f. 1000 mm 80 k. 8 K. 18 1/2 f.

A budapesti gabonatorzsde. Budapest, november 21. Eladott: Buza, tiszavideki: 4000 mm 80 k. 8 K. 20 f. 1000 mm 80 k. 8 K. 18 1/2 f.

Pestmegyevidéki: 200 mm. 80 k. 8 K. 02 1/2 f., 400 mm. 80 k. 8 K. — f., 400 mm. 79 3/8 k. 7 K. 95 f.

A készáru hivatalos jegyzéke a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben és kilogrammonként...

Table with columns for 'Kilo', 'Kilogramm ára', 'K.-tól', 'K.-ig'. Rows include Tiszavideki új, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bismag, Bécsai, and Egyéb gabonafajták.

Table with columns for 'Kilo', 'Kilogramm ára', 'K.-tól', 'K.-ig'. Rows include Buza, Árpa, Köles, Zab, Tengeri, and Repce.

A határőrség letartotta a következő kötések történetét: Áprilisi buza 1904. 7.75-7.74, Áprilisi rozs 1904. 6.72-6.74...

Dél egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Áprilisi buza 1904. 7.74-7.75, Áprilisi rozs 1904. 6.73-6.74...

A budapesti értéktőzsde. A mai tőzsde kezdetén nyugodt volt, később azonban berlini jegyzésekre és bécsi vételekre az irányzat megszilárdult...

Előzősde: Osztrák Hitelrészvény 671.25-672.50. Magyar Hitelrészvény 741.—742.—. Osztrák-magyar Államvasuti részvény 666.35-666.75.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Osztrák hitelrészvény 671.50-673.50-674.75. Magyar Hitebank részvény 741.15-742.75-742.—.

A budapesti terménytőzsde. A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzlet irányzóbizottság hivatalosan a következő ár-folyamatokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 56.—62.— korona, vörös aprószemű 48.—52.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búsági — korona, középszemű 58.—55.— korona, nagyszemű

57.—61.— korona. Disznózsír: budapesti 68.50-69.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonnai légszenyítőt vidéki — korona, városi 4 darabos 57.50-58.— korona, 3 darabos 58.50-59.— korona...

A bécsi értéktőzsde.

A mai előzősde hangulata, tekintettel arra, hogy a belpolitikai helyzet még mindig nagyon zavaros, tartózkodó volt, az alapirányzat azonban meglehetősen szilárd.

A déli tőzsde kedvezőbb magatartással indult és további lefojásban általában barátságosabb lett. Zárhat változatlan.

Bécs, november 21. (Magyar értékek vártala.) 4 1/2%-os aranyjárdék 118.60, 4 1/2%-os szejedi kölcson-sorsjegy 134.75. Magyar vasuti kölcson ezüstben —, Magyar keleti vasuti állami kötvény —, Magyar leszámító- és pénzügybank —, Rimamurányi vasműrészvény 477.—, Magyar koronajárdék 98.30, 4 1/2%-os Magyar földtörvény, kötvény 99.95.

Bécs, november 21. (Osztrák értékek vártala.) 4 1/2%-os papírjárdék 100.40, 4 1/2%-os aranyjárdék 120.45 1890-os sorsjegy 156.30. Osztrák hitelrészvény 473.—, Ango-osztrák bank —, Bécsi bankvezeték 502.—, Osztrák-magyar bank 1619.—, Déli vasút 87.25. Dunagőzhajózási részvény 863.—, Dobanyrészvény 350.—, (Geszar és királyi arany 11.30, Németbankváltó 117.15, 4 1/2%-os ezüst járdék 100.30 —, Osztrák koronajárdék 100.50, 1864-k sorsjegy 264.—, Osztrák hitelintézet részvény 672.50, Unibank 531.50, Osztrák Länderbank 424.—, Osztrák-magyar államvasút 966.—, Előválogatás vasút 515.—, Alpeisi bányarészvény 397.60, 20 izank arany 19.65, Londoni váltó 239.45 Bécs irauway Litt E. —, Bécs irauway Litt A. —, Lipóti kölcson —, Az irányzat tartott.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, november 21. (Tőzsdei tudósítás.) A párisi, londoni és newyorki tőzsde tegnapi gyenge zárátára és montán-értékekkel eladási megbízásokra a tőzsde gyengén nyílt meg. Kedvezőellen hatással voltak a belga és angol vaspacsi jelentések is, mely utóbbiak az amerikai tultermelés hatása alatt állanak. Yautak tartottak. Canada-Pacific gyenge, később a napi spekuláció helytérkekben való visszavonásai emelkedést idéztek elő, mely ismét emelt ismételt készpénzvásárlásokra. Magánészámítási kamattal 3 1/2%-o, Ultimepör 4 1/2%-o.

Berlin, november 21. (Zárhat.) 4 1/2%-os papírjárdék —, 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 102.75. Előválogatás vasút —, Magyar koronajárdék 88.75, Osztrák-magyar államvasút 143.25. Kassa-oderberg vasút —, Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasuti berrnazi kölcson —, Alpeisi bányarészvény —, Diestelo-Commandit 196.60. Általános vállalomossági Kölcson 218.50. Gesenichreim 211.90. Laura-kölcson 237.50. 4 1/2%-os ezüstjárdék —, 4 1/2%-os magyar arany járdék —, Osztrák hitelrészvény 212.—, Déli vasút 17.50. Károly-Lajos vasút —, Oroz: Bankjegyek 216.25. 4 1/2%-os új oroz kölcson 99.25, 160k dohanyrészvény —, Olasz járdék 103.75 Magyar hitebank —, Dynamit Trust —, Harpeni 205.10. Az irányzat gyenge.

Páris, november 21. (Zárhat.) Osztrák-magyar államvasút —, Új török konzol 88.10. Egyiptomi járdék 198.05. Osztrák Länderbank —, Párisi bankvezeték 1127.30. 3 1/2%-os francia járdék 97.35. 4 1/2%-os spanyol járdék 9030. 3 1/2%-os törizshető járdék 98.15. Crédit foncier de France 1800.—, Alpeisi bányarészvény —, 4 1/2%-o 1890. román kölcson —, Görög kölcson 214.25. Váltó Olaszország 1/2 pari. Váltó Amsterdam 206.68. Váltó Brüsszelre 9/8 7/8. De Beers 516.50. Chartered 62.75. 5 1/2%-o bolgar kötelezvény —, Magyar aranyjárdék 102.10. Déli vasút —, Váltó Londonra 251.85. Osztrák aranyjárdék 102.30. Török sorsjegy 140.50. Meridional vasút —, 4 1/2%-o olasz járdék 103.80. Oltomanbank 690 —, 3 1/2%-os francia járdék 694.—, Osztrák földhiteintézet —, Déli vasuti elsőbbségi kötvény 326.—, 4 1/2%-os 1896. román kölcson 88.50. Dobanyrészvény 376.—, Váltó Bécsre 104.—, Váltó német piacokra 121.18. Rio 12.13. East Rand 187.—, Randfontein 66.75. Magyar Jelzálogbank 552.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, november 21. (Zárhat.) 4 1/2%-os papírjárdék —, 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 102.80, 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 100.10. Osztrák hitelrészvény 212.10. Osztrák-magyar államvasút 143.30. Részvényárvasút 107.40. Rustlehradi vasút —, Londoni váltóár 204.35. Bécsi banké egyesület 127.40. Vilamos részvény 141 —, 3 1/2%-os magyar aranykölcson 86.20. 4 1/2%-os ezüstjárdék 101.15. Osztrák koronajárdék 101.15. Magyar koronajárdék 98.70. Osztrák-magyar bank 116.75. Déli vasút részvény 176.00. Előválogatás vasút —, Bécsi váltóár 853.—, Párisi váltóár 811.70. Unio bankrészvény —, Alpeisi bányarészvény —, Az irányzat gyenge.

Berlin, november 21. (Zárhat.) 4 1/2%-os ezüstjárdék 100.30, 1890. sorsjegy —, Déli vasút 17.30, 4 1/2%-os Osztrák aranyjárdék 102.50. Osztrák hitelrészvény 212.—, Osztrák-magyar államvasút 143.20. Olasz járdék 103.50. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 99.70. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 21. A sertésüzlet irányzata: esősde. A) Hízott sertések (ar. I. A) Magyar elsőrendű. Öreg néhez (paronként 400 kilogramm felüli súlyban 110-112 fillérig. Öreg közép (paronként 300-340 kilogramm g terelőd súlyban) — fillérig. Fiatal néhez (paronként 320 kilogramm felüli súlyban 117-118 fillérig. Fiatal közép paronként 251-303 kilogramm terjedő súlyban) 116-117 fillérig. Fiatal könnyű (paronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar szedőit: Néhez (paronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (paronként 240-260 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (paronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Néhez (paronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (pá)

ronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban — fillérig. Könnyű (páronként 350 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl); Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai; Nehéz (páronként 200 kilogramm feletti súlyban) 116 — 117 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 114 — 115 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 114 — 115 fillérig.

Sértésletés szám 1903. november 19. napján volt készlet 31.262 darab. — 1903. november 20. napján felhajtott 203 darab. — 1903. november 20. napján elszállított 950 darab. 1903. november hó 21. napjára maradt készletben 30.519 darab.

Napirend.

Napló: Vasárnap, november 22. — Római-katolikus; Cec. sz. — Protestáns; Ceella. — Görög-orosz; (november 9.) Onez. — Zsidó; Kislev. 3. — Nap két: 7 óra. — Nyugszik: 3 óra 59 percek. — Hold két: 9 óra 33 percek reggel. — Nyugszik: 6 óra 59 percek este.

Nemzeti Szalon ősi látata nyitva délelőtt 9 órától este 8-ig. Belépő-díj 1 korona.

As Országos megtekinthető 11 órától 1-ig.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig.

Természettudományi gyűjtemények muzeuma (Múzeum-kürt 4. sz.) nyitva délelőtt 8—12-ig.

Nemzeti Múzeum, Régiségár. Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig.

Földtani intézet muzeuma a Stefánia-úton nyitva délelőtt 10 órától 1-ig. Belépő-díj 1 korona.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig és 3 órától 8-ig.

A földrosi könyvtár (Károly-kürt 28.) mindennap nyitva van, kőznapiakon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

As aquinumi adatok és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyierdekű vasut a Palfly-terrről.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság; kereskedelmi szakosztály, tudakozó-osztálya és keleti minisztérium. V. kerület Váci-kürt 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Haza-termekek állandó kiállítása és kereskedelem-történelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés igazságait is eszéköl) a városi ipari parcsanokban (vasár- és ünnepnapon is) nyitva délelőtt 9 órától 2 óráig és délután fél 3 órától fél 6 óráig. A kiállított kiállítások közötti felvezetés (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kürt 32. szám alatt.

UTMUTATO.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Bevezetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Bunke Gyula. Központ: VI. Andrássy-u. 5. Magy. kir. szab. osztályi sorsjáték foelirásító helye: IV. Ferenciek-tere 4. Kéz-zálogüzletek: IV. Károly-kürt 18.; IV. Ferenciek-tere 4. Irány-utca sarok: VII. Király-utca 57.; VIII. József-kürt. 2.; Üllői-ut. 6. sz.

Első Leány kiházasítási Egylet m. sz. gyermek- és életbiztosító intézet Budapest, VI. ker. Teréz-kürt 40—42. Alapított 1863. Legelőnyösebb díjjárláza- tok gyermek- és mindennapi életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. Tartalékok: 10,000,000 korona. Eddig kiizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány: 46,000,000 korona.

Időjelzés.

— **As Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.** —

Budapest, november 21. Hazánkban az időnek tartósan borús és csapadékos jellege van. Az utóbbi 24 órában legtöbb (20 mm fölötti) csapadék az ország északkeleti részén esett és legkevesebb

Nyugaton, meg Délkeleten. A szelek megéleltek és a hőmérséklet nyugaton süllyedt, míg Keleten jelentékenyen emelkedett.

Az északi depresszió jelentékenyen megerősödött, minek következtében egész Európában nagy mértékben süllyedt a levegőnyomás, a viszonylagos maximum pedig Nyugaton van.

Európában az idő borús, szeles és esős volt. A hőmérséklet alig változott.

Küldés: Szeles és hűvös idő várható, sokhelyütt csapadékkal.

Vizállás.

	Nov. 20.	Nov. 21.	Nor. 20.	Nov. 21.
Buda	Schärding 0.8	0.82	0.8	0.82
	Passa 0.5	0.5	0.5	0.5
	Linz 0.6	0.6	0.6	0.6
	Bécs 0.5	0.5	0.5	0.5
	Pozsony 1.5	1.5	1.5	1.5
	Komárom 2.5	2.5	2.5	2.5
	Budapest 1.9	1.9	1.9	1.9
	Paks 1.5	1.5	1.5	1.5
	Mohács 2.1	2.1	2.1	2.1
	Gombos 2.5	2.5	2.5	2.5
	Ujvidék 1.6	1.6	1.6	1.6
	Pancsova 0.2	0.2	0.2	0.2
	Orsova 1.2	1.2	1.2	1.2
Mórta	Magyarfalva 1.4	1.4	1.4	1.4
	Zsolna 1.4	1.4	1.4	1.4
	Troncsói 1.3	1.3	1.3	1.3
	Szerecs 1.3	1.3	1.3	1.3
Rába	Sz-Gottárd 1.4	1.4	1.4	1.4
	Sárvár 1.3	1.3	1.3	1.3
	Győr 2.3	2.3	2.3	2.3
Dráva	Pottau 1.7	1.7	1.7	1.7
	Zákány 1.6	1.6	1.6	1.6
	Bárc 1.6	1.6	1.6	1.6
	Eszék 1.7	1.7	1.7	1.7
Mura	M-Szordán 2.7	2.7	2.7	2.7
Száva	Zágráb 2.7	2.7	2.7	2.7
	Szilcsk 0.1	0.1	0.1	0.1
	Mitrovics 1.5	1.5	1.5	1.5
	Doés 0.5	0.5	0.5	0.5
Szamos	Szatmár 0.1	0.1	0.1	0.1
Kraszna	N-Majfny 0.4	0.4	0.4	0.4
Latoros	Munkács 0.2	0.2	0.2	0.2
Laborca	Homonna 0.3	0.3	0.3	0.3
Ung	Ungvár 0.1	0.1	0.1	0.1
Tisza	M-Sziget 0.2	0.2	0.2	0.2
	Tokaj 0.4	0.4	0.4	0.4
	V-Namény 0.8	0.8	0.8	0.8
	Tolnai 0.9	0.9	0.9	0.9
	Tisza-Füred 0.7	0.7	0.7	0.7
	Szolnok 0.8	0.8	0.8	0.8
	Csongrád 1.0	1.0	1.0	1.0
	Szeged 0.8	0.8	0.8	0.8
	Tótköves 0.7	0.7	0.7	0.7
	Titl 1.2	1.2	1.2	1.2
Ónoda	Bátfa 0.2	0.2	0.2	0.2
Topolya	Hód 0.2	0.2	0.2	0.2
Bodrog	Zemplén 0.7	0.7	0.7	0.7
Sajó	Zsolca 1.1	1.1	1.1	1.1
Hornád	H-Német 0.8	0.8	0.8	0.8
Békés	Maryta 0.2	0.2	0.2	0.2
Középry	Mező 0.2	0.2	0.2	0.2
Herceghy	Csúca 0.0	0.0	0.0	0.0
	N-Várad 1.0	1.0	1.0	1.0
	Békény 0.6	0.6	0.6	0.6
	Zemlen 0.1	0.1	0.1	0.1
	Gurahon 0.2	0.2	0.2	0.2
	Borosjenő 0.2	0.2	0.2	0.2
	Gyoma 0.2	0.2	0.2	0.2
Marec	Gy-Fehérvár 0.8	0.8	0.8	0.8
	Branyitka 0.0	0.0	0.0	0.0
	Székely 1.1	1.1	1.1	1.1
	Arad 0.0	0.0	0.0	0.0
	Makó 0.6	0.6	0.6	0.6
Temes	K-Kostoly 0.2	0.2	0.2	0.2
Szék	Székely 0.1	0.1	0.1	0.1
	Temesvár 0.4	0.4	0.4	0.4
	Becskerek 0.0	0.0	0.0	0.0

Szenzációs karácsonyi árak!

Pongis-selyem mtrkint **38 kr.**

Lujza-selyem mtrkint **50 kr.**

Bluz és japáni selymek a legszebb kivitelben méterenkint 58 kr., az olcsóságáról közismert

Elsner Oszkár cégnél

Budapest, IV. ker., Párisi-utca 3. sz. volt Zsibárs-utca.

DÉNES B. BUDAPEST, IV., Váci-kürt 61. sz.

Brauer és Illasek utóda Páva E. mernök és fia kir. szab. gép- és motor-gyárának magyarországi vezérigazgatója és rákita.

Legújabb rendszerű **benzin-, gáz-, petrólium- és gőz-**

MOTOROK 2-100 HP.

Benzin- és petrólium-LOKOMOBILOK 2-20 HP.

Urgencia motorok szivattyú-berendezéssel ellátva és üzemeltetést igénylők és óránkint 2-3 fillérről kezdődően 4000 forint és kedvező fizetési feltételek.

Szolid vidéki képviselők alkalmaztatnak. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

MŰVESZETI KÖNYVTÁR

— KÉPZŐMŰVESZETI MONOGRAFIÁK SOROZATA. — KEPEKKEL GAZDAGON DISZITTE. — SZAKBELI KIVÁLÓ IROK KOZREMUKÖDÉSÉVEL, A MŰVELT MAGYAR KOZONSÉG SZÁMÁRA SZERKESZTTE.

KORONGHI LIPPICH ELEK

A MŰVESZETI KÖNYVTÁR célja a művészet ismeretének terjesztése. Felirni a magyar közönség előtt korstalonok, nagy egyéniségek az élet, a Nem lelkületi letegetések és egymásra halmozott századok egy új koronban felidőltetésének és egymásra való vonatkozása szemléltetése, hogy a Művészeti Könyvtár programjából a művészeti ípar sem hiányozhatik. — Művészetben az életben is teljesen a hazai viszonyok és az életközvetlen ismerete alapján halad a Művészeti Könyvtár; tudományos anyagot a szellemi deréjével, komoly megbízhatóságot előadásban való elvengéséig kíván egyeztetni. — A Művészeti Könyvtár kötetiben örömet lelheti a komoly tanár, a fiatal, ezee novendek egyarant, az iradalmi csemegékhez szokott úrnő éppen úgy, mint az egyszerű, művelni családiasztók, és egyáltalán mindenki, a ki ismeretét száraz adatok és okoskodások kinszantól mentes akara kiegészíteni. Művészeti segélykönyvet ad a Művészeti Könyvtár az iskolának és minden művelni embernek. — Minden kötet önálló, bevezetője van. —

— Megjelentek eddig a következők: —

Budapesti művészetek a török hódoltság előtt Dostó Kornél. Csányi Károly 10 eredeti epitafora rajzával és 49 képpel. Füuze 6 korona, díszkötésben 8 korona. — **Dante** Eber Laszló. 10 melléklet és 64 szövegbe fordított képpel. Füuze 6 kor., díszkötésben 8 kor. — **Miklósfi István** Bognárffy Miklós. Simontól. 17 melléklettel és 33 szövegbe nyomott képpel. Füuze 3. díszk. 10 kor. — **Az A követérek kötetek munkában vannak:** — **Leonardo da Vinci** Raffai. **Böcklin és kora** az északon székely **Fedusz János** **Paul Liszt** **Monckay Mihály** **Sachely Bertalan** **off falatok.**

— A művészeti elmut korstalonok és egyéniségek egész sorozata fog ezek után következni, nem melléve sem a hazai, sem a külföldi művészek legújabbkori felvirágzásának jelentéséit és kimagasló alakjait sem. Ezentúl 2-4 kötet jelenik meg. A díszes, de könnyen kezelhető, gazdagon illusztrált kötetek ára terjedésként előreláthatlag luvon 6 és 8, kötve 8 és 10 kor. között fog változani. — **Tíz kötetből áll a sorozat előzetes része (kötve 20 korona). Minden kötet különálló művet tartalmazván, kétféle is megvásárolható. — Egyes kötetek, valamint tíz kötetből álló sorozatok megrendelhetőek minden könyvkereskedésben vagy a Művészeti Könyvtár kádójánál. —**

CSAPÉL RÓBERT (WODIANER F. ES FIAI)

ES KIR. UDV. KÖNYVKERESKEDESBEN, BUDAPESTEN, VI. ANDRÁSSY-UT. 21.

Mindenféle szücsmunkát, valamint **újjánakításokat** a legolcsóbb árért átvész a már 25 év óta fennálló szücsmester-egyet.

Lehner Zsigmond és Fiai

Budapest, VI., Ó-utca 11. szám.

Epeköbajosok

számarla többzörzében kipróbált biztos hatás ten kapható nálam. Felhívom a fájdalomtól megszabadulni óhajto szücsmestert, hogy engedélyezze véretri megvizsgálást szücsmestereknél. Bárkinek szivesen rendelkezésére állok. Ezen a Magyarországon különben sehol sem kapható. Vidékre szék küldés postacsomagokban.

KELEN K., Budapest, VI., Király-utca 10. szám.

Hajójáratjegyzék.

ADRIA

magy. kir. tengerhajózási részv.-társ.

Vezérigynöksége Hoffmann S. és V.

1903. december havában a következő gőzcsúk indulnak:

Honnan	Hova	a gőzös neve	Esedékes
Fiume	Liverpool 1)	Andalusián	1-10
	Rouen	Báthori	5-15
	London 1)	Doák	6-15
	Hull, Newcastle o/T.	Ko pino	5-15
	Liverpool 1)	Aloppo (C. L.)	6-15
	Hamburg 1)	Bécs	10-20
	London	Jago	10-20
	Bordeaux	Szent István	10-20
	Rotterdam, Antwerpen,		
	Kopenhága	Br. Fejférvár	10-29
	New-York	Carpathia	18
	Pernambuco, Bahia, Rio de		
	Liverpool 1)	Stefánia	99
	London 1)	Fabian	15-25
	London 1)	Orla	21-31
	Glasgow	Szeged	21-31
	Leizacs, Rouen	Savos	21-31
	Liverpool	Brosica (C. L.)	21-31

Honnan	Hova	a gőzös neve	Esedékes
Liverpool 1)	Fiume	Alstaián	1-10
Antwerpen	"	Balaton	1-10
Rotterdam	"	Mallekovits	1-10
Hull, Newcastle o/T. 1.	"	Ephros	1-10
Liverpool 1)	"	Cyria (C. L.)	5-15
London 1)	"	Syria	6-15
London 1)	"	Roma	6-15
Rouen	"	Kálmán Király	10-20
Liverpool 1)	"	Algerian	15-25
London	"	Zichy	15-25
Leith	"	Nagy Lajos	15-25
Glasgow	"	Thór	21-31
Rouen	"	Jókai	21-31
Rotterdam	"	Szék Kálmán	21-31
Bordeaux	"	Vörös (C. L.)	21-31
	"	Báró Kemény	21-31

A -gal megjelölt viszonylatoknál a gőzös Triosztól is érinteli! Amennyiben a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem áll rendelkezésre, az igazgatóság fontolja meg a jogot, hogy ezt a kikötést ne érintse.

Közvetlenül szolgálat: Fiume Spanyolországi partja. Fiuméltól: Balóczy 7-én, Lederer Sándor 14-án, Kassai 21-én, Andrássy 28-án.

Fiuméltól: Kassai 2-án, Andrássy 9-án, Mátyás Király 16-án, Balóczy 23-án, Lederer Sándor 30-án.

Fiume-Borsodabonytól: Fiuméltól: Szt.-László 6-án, Zrínyi 13-án, Adria 20-án, Szápáry 27-án.

Marselléltől: Zrínyi 2-án, Adria 9-án, Szápáry 16-án, Szent László 23-án, Zrínyi 30-án.

Fiume-Borsodabonytól: Fiuméltól: Tisza 4-án, Árpád 11-án, Tengerből: Tisza 13-án, Árpád 20-án.

Kopasz voltam.

Mikor kopasz voltam, birtokomba került egy hajnovésztó szemek a receptje. Hajam, mint most látható, körülbelül 40 nap alatt nőtt meg. Száz más hasonló eset. Ezen kiváló kenőcsöt 6 koronáért adom dobozonként, 3 doboz 11 kor. Próbára díszkérdő mellett küldök önnek egy dobozot 20 fillér postabélyeg ellenében. Próbálja meg, mint én és győződjék meg. Irjon kérem D. Schön, Wien, VI., Gumpendorferstrasse 35.

Theisen Ede, Baden-Badenben mint a 20531. számú. — Eljárás folyadékot desztillálására, gőzöstítésére vagy extrahálására.

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötötést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. Felvilágosítás nyerhető:

KALMÁR J. mérnök, hites szabadalmi ügyvivő irodájában Budapest, VII. Kerepesi-ut 41.

Dr. Gasson Sándor, Aachenben 21091. számú. — Eljárás fának, fűrészporok és más cellulózszalmu anyagok, valamint kompozitok és kompozitok anyagok cukorra való átalakítására.

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötötést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. Felvilágosítás nyerhető:

Kalmár J. mérnök, hites szabadalmi ügyvivő irodájában Budapest, VII. Kerepesi-ut 44.

3.95

frt egy finom metasztó üvegkiszlet, mely köztök 41 darabból áll: 12 db. vízsz., 12 db. sz., 12 db. polár, 1 vízsz., 1 borosüveg, 1 likőrsüveg, 1 aszaltalma, 6 esztergály és 1 gyümölcs-süveg. Legnagyobb ártól 1 fillér drágább. Meg nem felelő ár visszavetítik, a pénz visszavetítik. Lakóút 30. ker. számú 11. tel. Rendelésnél a vasúti állomásig jellelés. Böhm, Budapest, ter 1. szám.

Színházak, szórakozó helyek.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 22-én.
Déltűn 2 1/2 óraor mérsékelt helyárakkal:

A vándorlegény.

Nagy operett 3 felvonásban. Írták West és Schmitzer. Ford. Faragó Jenő. Zenéjét szerző Eysler Odón.
Személyek:
Fűlöp herceg Hegyi Csupi Kiss M.
Lola hercegnő Harasztí J. Libuska Krecsányi
Nikel Delli Apró Ujvári
Oleander Láng Reszkető Nagy
Straubinger Kovács Kancsós Irsai
Oculi Komlósi Bonifác Pázmán

Ugyanaz.

Kezdete 7 1/2 óraor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 22-én.
Déltűn 3 óraor mérsékelt helyárakkal:

A drótót.

Nagy operette előjátékkal, 2 felvonásban. Írta Leon Viktor. Fordították Ruttkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerzte Lohár Ferenc.

A kis kofa.

Nagy operett 3 felvonásban. Írta Falk Richárd. Zenéjét szerzte Sztójakovics Jenő.

Személyek:
Günther Fenyéri Pfefferkorn Tollagi
Mici Révész Zeuszka Szentgyörgyi
Jankó Rubos Milos Heitai

Ugyanaz.

Kezdete 7 1/2 óraor.

KIRÁLY-SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 22-én.
Déltűn 3 óraor mérsékelt helyárakkal.

Aranyvirág.

Operett 3 felvonásban. Írta Martos Ferenc. Zenéjét szerzte Huszka Jenő.

Személyek:
Potyoviov Gyöngyi Carina Hídvégby
Beppo Véseti Stone Ellen Csatai
Silvio Csiszér Gaudl Harry Percucz
Carló Torma Egy ifju Gabányi
Aranyvirág Fedák Meridon Lise Baracsi
Tina Csatai J. Diaz Diana Szentgyörgyi
Lola Satori Fogadás Körmendi

Ugyanaz.

Kezdete 7 1/2 óraor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 22-én.
Déltűn 4 óraor mérsékelt helyárakkal:

Berlini élet.

Írta: domotőri Németh Péter.

Az éjjeli nap országa.

Kezdete 7 1/2 óraor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 22-én.
Dráma 4 felvonásban. Írta Poy Ordeix Segismundo.

Ugyanaz.

Kezdete 7 1/2 óraor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 22-én.
Az orsz. színművészeti akadémia növendékeinek bemutató előadása. Tanár: Császár Imre.

Romeo és Julia.

Tragédia 5 felvonásban. Írta Shakespeare. Fordította Szász Károly.

Ugyanaz.

Kezdete 7 óraor.

Ziegler József táncintézet
Andrássy-ut 25.

Táncintézési jelentés!

A december havában kezdődő új kezdő felnőtt csoportra

a beíratások megkezdődtek.

Kérem az igen tisztelt érdeklődőket, hogy lehetőleg minél előbb iratkozzanak be, nehogy a későbbi jelenléteket a tanítást akadályozza.

Ziegler József táncintéző.

Pongyolák

Flanell vagy atlasz-velezből 4 frt 50 król
poszt- vagy zrybelin-divatalj 3 frt 50 król

Bloz-különlegességek
selyem és bársonyból legnagyobb választékban

Rusnyák Dávidnál
Budapest, Király-utca 21. szám.

Amerikai

Roskopf patent-óra 5 kor.
Svájci Roskopf-óra 10 "

Ébresztő-óra 3 kor. Elsőrendű ébresztő-óra 4 kor.
5 évi írásbeli jóállással. Nagy javítóműhelyemben
minden órajavítás 90 kr.

Schiller Izsó órásmester,
Budapest, IV., Királyi Pál-utca 12.

FŐVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.

Ma vasárnap

2 nagy előadás.

a déltűn előadás

Mariot

és

Baumann

fellépte. Este:

Könnyű lovasság

Suppé operette

és a kütűnű humoros műsor.

A télkerben reggeltől 6 óráig **Vörös Elek** cigányzene-kara hangverseny.

Reményi Mihály

műhegedű-készítő. A magyar kir. Zene-akadémia szállítója

Budapest, VI., Király-utca 44/5. sz.

Ajánlja dus raktártól valódi olasz, francia, angol, német és magyar mesterhegedűk, gordonkák és vonókban, legerjobb hegedű-alakú tokok szőlő, finom kivitelben, gyanták, állírtók, hangjegyzékek a legújabb formában.

Quintiszta és tartós hangversenykorok, melyeket a legnagyobb művészek, mint: **Habny, Ernster, Grünfeld, Arányi, Geyer Steh, Vesezy, Földes, Bürger** stánir urak hangversenyeken használnak előszeretettel.

Specialista:

vonós-hangszerek készítése és javításában.

Hangfokozó-gerenda, melynek bármely hegedűbe állítással jobb, erősebb, szebb és kellemesebb hangja lesz. Sikeresen kezeli minden egyes hangszert. Régi hangszerek vétele és eladása a legmagasabb árakig. **Képes árjegyzék az összes hangszerekről ingyen és bérmentve.**

A legjobb bizonyítéka.

Meg nem felelőrt a pénz visszaadatik

Fiu-havelok 10.— K.
Iskola-öltöny 10.— K.
Fiu-felöltő 13.— K.
Tengerész-kabát 11.— K.

Minden tiszta gyapiu, Rothberger Jakab, es. es kir. udv. szállítónál, Budapest, IV., váci-utca 6.

Szombat este az üzlet 9 óráig nyitva.

SZABADALMAT

védelmet, mastra- és modell-oltalmat megsezer, értekelést és finanszíroz a bel- és külföldön a Szabadalmakat Értékesítő Vállalat,

Pásztor (törvényesen bejegyzett cég) UDAPEST, Erzsébet-körút 17. Telefoa 24-30. Félvilágosítás díjtalan.

A szájpapadás nélküli légszívókamrák fogsorok

Félműhatatlan előayel, hogy ragók, kapesok nélkül készíthetnek, szilárdan állnak, ragásra kütűnök és mindezt azonnal megcsinálja. A szájpapadásnak teljes bányra folytan fogorvinknál a szájból, emelvény és beszédzavarok teljesen ki van zárva. Szabadalmunk után nemcsak teljes aranyermekkel és díszítésekkel lettek kitüntetve.

A n. s. közönség b. figyelmébe ajánljuk, hogy fogorvosaink, amelyek magyar szabadalmi védve vannak, egyedül csak általunk, intézetünkben készülnék. Fogorvosaink 10 évi jóállást vállalnak.

Fogorvosi és fogtechnikai rendelő-intézet Budapest, VII., Baross-ter 20. sz.

(Kétsz. pályaudvarral szemben).

Csakis válaszbellyeggel ellátott levelekre feleltünk.

Pontos és legjobb ÓRÁK

5 évi jóállás mellett.

Egyházi szent edények, keresztelőkannák, ékszeres, evőeszközök részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. — Árjegyzék 2000 rajzjal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

műorás Budapest, Erzsébet-körút 29. szám.

Téli

-kabát, városi és utazó-bunda — gazdasági kabát (szőrmé- vagy szövetbélással) — lábzsák, Havelock, Ulster, férfi-, nő- és gyermek-öltönyök, flu- és gyermek-felsőkbát, kocsolyakabát.

Eredeti Dán Iramszarvasbőr szőrmekabát igen mérsékelt árban kapható

NEUMANN M.

es. es kir. udvari szállítónál

BUDAPEST, IV., Muzeum-körut 1.

Külön leánykaruha- és méret szerinti osztály.

Szombat este 10 óráig nyitva. Képes árjegyzék ingyen.

Világhírű Olmützi sajtócskát

(Quarg II)

szállít nagyban legolcsóbban, körülbelül 5 kilos ládákban 3 kor. 80 fillért bérmentve

külföldre E. Zorn sajtógyáros Olmütz (Bajorország) Nagyobb ügynökök keresetnek.

Zenekedvelők

figyelmébe!

A közelmúltban nagy sikert aratott

Tarka Szinpad

1. szám: „Van-e tehetségem”, Couplet, Szövegét írta: Pásztor Árpád. Zenéjét szerzte Mäder Raoul. Ára 2 kor.

2. szám: „Vén kocsis dala”, Szövegét írta: Heitai Jenő. Zenéjét szerzte Tarnay Alajos. Ára 3 kor.

3. szám: „A diófa románca”, Szövegét írta: Molnár Ferenc. Zenéjét szerzte: Kóti Józse. Ára 1.50 kor.

Az Uránia színház műsordarabja.

Magyar írták: Sztójakovics Jenő és Körösi László. Karzóamból álló dalgyűjtemény. Kétszólam 75 fill. Zenekisérettel 5 kor.

Dalokkönyvek. Ezüst hárfa. Erdődi Ernőstől. I. rész. Egy- és kétszólamú dalok 1 kor. 60 fillér, II. rész két, három és négyzólamú dalok 3.50 kor.

Arany lant. Harrach Józseftől. 3 részben. 3.60 korona. Zenekisérettel 2 részben 3.60 kor.

Magyar Arion. Harrach J. től I. rész. 4 fűz, más-más hangra, áor egy fűzetnek I. kor. II. rész. 4 fűzet, más-más hangra, áor egy fűzet ára 1.30 kor, zenekisérettel: 2 részben ára 5 kor.

Enke dalokkönyv. Deák Gerőstől. I. rész. Egy- és kétszólamú dalok, ára 1.60 kor., II. rész három és négyzólamú dalok ára 2.40 kor., III. rész, négyzólamú férfiakor gyűjteménye ára 2.70 K.

Kapható minden könyveskereskedésben, ívagy a kiadónál, Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) es. es kir. udvari könyveskereskedésben Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

KRIEGLER D.

arany- és ezüst-ékszerárúgyára

IV. ker., Károly-körut 24. II. em.

Főküzlet: Koronaherceg-utca 11. sz.

Dr. Kovács közpasztája

csakis félföld alánk védjeggyel valódi, 3 nap alatt minden kezelt gyűgűddé és fehérré varázsol. Egy létegy ára 1.20 K. Hozzávaló szappan 1 K.

International szövetségő

néhányezzeri használat után az areről és leérdőli a szőrt észrevétlenül elválóítja. Egy üveg-étegy ára 6 korona. — Forrástár:

Dr. Kovács Ernő gyógyszerára

Budapest, VI., Gyár-utca 17. szám.

Meglele t „Toilet-titkok” kívánatra ingyen és bérmentve.

A „Braunschweigische Mühlenbau-Anstalt Amme, Giesecke és Koenigen”. braunschweigi cég, mint a 20379. sz. „Önműködő kefélel berendezés szikszálak tisztán tartására”

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötötést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. Felvilágosítás nyerhető: KALMAR J. mérnök, hites szabadalmi ügyvivő irodájában Budapestben, VII. Kerepesi-ut 24.

A GRESHAM palota lebontása

Hirdetmény.

Miután a Budapest Ferenc József-ter 5. és 6. sz. a. T. e Gresham életbiztosító-társaság tulajdonát képező ház újajépítése folytan folyó évi november hóban leromboltatik, mindazok, kik a felépítmény lebontása és átvétele tárgyában ezen vállalati tárgyra reflektálnak, egy kor. helyeget ellátott zárt ajánlatukat folyó évi november hó 30. napjának délelőtt 12 órájáig a The Gresham életbiztosító-társaság magy. fiók-igazgatóságánál Budapestben (IV. Ferenc József-raktár 37. sz.) délelőtt 9-12 óra között benyújthatják.

Az ajánlattal egyidejűleg bánatpénzűl 5000 kor. készpénz vagy esőrágu intézeti botétkönyvecskében avagy ovadéképes értékpapirokban a társaság pénztáránál deponálnod.

Az ajánlatban kiteendő, hogy ajánlattevő a lebontási feltételeket ismeri és azoknak magát mindentel megköthetők.

A lebontandó ház terev Quittner Zsigmond műépítész urnál (Budapest Városligeti-fasor 18 b.) megköthetők.

Budapest, 1903. november 21-én.

The Gresham Life Assurance Society Limited magy. fiók-igazgatósága.

Goldberger Sám. F. és Fiai

kartonnyomó-gyár, Budapest, III., Ó-Buda.

RAKTÁRAK:

BUDAPEST, BÉCS, V., Sas-utca 27. szám. | Gonzagasse Nr. 12.

Rendivüli árleszállítás.

Dívatházunk áruosztályában csak a legelső osztályú anyagokból készült ruhákra alkalmas fekete és színes szolid minőségű selymek, fekete és színes posztók, szőr- és divatelmék és bársonyok kerülnek eladásra.

ÁRVAY JÁNOS és TÁRSA

csász. és kir. udvari selyem- és divatáru-szállítók, Bécsi-utca. Alapították 1849.

Leitersdorfer D. és fia

csász. és kir. udvari szállítók, férfitiszabók.

Budapest, Koronaherceg-utca 6. sz.

Kész férfiruhák Elegáns kivitel Jutányos árak.

Alapították 1864-ben.

Külön osztály méret után! rendeléseknek, angol és skót szövött-különbözőleges ségék

Elismert művészt szabás

Nagy szövet raktár.

Méterenkinti eladás.

A „Szőnyeg Otthon“ Kerepesi-ut 10.

Telefon 14-18.

Levelezés 20 forint-n alatti rendeléseknek... Brüsszell átszövőtt szalon szőnyeg, kiváló tartóság és szép kivitel...

Angol axminster szalon szőnyegek csak legjobb minőség, szobánál-szobánál minálakkal minden színen...

Üres szalmazak, jó minőség 1.25 I háromrétű matrac 80/180 nagys. 3.85...

Hasiított pálmával (afrik) matrac 80/180 nagys. 4.75 95/190 " 6.25

Kitűnő szőrmatrac 180/80 nagys. 13 kiló súly. 10.75 190/95 nagys. 15 kiló súly. 12.85

Cselédnek. való jó paplan piros behuzattal ca. 110/165 nagys. 2.25 120/175 " 2.75

Selyemfényű klot paplan, bordó vagy kék színben 125/175 nagys. 4.40. Erős finom kivitelben finom bélséssel 6.25

Kiváló szép és finom selyem atlasz paplan, minden színben 110/165 6.50 125/175 nagys. 8.50

Toll párna szállított, vendégszobák és cselédiség számára 1.95 erre illő vászonhuzat 60 kr.

Összehajtható vaságy kivitelű matracok 8.75

Acsélszorong Ágybetét, szabdalmazott kezeskővel faterettel 4.50 vaskörrel 7.25...

Különbélek. Fehér Angora szőrme, gyönyörű dus göndör szőrme 3080 nagys. 3.40 30/120 6.40, 30/170 nagys. 9.40...

Gyermekszék egyszerű minőségű kocsai 5.75 kizottal 6.40

Fiúkos gyermek Ágy, fehé, két barna és rózsaszínben, matraccal 21.40, fiók nélküli 13.75

Szeccsiszós fodros szalon párna két oldalú romek virágmintával 1.25

Utazóknak rendkívül meleg dupla plusz takaró 5.40 7.75

Jéger lakard tevezésű 130/190 nagys. finom minőség 4.75

Drapériák finom posztóból bélelve és rojttal vagy gyönyörű műhímzéssel 3.90

Függönyrud (Karnis) tartó és gyűrűkkel 1.50

Egy méter viaszos parket 66, 86 széles 1.40

Lábtorlók kezeszori, 30/31 85 kr. 2500 1.40, 40/70 1.80, Áttör, lyukosok 3/50 75 kr., 35/60 1.40 10 kr. 40/70 1.40 35 kr.

Figyelemztetés! kerjük tisztelt megrendelőinket, a hirdetésben eljuttatottakat szállított feltételeket figyelembe venni.

Teljes tisztelettel „Szőnyeg Otthon“ ártizetvezetése.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányú gyógyszer, mellyel az e gyengült erőt viszanerhetik. Mindenki, aki ezíránt ír, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvvel postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg...

Advertisement for 'AZ ANCOLKIRÁLY 1912' featuring an illustration of a man and a woman, and text about a large men's and children's clothing store.

Advertisement for 'A sárospataki kovamalomkö-gyár-egylet' featuring an illustration of a millstone and text about sárospataki kova-malom-köveit.

Advertisement for '30 napi hitel mindenkinek!' with text about credit services and a list of names.

Advertisement for 'Csak 30.- K.' featuring an illustration of a watch and text about watches and jewelry.

Advertisement for 'Biztos gyógyulást keresőknek' and 'Dr. Garai Antal' with text about medical treatments and a portrait of the doctor.

Advertisement for 'Gyönyörű szép ékszerkülönlégességeket' featuring an illustration of jewelry and text about high-quality jewelry.

MAGGI-IZESÍTŐ

MAGGI-kittüntetések: 4 nagydíj, 26 aranyérem, 6 díszoklevél, 5 físzleteledij. Hatszor versenyen kívül, többi között az 1889. és 1900. párisi vilákiállításokon. (Maggi Gyula bíródtal.)

páratlan a maga nemében és régóta jól bevált eszköz, hogy gyenge leve-
seknek, mártásoknak, főzelékeknek stb. egy pillanat alatt meglepő jó és erőteljes ízt ad-
hassunk. — Néhány csepp elegendő.

Kapható minden fűszerkereskedésben, csemege-üzletben és droguériában.
Üvegekben 50 fillérről kezdve. Eredeti üvegeknek legelőszóban utántöltenek.

Az egész világon elterjedt legkedveltebb,
legtökéletesebb artisztitő és szépítő szerek

a KRIEGER-féle

AKÁCIA-Crème 2 kor.
-Puder 1 " "
-Szappan 2 " "

Törvényesen védve. Kapható a gyógyszerárakban.
Főraktár: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR**
Budapest, VIII., Kálvin-tér.

Szabott árak! Szabott árak!

Cs. és kir. udvari szállítók.

TÉLIKABÁT

angolszabású, szürke színű 32 kor. Férfiöltöny 31 kor.

Minden tiszta gyapjuból. Csakis valódi szőrmékkel bélelt rövid vadász-kabát, városi bundák és bőr-kabátok óriási választékban.

KOHN HEILMANN és FIAI
cs. és kir. udv. szállítók az „Angol szabó”-hoz

BUDAPEST,
IV., Károly-kört 12.
Fiók: Károly-kört 30.

TELEFON 17-19.

DÓCZI M.

BUDAPEST.

Kerepesi-ut 10. sz.

bámulatos olesó árak mellett kapható saját készítményű elegáns, csinos, tartós **cipő és csizma.**

Női cipő:
Sárga fűző v. cuqos 2.50, bagarabőrű 3.20, gombos 3.40
Fekete zergé v. borjúbőr, fűző v. cuqos 3.-, gombos 3.50
Különlegesség, amerikai box fűző v. cuqos 3.50, gomb. 3.60
Tartós orosz v. szalonnák fűző v. cuqos 3.50, gombos 3.60
Finom francia sveró fűző v. cuqos 4.20, gombos 4.50
Zergé v. lakk kárpót 1.00, keresztöltés 2.-, rögzítés 2.50
Fosztó cuqos, bőrről borítva 3.20, oroszlikák 4.-, 3.60
10,000 gyermekcipő posztóból vagy bőrből 20-25 számig 1.-

Férfi cipő:
Sárga fűz. v. cuqos 3.-, bagarabőrű 3.50, gombos 3.80
Lentjabb orosz v. szalonnák fűző v. cuqos 4.20, gombos 4.50
Üdönsg, Derby-bakancs, box, szalon v. oroszlikák 4.-
Elegáns amerikai box- fűző v. cuqos 4.-, gombos 4.50
Foltlító eleg. francia sveró fűző v. cuqos 4.50, gombos 5.-
Borjúbőr szalma 2.-, botlós 3.20, fűző 3.50, bakancs 3.50
Posztó cipő, bőrről borítva 3.30, oroszlikák 4.-, 3.60, 4.50

Csizma:
Vízmentes bagarabőrű 7.50, borjúbőrű 8.50, vilkaszab. 10.-
Haltacsizma, alacsony bőrdíva 5.-, magas an bőrdíva 7.-
Vadkecsizma, halálból 9.-, vízmentes vadkecsizma 9.-
Fűzőszalma, lakk v. bőrszáral, 6-10 szig 2.20, 11-16 szig 2.50
Orosz galocshul, férfi 1.50, női 1.50, tornacipő gummit 1.10
20,000 pár női házipap, nemcsak bőrből 60 kr-től fogva.

Videki rendeléseket utánvétellel pontosan eszközölök
Nem megfelelőit kicserélek. 10 forintot felül bérmentve
Új árjegyzék és csomagolás ingyen!

Amint a szél a fellegeket nyomban elűzi, úgy tűnnek el az arcból tisztátalanságai is, ha a **Dr. DESTA-féle** mexikói földet a **„TEROL”-t** használjuk.

TEROL
szenszációs fölfedezést jelent a szépség- és bőrpótlás terén.

„Terol” használata következtében a kerék fehérek és simák lesznek. „Terol” nélkülös-
bűtlenek bőrzék, urak, orvosok és úszók részére. „Terol” hatásosan eltávolítja a komo-
domokat, pattanásokat, vérhenyit és szeplőt stb. Egy eredeti csomag ára (60 font) a dr. Desta-féle mexikói földből a „Terol”-ból 35 kr. (az ár levélbélrebben küldendő).
3 csomag Terol 1 frt.

Kapható

Fahasító - gépeket

egyszerű és kettős működésű, kúrfűrészeket és csomogoló sajtókat szállít a leg-
jobb szerkezettel legolcsóbban, 100% árral a legm-
gasabb munkaképeségért.

SORGE H.
Wieselbach i. Thür.
Vezérképviseletőség Bruck Károly,
udap ost, VI., Podmaniczky-utca 30., II. em.

Férfi és Női Nemi Betegségeket

ugyszintén **Vér-, bőr- és idegbajokat, bujakórt (syphilis), valamint a férfigyengeséget** (impotentia) **rendelő intézetében** gyógyít biztos sikerrel a legrovidebb idő alatt, foglalkozásai szavár nélkül, 25 év óta szerzett orvosi tapasztalatok alapján kiváló gyógyszerrel általánosan elismert eszközökkel.

Dr. KAJDACSÝ
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos
Budapest, IV., Kigyó-utca 5. sz.
Klotild-palota (I. emelet).
Rendel 9-4-ig, este 7-8-ig.
Lovelre díjmentesen válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.

E napokban hagyta el a sajtót: **„Bizalmas Barát”**
című könyvecské, mely mindennemű férfi- és női nemibajokban kellő útmutatással szolgál. Kapható a szerzőnél: (Dr. Kajdacsý József). Ára csak 1 kor. Videki megrendelések 30 fillérről drágábbak.

Polgár Sándor
m. kir. szab. nyert orvos mlt- és kötszerész
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-kört 50.
Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányú orvos-szébségi és betegpótlási tárgyakban.
Saját gyártmányú, m. k. szabadalmoz. Polgár-féle **sérvkötő,** haskötő, gúrcsér elleni gumiharisnya, orthopaediai készülékek, műlábat és kezek stb.
Valódi francia különlegességek F. Bergerand fia, párisi gyártóiból.
Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Az „OJA” első amerikai parfümeria palotában
Bécs I., Petersplatz 11. szám.

A kaliforniai hajnövesztőgumó „IPE”

személedő hajnövesztő szer, amelyen Európában még soha sem volt. Minden gyermek képe-
gyr csomag „Ipe-gumó”-ból két liter „Ipe-hajvíz” készült, amelynek óriási hatása
lnt is meglepi. Már az első mosás után háromszor oly dug lesz a haja, mint azelőtt volt.
Haja szépen szál meg. A kopra rögtön eltűnik. Minden világrészben 1 nagy csomag „Ipe-
gumó” 2 forintért küldünk. Egy fél csomagot pedig 1 forintért, az „Ipe-gumó” le-
vélbélrebben vagy utánvétellel való beutalás esetén. Saját érdekében áll egy 1/2 csom-
mag „Ipe-gumó”-t rögtön megrendelni. Ezenkívül kész „Ipe-hajvíz” is küldünk szét
üvegekben, negyész szarint 3 frt 50., vagy 1 frt 50. kettő. Togyó el ezt a hirtetést, mert
ritán fog megjelenni.

Figyeljen a következő címre:
„OJA” első amerikai parfümeria palota
Bécs I., Petersplatz 11. szám.

Budapestben kapható a következő gyógyszerárakban: Turók József, Király-
utca, Dr. Egger Leo, Váci-kört, Dr. Dudai Emil, Váci-utca 31., Korona-gyógyszerár, Kálvin-
tér. **Progrerárakban:** Neruda Sándor, Kosztói László, Molnár és Moser, Koronaherceg-
utca, Dózsa Fegyver, Marokkai-utca 3., Lovagry J. Baross-tér 22., Örs és Roth, Jászai-
kört 78., Stern Zsigmond, Váci-kört 42., Ujasi Ferenc, Andrássy-út 35., továbbá: Kőrössi
Károl, Szevita-tér és Marokkai-utca, Sletner J. Marokkai-utca, Lukovits Ferenc, Nagymező-
utca 2., Pék Ottó, Király-utca 20.

Vezérképviselető Magyarország részére: **Moelovich Ipező, Bpest, V. József-tér 9.**

Petroleum tüzelő- és főző-kályhák

leeresztő osó nélkül, szagtalan, korom nélkül.
Nagy tüzelő hatással. Kevés petroleumfogyasztás.
Egyszerű kezelés.

Brünner Testvérek

petroleum-, gáz- és villamosvilágító eszközök

os. és kir. szab. gyára
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3. szám.

